

SYNTEZA

INFORMACJI RZECZNIKA

PRAW OBYWATELSKICH

ZA 2006 R.

SUMMARY

OF REPORT 2006 OF THE

COMMISSIONER FOR CIVIL

RIGHTS PROTECTION

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

SYNTEZA

INFORMACJI RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WRAZ Z WNIOSKAMI
Z DZIAŁALNOŚCI TEGO URZĘDU
W ROKU 2006,
ZŁOŻONEJ SEJMOWI I SENATOWI
ZGODNIE Z ART. 212 KONSTYTUCJI
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SUMMARY

OF REPORT OF THE
COMMISSIONER FOR CIVIL
RIGHTS PROTECTION WITH
RESULTS FROM THE ACTIVITY
OF HIS OFFICE IN 2006 SUBMITTED
TO THE SEJM AND SENATE
PURSUANT TO ARTICLE 212
OF THE CONSTITUTION OF THE
REPUBLIC OF POLAND

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

SPIS TREŚCI

WSTĘP – 5

1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU OCHRONY PODSTAWOWYCH KONSTITUCYJNYCH PRAW I WOLNOŚCI CZŁOWIEKA I OBYWATELA – 8
2. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO – 16
3. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO – 24
4. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO I GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI – 30
5. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO I SPRAW MIESZKANIOWYCH – 38
6. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA GOSPODARCZEGO, DANIN PUBLICZNYCH I OCHRONY PRAW KONSUMENTA – 46
7. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO – 52
8. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA PRACY – 60
9. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU OCHRONY PRAW ŻOŁNIERZY I FUNKCJONARIUSZY SŁUŻB PUBLICZNYCH – 66
10. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU DZIAŁANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, OCHRONY ZDROWIA I OCHRONY PRAW CUDZOZIEMCÓW – 72
11. NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU OCHRONY PRAW RODZINY, DZIECKA I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – 80
12. DZIAŁALNOŚĆ PEŁNOMOCNIKÓW TERENOWYCH RPO – 86

ZAŁĄCZNIK – 91

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION – 5

1. MAJOR ISSUES WITH REGARD TO PROTECTION OF THE FUNDAMENTAL
CONSTITUTIONAL RIGHTS AND FREEDOMS OF PERSONS AND CITIZENS – 8

2. MAJOR ISSUES IN CRIMINAL LAW – 16

3. MAJOR ISSUES REGARDING SOCIAL SECURITY – 24

4. MAJOR ISSUES IN CIVIL LAW AND PROPERTY MANAGEMENT – 30

5. MAJOR ISSUES IN ADMINISTRATIVE LAW AND HOUSING – 38

6. MAJOR ISSUES IN ECONOMIC LAW, PUBLIC LEVIES AND PROTECTION
OF CONSUMER RIGHTS – 46

7. MAJOR ISSUES UNDER EXECUTIVE CRIMINAL LAW – 52

8. MAJOR ISSUES IN EMPLOYMENT LAW – 60

9. MAJOR ISSUES FOR PROTECTION OF THE RIGHTS OF SOLDIERS AND OFFICERS
OF PUBLIC SERVICES – 66

10. MAJOR ISSUES IN THE OPERATION OF PUBLIC ADMINISTRATION, HEALTH PROTECTION
AND THE PROTECTION OF ALIENS' RIGHTS – 72

11. MAJOR ISSUES REGARDING PROTECTION OF THE RIGHTS OF FAMILIES, CHILDREN
AND CHALLENGED PERSONS – 80

12. ACTIVITIES OF FIELD PLENIPOTENTIARIES OF THE COMMISSIONER
FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION – 86

ANNEX – 91

dr Janusz Kochanowski

Rzecznik Praw Obywatelskich V kadencji

Commissioner for Civil Rights Protection 5th Term of Office

WSTĘP

INTRODUCTION

W 2006 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatrywał sprawy dotyczące naruszeń wolności i praw obywatelskich przez organy władzy publicznej, organizacje i instytucje zobowiązane do przestrzegania tych wolności i praw.

W 2006 r. do Rzecznika wpłynęło 49 387 spraw, a w całym okresie (od 1988 r.) funkcjonowania urzędu 859 464. Rzecznik nie pełni jednak wyłącznie roli „skrzynki na listy” i wiele zagadnień podejmuje z własnej inicjatywy, wykorzystując po temu szeroką gamę przysługujących mu środków prawnych i badania spraw, np. w formie wizytacji przeprowadzonych w licznych jednostkach organizacyjnych, takich jak: jednostki wojskowe, zakłady karne, szpitale, ośrodki wychowawcze.

W 2006 r. Rzecznik skierował 316 wystąpień problemowych (w tym 122 o podjęcie inicjatywy prawodawczej), 15 wniosków do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności przepisów z aktami wyższego rzędu oraz 27 zawiadomień o przystąpieniu do postępowania ze skargi konstytucyjnej, 6 pytań prawnych do Sądu Najwyższego, 7 skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego, 2 wnioski do Naczelnego Sądu Administracyjnego o wykładnię przepisów, 78 kasacji do Sądu Najwyższego w sprawach karnych, 11 skarg do wojewódzkich sądów administracyjnych. W 20 przypadkach Rzecznik przystąpił do postępowania sądowych (przed sądami powszechnymi i administracyjnymi).

W okresie objętym Informacją rozpatrzono 31 089 nowych spraw, w tym 11 997 podjęto do prowadzenia, a w 17 798 wskazano wnioskodawcy przysługujące mu środki działania. W 429 sprawach zwrócono się o uzupełnienie wniosku, a 357 przekazano do zbadania właściwej instytucji.

Równocześnie w Biurze Rzecznika przyjęto 6081 interesantów oraz przeprowadzono 19 476 rozmów telefonicznych, udzielając wyjaśnień i porad. W ponad 23% spraw uzyskano rozwiązanie pozytywne dla obywatela, w ponad 14% spraw Rzecznik odstąpił od dalszego prowadzenia sprawy, a w około 60% spraw nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy.

In 2006, as in previous years, the Commissioner for Civil Rights Protection examined issues pertaining to violation of freedoms and civil rights by public authorities, organisations and institutions, which are obliged to respect these freedoms and rights.

In 2006, the Commissioner received 49 387 cases and in the entire period of the Office's operation (since 1988), 859 464 cases. However, the Commissioner is more than just “a mailbox”, and he undertakes to handle numerous issues on his own initiative, in the general meaning of the term, using a wide range of legal measures he is entitled to apply and checking various issues by visiting numerous organisational units such as military units, prisons, hospitals, reform schools.

In 2006, the Commissioner filed 316 problem motions (including 122 motions related to legislative initiative), 15 motions to the Constitutional Tribunal for acknowledging the inconsistency of regulations with higher level acts, 27 notifications to the Constitutional Tribunal to commence constitutional complaint procedures, 6 legal queries to the Supreme Court, 7 cassation complaints to the Supreme Administrative Court, 2 motions to the Supreme Administrative Court for interpretation of legal provisions, 78 cassations to the Supreme Court in criminal cases, 11 complaints to Voivodeship Administrative Courts, and in 20 cases the Commissioner instituted court proceedings (before courts of general jurisdiction and administrative courts).

In the period under review, 31 089 new cases were examined, out of which 11 997 were accepted for further proceedings, and in another 17 798 cases the applicant was informed of available courses of action. In 429 cases, the applicant was asked to supplement the application, and in 357 cases the application was referred to the competent body.

At the same time, the Office personnel held meetings with 6081 enquirers, and conducted 19 476 phone conversations, providing advice and information. Positive results for citizens were achieved in more than 23% of cases; in 14% of cases further action was abandoned, and in about 60% of cases the applicant's allegations proved to be unfounded.

Wnioski ogólne General conclusions

1. Prawo każdego obywatela do dobrze funkcjonującego państwa było corocznie traktowane przez Rzecznika jako podstawowy miernik oceny warunków, w których przychodzi żyć polskiemu społeczeństwu. Z wniosków kierowanych do Rzecznika w 2006 r. wynika, że to wywodzone konstytucyjne prawo jest naruszane i to we wszystkich swoich trzech wymiarach, dotyczących jego tworzenia, stosowania i egzekucji przez władzę wykonawczą i sądowniczą.
  2. Pogłębia się dysfunkcjonalność systemu prawa, a proces jego stanowienia wymaga zdecydowanej reformy. Tworzone w nadmiarze i pośpiechu akty prawne są pełne różnych uchybień, powodujących trudności w ich stosowaniu. Inflacja przepisów wpływa na dezorganizację życia publicznego, ponieważ obywatele i inne podmioty nie są w stanie przestrzegać norm, z którymi – z uwagi na ich wielość i zmienność – w praktyce nie mają szans nawet się zapoznać. Szczególnej troski – na wszystkich poziomach prawodawstwa – wymaga dostosowywanie polskiego porządku prawnego do norm obowiązujących w Unii Europejskiej, której od 1 maja 2004 r. Polska jest pełnoprawnym członkiem.
  3. Dalszego doskonalenia wymaga przejrzystość życia publicznego. Środkiem służącym temu celowi nieodmiennie powinien być ograniczony jedynie ustawą dostęp do informacji publicznej oraz obiektywne funkcjonowanie środków masowego przekazu, przeciwdziałające rozpowszechniającemu się zjawisku korupcji. Wolność i niezależność wszystkich mediów w tym zakresie jest nie do przecenienia. Budowa państwa prawnego wymaga szczególnej troski o przestrzeganie i umacnianie wolności mediów, o ich pluralizm polityczny, o wolność słowa pracujących w mediach dziennikarzy. Wszelkie próby ograniczania tej wolności powinny być od razu likwidowane, oczywiście nie należy przy tym zapominać o koniecznej odpowiedzialności za słowo.
  4. Nadal wiele do życzenia pozostawia funkcjonowanie administracji publicznej. Konsekwentnie należy domagać się, by sprawy obywateli były załatwiane w urzędach w sposób rzetelny i bezstronny oraz w rozsądnym, wyznaczonym przepisami Kodeksu po-
1. The basic indicator used by the Commissioner every year to evaluate the living conditions of the Polish society is the right of every single citizen to have a well functioning country. The applications submitted to the Commissioner in 2006 indicate that this right, derived from the constitution, has been violated in all three of its aspects, namely: creation, application and enforcement of the right by agencies having executive and judicial powers.
  2. The disfunction of the legal system has been deepening, and the process of law enactment requires radical reform. Superfluous new laws created in haste are full of various deficiencies that make them difficult to apply. The inflation of legal provisions contributes to the disruption of public life, as citizens and other entities are not able to comply with norms that they have virtually no chance to become familiar with, not to mention comply with, due to the norms' multiplicity and variability. What requires particular attention, at all stages of legislation, is the process of adjustment of the Polish legal order to standards in place in the European Union that Poland has been a member of since 1 May 2004.
  3. Public life needs to become transparent. This should be achieved by ensuring access to public information limited by nothing but a statute, as well as objective operation of the mass media to counteract ever pervasive corruption. Freedom and independence of all media in this respect is of utmost importance. In order to create the rule of law, particular care needs to be taken to safeguard and reinforce the freedom of the media, their political pluralism as well as the free speech of journalists. Any attempts to restrict this freedom should be immediately suppressed, taking into account the necessary responsibility for one's words.
  4. There is still much room for improvement in the operation of public administration. We have to consistently demand that matters that the citizens refer to offices be dealt with in a reliable and impartial way within a reasonable time limit specified in the Code of Administrative Procedure, and that the right to obtain explanation of administrative decisions be treated as a rule. The requirement to implement the provisions of the European Code of Good Administrative Be-

stępowania administracyjnego czasie, z traktowanym jako reguła prawem do otrzymania uzasadnienia decyzji administracyjnej. Aktualna pozostaje potrzeba wdrożenia postanowień Europejskiego Kodeksu Dobrej Administracji. Każdy urząd i jego pracowników winna cechować kompetencja i przyjazny stosunek do obywateli.

5. Doskonaleniu powinna podlegać działalność wymiaru sprawiedliwości. Obecnie w wielu wypadkach czas trwania poszczególnych spraw sądowych narusza zagwarantowane w art. 45 ust. 1 Konstytucji prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki oraz wiążące Polskę normy traktatowe.
6. Nadal należy inspirować aktywność obywatelską, która jest najlepszym środkiem przeciw bezradności i marginalizacji społeczeństwa – najczęstszym skutkiem rosnącego bezrobocia, generującego ludzką biedę i nieszczęście. Rzecznik nieodmiennie deklaruje wielopłaszczyznową pomoc organizacjom obywatelskim w ramach prowadzonych przez siebie licznych programów aktywizacyjnych, takich jak: „Ruch przeciw bezradności społecznej”, „Pro Publico Bono”, „Poradnictwo obywatelskie i prawne”. Na podkreślenie zasługuje tu systematycznie rozwijająca się sieć uniwersyteckich poradni prawnych (popularnie nazywanych „klinikami prawa”), świadczących nieodpłatnie usługi osobom, którym zła kondycja materialna i życiowa niezaradność nie pozwala na skorzystanie z pomocy adwokata lub radcy prawnego.

haviour has still not been satisfied. Every office and its personnel should be competent and friendly to citizens.

5. The activity of the judicial system should be improved. As it currently is, the duration of handling individual court cases frequently infringes the right to the hearing of a case without undue delay, guaranteed in Article 45 (1) of the Constitution, as well as treaty standards binding on Poland.
6. Civic activity should be promoted further, as it is regarded as the best way to prevent helplessness and social isolation, which usually result from growing unemployment generating poverty and unhappiness. The Commissioner has always declared his eagerness to provide multi-level assistance to civic organisations as part of his numerous animation programmes, such as: “Movement against social helplessness”, “Pro Publico Bono”, “Civic and legal consulting”. Attention should be drawn to a fast growing network of university legal advice bureaus (known as „law clinics”), which provide free-of-charge services to people who cannot afford or are too helpless to hire an advocate or a legal adviser.

1.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU OCHRONY
PODSTAWOWYCH KONSTYTUCYJNYCH PRAW
I WOLNOŚCI CZŁOWIEKA I OBYWATELA**
**MAJOR ISSUES WITH REGARD TO PROTECTION
OF THE FUNDAMENTAL CONSTITUTIONAL RIGHTS
AND FREEDOMS OF PERSONS AND CITIZENS**

Działania Rzecznika w 2006 r. w zakresie konstytucyjnych praw i wolności obywateli skupiały się przede wszystkim wokół problematyki związanej z prawem do informacji, z lustracją, wolnością organizowania zgromadzeń, realizacją praw wyborczych, prawem do sądu, działalnością samorządów zawodowych, dostępem do zawodów prawniczych oraz opieką konsularną.

Rzecznik na bieżąco monitorował praktyki organów i instytucji publicznych dotyczących realizacji konstytucyjnego prawa do informacji. Podejmowane były działania zmierzające do tego, by dostęp do informacji był rzeczywisty i efektywny. Problematyce tej poświęcona była Konferencja Naukowa Rzecznika we współpracy z Instytutem Nauk Prawnych PAN oraz z Naczelnym Sądem Administracyjnym nt. „Dostęp do informacji publicznej – rozwój czy stagnacja”.

Rzecznik skierował wystąpienie do Marszałka Sejmu w sprawie dostępu publiczności na galerię sali obrad Sejmu oraz wstępu dziennikarzy do sali posiedzeń i kuluarów podczas obrad Sejmu, w którym wskazał, że zarządzenie Marszałka Sejmu w zakresie, w jakim zabrania publiczności reagowania na przebieg obrad, jest niezgodne z Konstytucją. W Sejmie została podjęta procedura zmierzająca do zmiany przepisów zarządzenia.

Rzecznik kontynuował także działania w sprawie nieprawidłowości podczas rekrutacji kandydatów na studia prawnicze na Uniwersytecie Gdańskim. W tej sprawie Rzecznik przystąpił do postępowania administracyjnego w przedmiocie odmowy udostępniania imiennej listy osób, które zostały przyjęte na Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego w wyniku odwołań od decyzji komisji rekrutacyjnej.

W wyniku interwencji Rzecznika Wojewódzki Sąd Administracyjny, a następnie Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że informacje o osobach przyjętych na studia w wyniku odwołań są informacją publiczną i wskazał, jak w takiej sytuacji powinien procedować Rektor.

Rzecznik wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie, że przepisy ustawy o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji w zakresie, w jakim spowodowały wygaśnięcie kadencji dotychczasowych członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji i przerwanie na pewien czas funkcjonowania tego konstytucyjnego organu, a także poszerzające zadania tej Rady o inicjowanie i podejmowanie

In 2006, the activity of the Commissioner regarding constitutional rights and freedoms of citizens focused mainly on issues related to the right to information, voting, freedom of assembly, enforcement of voting rights, right to trial before court, activity of professional self-governments, access to the legal profession and consular assistance.

On an ongoing bases, the Commissioner monitored the practices applied by public bodies and institutions to carry out the constitutional right to information. Actions were taken with a view to ensuring genuine and effective access to information. These issues were discussed at the Commissioner's Scientific Conference organised in cooperation with the Institute of Legal Studies of the Polish Academy of Sciences and the Supreme Administrative Court entitled "Access to public information—development or stagnation?"

The Commissioner submitted a motion to the Sejm Speaker regarding public access to the balcony of the Sejm debate room and access for journalists to the meeting room and back rooms during Sejm debates. The motion stated that the wording of the order of the Sejm Speaker forbidding the public to react to the debates is unconstitutional. The Sejm has initiated the procedure to amend the provisions of that order.

Moreover, the Commissioner continued his actions with regard to irregularities in admission to legal studies at the University of Gdańsk. As far as this issue is concerned, the Commissioner instituted administrative proceedings with regard to the issue of publicising the list of names of persons who were admitted to the Faculty of Law and Administration as a result of appeals against decisions of the recruitment committee.

Due to the Commissioner's intervention, the Voivodeship Administrative Court, and subsequently the Supreme Administrative Court ruled that information about persons admitted to the university on appeal is public information and indicated how the Rector should proceed in such a case.

The Commissioner provided the Constitutional Tribunal with the motion to confirm that the wording of the Act on reorganisation and changes in the division of tasks and competencies of state authorities responsible for communication, radio broadcasting and television that has caused the expiration of the term of office of the previous members of the National Broadcasting Council, stoppage of

działań w zakresie ochrony zasad etyki dziennikarskiej oraz uprawniające Prezydenta RP do powołania i odwołania Przewodniczącego Rady, a także nadające nadawcy społecznemu uprzywilejowaną pozycję w stosunku do innych nadawców są sprzeczne z Konstytucją. Trybunał Konstytucyjny podzielił większość zarzutów zawartych we wniosku Rzecznika.

W 2006 r. Rzecznik otrzymywał skargi obywateli w sprawie lustracji świadczące o fakcie, iż Instytut Pamięci Narodowej nie respektuje stanowiska sądów administracyjnych, że w obowiązującym wówczas stanie prawnym rozstrzygnięcie o statusie pokrzywdzonego powinno nastąpić w drodze decyzji administracyjnej. W związku z tym Rzecznik zwrócił się do Prezesa IPN o podjęcie kroków w celu dostosowania praktyki rozstrzygania spraw do reguł akceptowanych w orzecznictwie sądowym. W odpowiedzi Prezes IPN stwierdził jednak, że wyroki sądów administracyjnych są wiążące wyłącznie w indywidualnej sprawie, której dotyczą i nie mogą być stosowane na zasadzie analogii do innego stanu faktycznego. W chwili obecnej, w związku z nowelizacją ustawy lustracyjnej instytucja pokrzywdzonego uległa likwidacji, zasady funkcjonowania Instytutu zaś zostały ukształtowane odmiennie.

Wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich, a także wyrażania swoich poglądów jest zasadą fundamentalną i władza publiczna zobowiązana jest do gwarantowania realizacji tej wolności. Realizację tych zobowiązań Rzecznik oceniał w praktyce, delegując swoich przedstawicieli jako obserwatorów wielu zgromadzeń i „marszów równości”.

Rzecznik badał również legalność działań funkcjonariuszy policji podejmowanych wobec młodzieży manifestującej przed budynkiem Ministerstwa Edukacji Narodowej i innych pokojowych manifestacji.

W 2006 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika, który zaskarżył przepisy ustawy – Prawo o ruchu drogowym w zakresie, w jakim uzależniają zorganizowanie zgromadzenia, wiążącego się z uciążliwościami lub zmianami w ruchu drogowym od uzyskania zezwolenia na jego przeprowadzenie. Trybunał Konstytucyjny podzielił zarzuty Rzecznika i orzekł, że przepisy w części obejmującej zgromadzenia są niezgodne z Konstytucją RP. Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie z przepisami ustawy – Prawo o zgromadzeniach, zgromadzenia organizowane na otwartej przestrzeni dostępne dla

the council's activity for some time, that expanded the duties of the Council to initiate and take actions to safeguard principles of journalistic ethics, that conferred the right to appoint and dismiss the President of the Council on the President of the Republic of Poland and that gave a privileged position to the public broadcaster over other broadcasters are contrary to the Constitution. The Constitutional Tribunal confirmed the validity of most of the allegations specified in the Commissioner's motion.

As far as vetting is concerned, in 2006 the Commissioner received complaints from citizens indicating that the Institute of National Remembrance did not respect the position of administrative courts communicating that, according to the law in force at that time, the status of the injured party should have been determined by way of administrative decision. Therefore, the Commissioner asked the President of the Institute of National Remembrance to take action to adjust the practice of case resolution to the rules accepted in judicial rulings. However, the President of the Institute of National Remembrance stated in response that each judgment of an administrative court is binding solely in the individual case concerned and cannot be applied by analogy to another case. At present, in connection with the introduction of amendments to the “vetting” act, the concept of the injured party was done away with, and the Institute's rules of procedure were framed differently.

The freedom of peaceful assembly, as well as the freedom to express one's views are fundamental principles, and public authorities are obliged to guarantee these freedoms. The Commissioner evaluated how these obligations were discharged in practice by delegating his representatives as observers to numerous meetings and “equality parades”.

The Commissioner also reviewed the legality of actions taken by police officers with regard to youth demonstrating in front of the Ministry of National Education and other peaceful rallies.

In 2006, the Constitutional Tribunal examined the Commissioner's motion citing those provisions of the Traffic Law Act that require the organisation of a large assembly with potential disturbance or needing changes in traffic to obtain permission. The Constitutional Tribunal confirmed the validity of the Commissioner's allegations and ruled that the provisions that concern assemblies are inconsistent with the Polish Constitution. Furthermore, it

nieokreślonych imiennie osób, wymagają jedynie uprzedniego zawiadomienia organu gminy właściwego ze względu na miejsce zgromadzenia.

W związku z doniesieniami prasowymi informującymi o incydentach o podłożu rasistowskim podczas jednego z meczów piłki nożnej, Rzecznik zwrócił się o zbada nie sprawy do Prezesa Polskiego Związku Piłki Nożnej i został poinformowany, że wobec klubu piłkarskiego, na stadionie którego rozgrywany był mecz, orzeczona została stosowna kara dyscyplinarna oraz obowiązek przeproszenia na łamach prasy zawodników przeciwnej drużyny za zachowania kibiców.

Rzecznik kontynuował działania mające na celu realizację czynnego prawa wyborczego przez osoby niepełnosprawne. W związku z tym wystąpił do Marszałka Sejmu (w sprawie tej występował w 2000 r. oraz w 2003 r.) o rozważenie możliwości odstąpienia od bezwzględnego wymogu osobistego głosowania i wprowadzenia przepisów umożliwiających tej grupie wyborców głosowanie przez pełnomocnika czy też za pośrednictwem środków komunikacji. Z tej formy głosowania mogłyby również korzystać osoby przebywające w szpitalach, domach pomocy społecznej, pozbawione wolności oraz osoby hospitalizujące się w domu.

W 2006 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał inny wniosek Rzecznika o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw w zakresie, w jakim pozbawiały czynnego i biernego prawa wyborczego do rady gminy obywatele polskich oraz obywatele Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi, którzy wpisani zostali do stałego rejestru wyborców w okresie krótszym niż 12 miesięcy przed dniem wyborów. W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego przepisy te utraciły moc prawną.

Rzecznik zgłosił udział w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym dotyczącym dwóch skarg konstytucyjnych zarzucających niezgodność z Konstytucją przepisów ustawy o ustroju sądów powszechnych, które powierzają pełnienie czynności sędziowskich asesoram. Rzecznik podzielił stanowisko skarżących, że przepisy ustawy w tym zakresie naruszają prawo do sądu, które jest jednym z podstawowych, gwarantowanych konstytucyjnie praw przez to, że powierzają sprawowanie wymiaru sprawiedliwości osobom nieposiadającym statusu sędziego. Trybunał Konstytucyjny w związku

should be mentioned that according to the provisions of the Assembly Law Act, assemblies organised in open space within the public domain require nothing but prior notification of the gmina body which has territorial jurisdiction of the venue where the assembly will take place.

In connection with news coverage of racist incidents at a football match, the Commissioner asked the President of the Polish Football Association to investigate what happened. He was informed that an appropriate disciplinary penalty had been imposed on the football club of the stadium where the match had been played, and the club was obliged to publish their apology to the players of the other team for the behaviour of their fans in the press.

The Commissioner continued actions aimed to ensure that physically challenged citizens are able to exercise the right to vote. Thus, the Commissioner asked the Sejm Speaker to consider the possibility to abolish the unconditional requirement to vote in person and to introduce provisions that would enable this group of voters to vote by proxy or via means of communication (the Commissioner had also submitted motions on this issue also in 2000 and 2003). This form of voting could likewise be used by people staying in hospitals, social welfare homes, or who are imprisoned or hospitalised at home.

In 2006, the Constitutional Tribunal examined another motion submitted by the Commissioner to adjudge inconsistency with the Constitution of the Electoral Regulations for gmina councils, powiat councils and voivodeship sejmiks insofar as they deprive Polish citizens of Poland and citizens of the EU who are not Polish citizens of the right to vote and from serving on the gmina council if they have been entered in the register of voters for less than 12 months before election day. The Constitutional Tribunal found these provisions to have no legal force.

The Commissioner joined two complaints before the Constitutional Tribunal claiming that the provisions of the Act organising the courts of general jurisdiction, which entrust trainee judges with the activities intended for judges, are inconsistent with the Constitution. The Commissioner agreed with the claimants that the provisions cited in the complaint violate the right to trial before court, which is one of the most fundamental rights guaranteed by the Constitution as it entrusts judicial functions to persons not having the status of a judge. The Constitutional Tribunal indicated to the Sejm that it was necessary to amend the

z rozpoznawaniem tych skarg, zasygnalizował Sejmowi konieczność podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie sądownictwa tak, aby zapewnić pełną realizację konstytucyjnych standardów prawa do sądu.

Rzecznik kontynuował problematykę związaną z dostępem do zawodów prawniczych. W związku z wyrokami Trybunału Konstytucyjnego, który uznał za niezgodne z Konstytucją szereg przepisów ustawy nowelizującej Prawo o adwokaturze oraz ustawę o radcach prawnych Rzecznik zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o spowodowanie przyspieszenia prac legislacyjnych nad przygotowaniem rozwiązań prawnych, które wypełnią lukę powstałą w wyniku orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Do Rzecznika wpływały bowiem skargi osób, które zdały inny egzamin niż adwokacki oraz radcowski, ale nie mogły uzyskać wpisu na listę adwokatów oraz listę radców prawnych, ponieważ dotychczasowe przepisy z uwagi na orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego utraciły moc obowiązującą, a brak było nowych, regulujących tę kwestię.

W zakresie opieki konsularnej Rzecznik skierował wystąpienie do Ministra Spraw Zagranicznych dotyczące dostępu obywateli polskich przebywających w Wielkiej Brytanii i Irlandii do opieki konsularnej. W odpowiedzi poinformowano Rzecznika, że resort spraw zagranicznych podjął decyzję o wzmocnieniu pionu konsularnego w najbardziej obciążonych placówkach zagranicznych na obszarze Unii Europejskiej. Jednakże dalsze skargi obywateli polskich przebywających za granicą wskazujące na brak poprawy w zakresie należytej opieki i uzyskania pomocy konsularnej RP skłoniły Rzecznika do skierowania w tej sprawie kolejnego wystąpienia w 2007 r. Problem ten nadal pozostaje w zainteresowaniu Rzecznika.

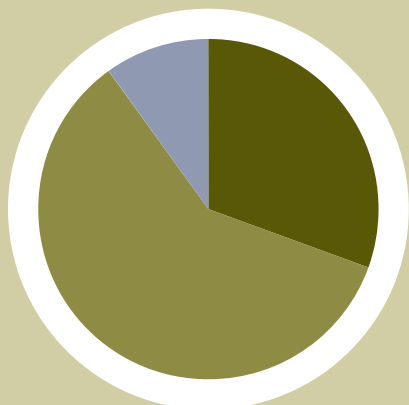
laws establishing the administration of justice so as to ensure full implementation of the constitutional standards for the right to trial.

The Commissioner continued addressing issues related to access to the legal profession. In light of judgments of the Constitutional Tribunal that found a range of provisions of the Act amending the Law on the Advocates' Profession and the Act on legal advisors unconstitutional, the Commissioner requested the Minister of Justice to accelerate legislative work on legal solutions that will bridge the gap resulting from these rulings. The Commissioner received complaints from persons who passed an exam other than the advocate's or legal advisor's exam, but could not be entered on the roll of advocates or the roll of legal advisors since the previous laws had ceased to be binding due to the Constitutional Tribunal's rulings, and there were no new ones to regulate this issue.

As far as consular assistance is concerned, the Commissioner submitted a motion to the Minister of Foreign Affairs concerning access of Polish citizens staying in Great Britain and Ireland to consular assistance. In response, the Commissioner was informed that the Ministry of Foreign Affairs decided to provide more resources for the consular departments of the most burdened foreign posts situated in the EU. However, further complaints of Polish citizens staying abroad indicating no improvement in respect of obtaining adequate care and consular assistance of the Republic of Poland inclined the Commissioner to submit another motion in this respect in 2007. This problem remains one of the concerns of the Commissioner.

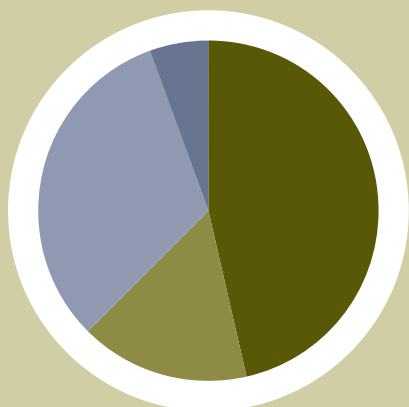

PODSTAWOWE KONSTITUCYJNE PRAWA I WOLNOŚCI

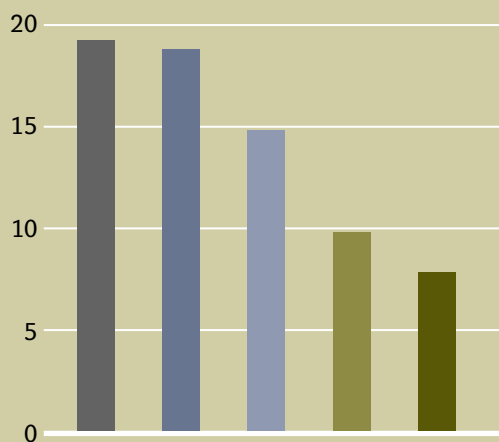
Rozpatrzenie spraw z zakresu podstawowych konstytucyjnych praw i wolności

- 30,6% podjęto do prowadzenia
- 59,3% udzielono wyjaśnień i informacji
- 10,1% inne

Zakończenie spraw z zakresu podstawowych konstytucyjnych praw i wolności

- 46,4% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 16,2% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 31,8% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 5,6% inne

Problematyki dominujące z zakresu podstawowych konstytucyjnych praw i wolności

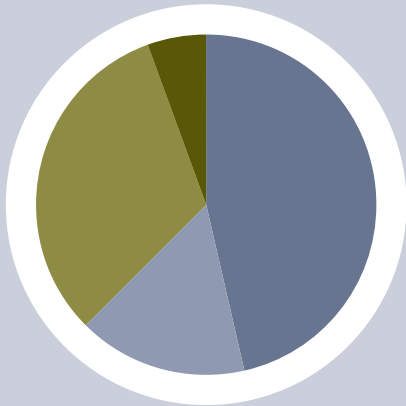
- 18,8% szkolnictwo wyższe, nauka, oświata
- 18,3% notariat, adwokatura, radcowie
- 14,9% ogólne zagadnienia konstytucyjne
- 9,7% zmiana obywatelstwa, paszporty, akta stanu cywilnego
- 7,6% wolność słowa, pochodów i manifestacji

FUNDAMENTAL CONSTITUTIONAL RIGHTS AND FREEDOMS OF CITIZENS

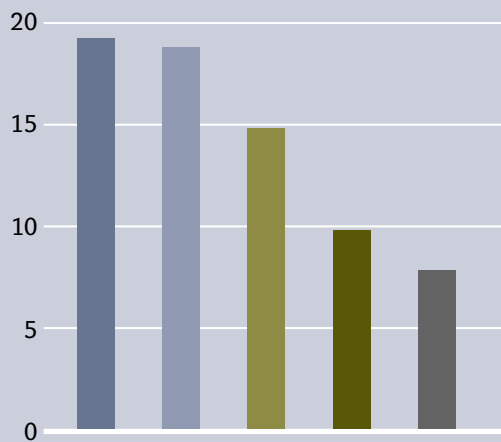
Examination of cases concerning fundamental constitutional rights and freedoms

- 30.6% accepted for further proceedings
- 59.3% applicant provided with explanations and information
- 10.1% other

Outcome of cases concerning fundamental constitutional rights and freedoms

- 46.4% positive result achieved
- 16.2% further action abandoned
- 31.8% appeal not upheld
- 5.6% other

Most prevalent issues concerning fundamental constitutional rights and freedoms

- 18.8% higher education, science, education
- 18.3% notaries, advocates, legal advisors
- 14.9% general constitutional issues
- 9.7% change of citizenship, passports; birth, marriage and death records
- 7.6% freedom of speech, marches and manifestations

2.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU
PRAWA KARNEGO
MAJOR ISSUES IN CRIMINAL LAW**

W sprawach karnych przedmiotem zainteresowania Rzecznika była m.in. problematyka zezwolenia przez prokuratora lub sąd na ujawnienie danych osobowych i publikację w prasie wizerunku osób podejrzanych (oskarżonych). Prokurator lub sąd może bowiem zezwolić ze względu na ważny interes społeczny na ujawnienie danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe. Na zezwolenie takie nie przysługuje zażalenie. Zgodnie zaś z Konstytucją każda ze stron ma prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa. Zdaniem Rzecznika żadne względy nie uzasadniają pozbawienia możliwości poddania kontroli instancyjnej wydanego rozstrzygnięcia, którego istota dotyczy konstytucyjnie chronionego prawa do prywatności. Obowiązujący stan prawny jest zatem niezgodny ze standardami konstytucyjnymi. Ponadto brak środka zaskarżenia omawianego zezwolenia oznacza naruszenie prawa do sądu. Z kolei w sytuacji, gdy osoba ta zostanie prawomocnie uniewinniona od stawianego jej zarzutu bądź zostanie w stosunku do niej prawomocnie umorzone postępowanie, żaden przepis nie nakłada na prokuratora lub sąd, który zezwolił na ujawnienie danych osobowych lub wizerunku, obowiązku opublikowania ogłoszenia zawierającego informację o niepotwierdzeniu się zarzutów wobec osoby, której dane zostały ujawnione. Stanowisko to Rzecznik przedstawił Ministrowi Sprawiedliwości.

Wniosek do Trybunału Konstytucyjnego złożony przez Rzecznika dotyczył zarządzenia przez prokuraturę zatrzymania osób podejrzanych. Obowiązujący w tym zakresie przepis nie chroni bowiem jednostki przed arbitralnością władzy, gdyż przyczyny pozbawienia (ograniczenia) wolności nie zostały wyraźnie określone w ustawie. Narusza on również konstytucyjny zakaz nadmiernej ingerencji w sferę wolności osobistej. Ustawodawca nie stworzył także skutecznego mechanizmu kontroli legalności takiego zatrzymania. Mimo iż zatrzymany ma prawo złożyć zażalenie do sądu, to jednak w ustawie brak jakichkolwiek normatywnych wskazówek dla sądu do badania zasadności zatrzymania.

Zagadnienia procesowe były także przedmiotem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym z udziałem Rzecznika dotyczącego ograniczenia możliwości wznowienia postępowania karnego. Trybunał Konstytucyjny uwzględnił skargę konstytucyjną, stwier-

In criminal cases, the Commissioner dealt *inter alia* with issues related to permission granted by the public prosecutor or the court to disclose personal data and publish photographs of suspected or accused persons in the press. In view of important social interest, the public prosecutor or the court may permit disclosure of personal data and photographs of persons against whom pre-trial or court proceedings are pending. The decision to grant such permission cannot be appealed. On the other hand, the Constitution provides that each party has the right to appeal against rulings and decisions of the first instance. Exceptions to this rule as well as the appeal procedure are laid down in the Act. The Commissioner is of the opinion that no considerations could justify depriving somebody of the possibility of having a decision concerning the constitutionally protected right to privacy revised by the second instance. The present legal system is therefore inconsistent with constitutional standards. Furthermore, the non-existence of an appellate measure against the above mentioned permission violates the right to trial before court. What is more, if the person concerned is formally acquitted of the alleged charge or the proceedings against this person are formally discontinued, there is no law imposing on the public prosecutor or the court which permitted disclosure of personal data or photograph the obligation to publish an announcement communicating that the charges against the person whose personal data had been disclosed proved unfounded. The Commissioner presented this position to the Minister of Justice.

The motion that the Commissioner submitted to the Constitutional Tribunal concerned the order of the public prosecution office to stop and apprehend suspected persons. The law in force in this respect does not protect an individual from the arbitrariness of the authorities since the reasons for deprivation or limitation of liberty are not clearly specified in the Act. It also infringes the constitutional ban on excessive interference in the area of personal liberty. Moreover, the legislature did not create an effective mechanism to control the legality of such apprehension. Even though the apprehended person is entitled to appeal to the court, the act fails to provide any normative guidelines for the courts to examine the legitimacy of apprehension.

The Commissioner participated in proceedings before the Constitutional Tribunal concerning limitation of the possibility to resume criminal proceedings and

dzając, że zaskarżony przepis w zakresie, w jakim ogranicza dopuszczalność wznowienia postępowania na korzyść oskarżonego jest niezgodny ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi. Rzecznik zauważył jednak, iż wyrok ten nie rozwiązuje wszystkich wątpliwości w tym zakresie i wystąpił do Ministra Sprawiedliwości, wskazując, że treść powołanego orzeczenia wymaga dokonania nowelizacji obowiązujących w tym zakresie przepisów.

Rzecznik przystąpił również do postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie dotyczącej ograniczenia zwrotu kosztów obrony z wyboru osobie uniewinnionej w sprawie z oskarżenia publicznego do „uzasadnionych wypadków”. Uregulowanie to stanowi naruszenie zasad obowiązujących w demokratycznym państwie prawa. Narusza także zasadę równości wobec prawa i prawo do obrony.

Rzecznik był także uczestnikiem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym dotyczącego poddania oskarżonego obserwacji psychiatrycznej w toku postępowania karnego. Kwestionowany w toku tego postępowania przepis nie nakłada bowiem na sąd obowiązku określenia w postanowieniu czasu trwania obserwacji. Ponadto przewidując możliwość przedłużenia czasu trwania obserwacji na wniosek zakładu leczniczego ponad 6 tygodni, nie wskazuje maksymalnego czasu jej trwania ani nie określa, jakie przyczyny mogą zaważyć na potrzebie przedłużenia obserwacji psychiatrycznej na czas określony, niezbędny do jej zakończenia.

Szereg działań Rzecznika dotyczących spraw karnych było związanych z różnego rodzaju uchybieniami występującymi w postępowaniu przygotowawczym. W ocenie Rzecznika istniejące regulacje prawne często nie są wystarczające do zapewnienia sprawnego przebiegu postępowania przygotowawczego. W wystąpieniu do Ministra Sprawiedliwości Rzecznik postulował wprowadzenie środka mającego na celu przeciwdziałanie przewlekłości postępowania przygotowawczego, podobnego do tego jakim dysponują strony w postępowaniu przed sądem (skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki).

W 2006 r. nie zmalała liczba kierowanych do Rzecznika wniosków osób pokrzywdzonych, w których kwestionują one podstawy formalno-prawne postanowień urzędów prokuratorskich o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego. Dotyczyło to szczególnie wypadków drogowych, niepowodzeń

trial-related issues. The Constitutional Tribunal allowed the constitutional complaint, stating that the contested provision limiting the possibility of resumption of proceedings for the benefit of the defendant is non-compliant with specified constitutional models. Nevertheless, the Commissioner noted that this judgment did not dispel all doubts in this respect and submitted a motion to the Minister of Justice, stating that the content of said ruling requires that the laws in force in this respect be amended.

The Commissioner commenced proceedings before the Constitutional Tribunal to challenge the limitation of reimbursement of costs of defense counsel instructed by the defendant acquitted in cases tried upon indictment to “justified cases” only. This regulation violates the rules applicable in a democratic state governed by the rule of law. It also violates the principle of equality before law and the right to defense.

The Commissioner joined a motion before the Constitutional Tribunal concerning placing the defendant under psychiatric surveillance during the course of criminal proceedings. The contested provision does not impose on the court the obligation to issue a decision specifying the duration of such surveillance. Moreover, while it provides for the possibility to extend the period of surveillance so that it exceeds 6 weeks upon motion of a medical facility, it neither determines the maximum duration of this period nor specifies on what grounds the psychiatric surveillance may be prolonged for a definite period until it is terminated.

Numerous actions taken by the Commissioner with regard to criminal cases were related to various kinds of deficiencies in pre-trial proceedings. The Commissioner is of the view that the existing legal regulations are frequently insufficient to ensure the timely progress of pre-trial proceedings. In a motion to the Minister of Justice, the Commissioner called for introduction of a measure aimed to counteract the lengthiness of pre-trial proceedings, similar to measures available to parties to court proceedings (complaints against violation of the party’s right to have the case examined without undue delay).

The number of applications submitted to the Commissioner in 2006 by injured parties contesting the formal and legal basis of decisions of public prosecutor offices not to institute or to discontinue pre-trial proceedings was in 2006 not lower than in the previous years. The ap-

w leczeniu i innych czynów, których skutkiem był zgon lub poważny uszczerbek na zdrowiu. Najczęstsze uchybienia to: niewyczerpanie inicjatywy dowodowej, błędna ocena dowodów, nierespektowanie procesowych uprawnień pokrzywdzonego oraz przewlekłość postępowania. W sprawach dotyczących wypadków drogowych oraz niepowodzenia w leczeniu częstą praktyką prokuratorów było przenoszenie na biegłych sądowych ciężaru odpowiedzialności za rozstrzygnięcie sprawy, przez bezkrytyczne przyjmowanie ich opinii. Innymi, powtarzającymi się uchybieniami w tym zakresie było:

- wydawanie opinii na podstawie niepełnego materiału dowodowego,
- brak w opiniach odpowiedzi na pytania sformułowane przez prowadzącego postępowanie, bądź ich wewnętrzna sprzeczność,
- brak odpowiedniej weryfikacji procesowej wniosków biegłych, pomimo zasadniczych rozbieżności pomiędzy opiniami wydanymi w tej samej sprawie.

Zastępca Prokuratora Generalnego poinformował Rzecznika, że problematyka jakości oraz sprawności postępowań przygotowawczych pozostaje w stałym zainteresowaniu zarówno Prokuratury Krajowej, jak i funkcjonującego w podległych jednostkach prokuratury nadzoru służbowego i instancyjnego. Uwagi Rzecznika dotyczące uchybień stwierdzanych w toku badania akt, przekazano wszystkim prokuratorom apelacyjnym, z jednoczesnym przypomnieniem potrzeby respektowania wcześniej wydanych zaleceń Prokuratury Krajowej.

Rzecznik podjął problem odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu w postępowaniu karnym. Adwokat wyznacza prezes właściwego sądu. Po rozpatrzeniu wniosku prezes sądu nie uwzględnia go, jeśli oskarżony nie wykaże należyście, iż nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Zarządzenie w tym przedmiocie nie jest zaskarżalne, co w ocenie Rzecznika narusza standard, gwarantujący rzetelny proces sądowy oraz zaskarżalność decyzji i orzeczeń wydanych w pierwszej instancji. Sąd też Rzecznik zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie. Minister Sprawiedliwości uznał za konieczne wprowadzenie do procedury karnej unormowania pozwalającego oskarżonemu (podejrzanemu) na poddanie kontroli instancyjnej decyzji prezesa sądu w tym przedmiocie.

plications concerned mainly road accidents, unsuccessful medical treatment and other acts resulting in death or a serious health disorder. The most frequent deficiencies were as follows: failure to exhaust all possibilities of evidence, erroneous evaluation of evidence, failure to respect the trial-related rights of the injured party and lengthiness of the proceedings. In cases concerning road accidents and unsuccessful medical treatment, public prosecutors frequently shifted the burden of responsibility for deciding a case onto expert witnesses in that they unquestioningly accepted expert witnesses' opinions. Other recurrent deficiencies in this respect included the following:

- issuing opinions based on incomplete evidence,
- opinions lacking answers to the questions posed by the person conducting the proceedings or lacking internal cohesion,
- no adequate verification of expert witnesses' conclusions despite material discrepancies between various opinions issued in the same case.

The Deputy Attorney General informed the Commissioner that issues related to the quality and efficiency of pre-trial proceedings is a constant concern of the State Public Prosecution Office, as well as of the hierarchic and lower court supervision which is in place in public prosecution units reporting to the State Public Prosecution Office. All appellate public prosecution offices were provided with the comments of the Commissioner as to deficiencies identified upon examination of court case records, and at the same time they were reminded of the need to respect prior recommendations of the State Public Prosecution Office.

The Commissioner decided to tackle the issue of refusal to give the defendant court appointed counsel in criminal proceedings. The advocate is appointed by the President of the competent court. Having examined the application, the President of the court does not accept it if the applicant fails to prove that they are not able to incur the defense costs without detriment to the means of subsistence of themselves and their family. The applicant cannot appeal against such an order, which, in the view of the Commissioner, violates the standard that guarantees a fair trial and the possibility to appeal against decisions and rulings of the first instance. Thus, the Commissioner requested the Minister of Justice to take a position on this issue. The Minister of Justice found it necessary to supplement the criminal procedure with a provision al-

Przedmiotem interwencji Rzecznika u Ministra Sprawiedliwości była ponadto kwestia skarg kierowanych przez polskich obywateli do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu dotyczących nadmiernego czasu stosowania tymczasowego aresztowania. Stan ten powinien skłaniać do podjęcia działań, zarówno w sferze legislacyjnej, jak i organizacyjnej, mających na celu wyeliminowanie możliwości występowania naruszeń prawa. Nowy impuls do podjęcia działań w tym zakresie dał wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający, iż przepis umożliwiający przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania ponad rok w postępowaniu przygotowawczym i ponad 2 lata w postępowaniu sądowym „z powodu innych istotnych przeszkód, których usunięcie było niemożliwe” w odniesieniu do postępowania przygotowawczego, jest niezgodny z gwarancjami ochrony wolności osobistej.

Rzecznik podjął także działania w zakresie ochrony praw ofiar przestępstw.

W Biurze Rzecznika został opracowany program pomocy ofiarom przestępstw. Rzecznik zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o przekazanie informacji o aktualnym stanie prac związanych z przygotowaniem ostatecznej wersji Krajowego Programu na Rzecz Ofiar Przestępstw.

Rzecznik skierował szereg wystąpień do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego:

- a) o rozważenie konieczności podjęcia działań, które spowodowałyby upowszechnienie najkorzystniejszej dla osób pokrzywdzonych przestępstwem definicji osoby pokrzywdzonej,
- b) o rozważenie nowelizacji przepisów dotyczących postępowania mediacyjnego,
- c) o przyznanie pokrzywdzonemu prawa strony w postępowaniu w sprawach nieletnich,
- d) o rozważenie nowelizacji przepisów Kodeksu postępowania karnego, które zapewniłyby pokrzywdzonemu prawa strony do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego przed sądem I instancji,
- e) w sprawie braku skutecznego systemu ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- f) w sprawie ochrony ofiar wypadków drogowych, podnosząc potrzebę rozważenia zmiany Kodeksu cywilnego, mającej na celu wprowadzenie instytucji zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby najbliższej,

allowing the defendant (the suspect) to subject a decision of the Court President in this respect to the control of a court of higher instance.

Moreover, the Commissioner's intervention to the Minister of Justice addressed the issue of complaints submitted by Polish citizens to the European Court of Human Rights in Strasbourg concerning the excessive duration of temporary arrest. This situation should incline us to take actions in the areas of both legislation and organisation to eliminate the possibility of violating the law. The Constitutional Tribunal's ruling that the extension of temporary arrest to over a year in pre-trial proceedings and over 2 years in court proceedings "due to other important impediments which prove impossible to overcome" is inconsistent with the guarantee to protect personal liberty and requires a challenge.

The Commissioner also initiated actions to protect the rights of victims of offences.

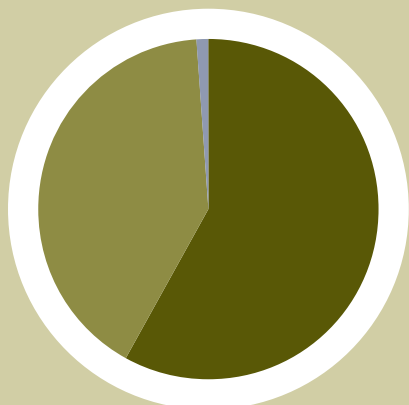
The Office of the Commissioner prepared a programme of aid for victims of offences. The Minister of Justice has been asked to provide it with a report of their work on the final version of the National Programme for Victims of Offences.

The Commissioner submitted a number of motions to the Minister of Justice—Attorney General:

- a) to consider the necessity to take actions that would promulgate a definition of the injured party that is most favourable to injured parties,
- b) to consider amendments to the provisions on mediation,
- c) to confer on the injured party the right to act in the capacity of a party in juvenile proceedings,
- d) to consider amendments to the Code of Criminal Procedure that will ensure the injured party the right to act in the capacity of a party until the beginning of judicial examination before the court of first instance,
- e) regarding the non-existence of an effective system for protection of victims of domestic violence,
- f) to protect victims of road accidents, including the need to amend the Civil Code to provide compensation for the death of a person closest to claimant,
- g) to amend the relevant provisions so that the person having the statutory duty of maintenance for the benefit of the injured party could also petition for the person ruled to compensate the damage be ordered to

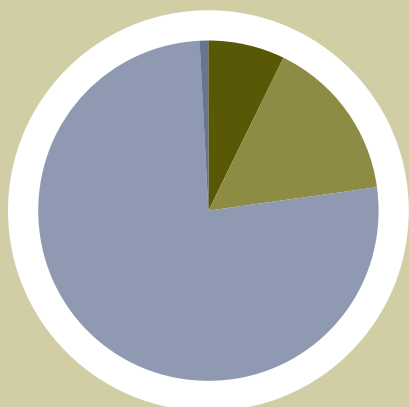
- g) w sprawie dokonania zmiany przepisu, tak aby osoba, na której ciąży ustawowy obowiązek alimentacyjny wobec poszkodowanego, mogła również wystąpić z żądaniem, aby zobowiązany do naprawienia szkody wyłożył z góry sumę potrzebną na koszty leczenia,
  - h) w sprawie zmiany przepisów Kodeksu postępowania cywilnego tak, aby organizacje udzielające pomocy ofiarom przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu oraz ofiarom wypadków drogowych mogły samodzielnie wytoczyć powództwo na ich rzecz.
- pay the whole amount needed for medical treatment in a lump sum,
  - h) to amend the Code of Civil Procedure so that organisations helping victims of offences against life and health and victims of road accidents could institute court proceedings for the benefit of these victims at their own initiative.

PRAWO KARNE

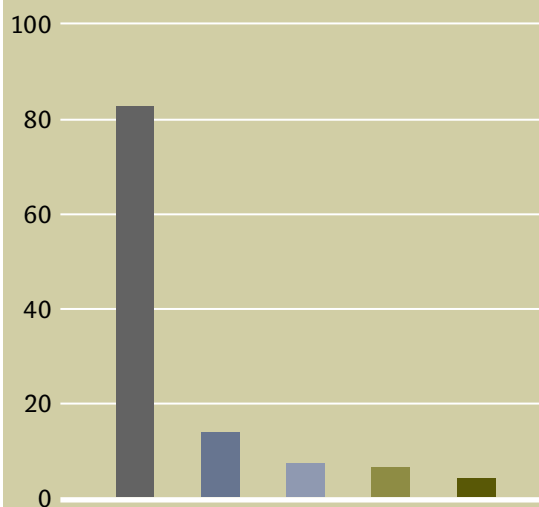
Rozpatrzenie spraw z zakresu prawa karnego

- 58,1% podjęto do prowadzenia
- 40,9% udzielono wyjaśnień i informacji
- 1,0% inne

Zakończenie spraw z zakresu prawa karnego

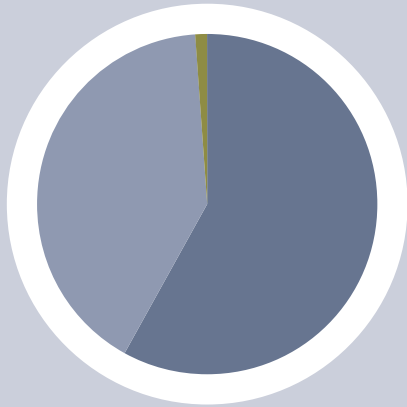
- 7,2% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 15,6% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 76,5% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 0,7% inne

Problematyki dominujące z zakresu prawa karnego

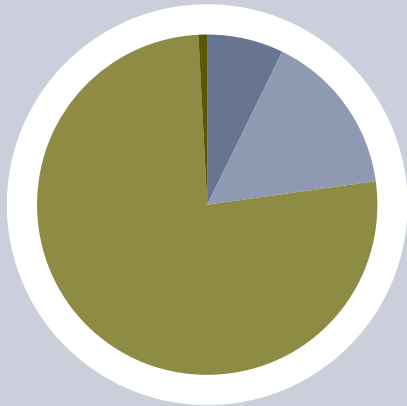
- 81,7% orzecznictwo sądowe w sprawach karnych
- 13,6% działalność prokuratury
- 7,0% prawo karne i postępowanie karne
- 6,2% działalność służb bezpieczeństwa publicznego
- 3,8% tymczasowe aresztowanie

PENAL LAW

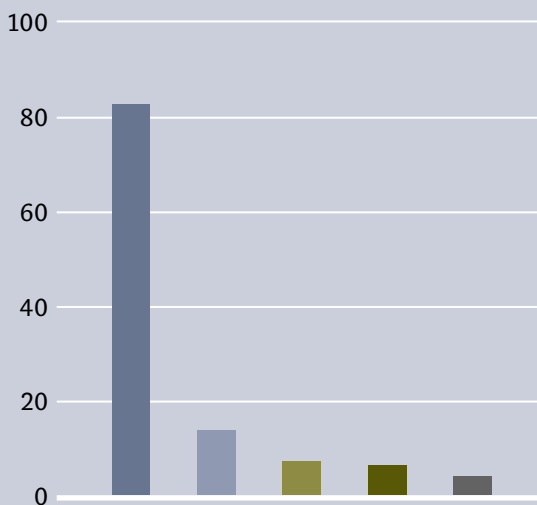
Examination of cases concerning penal law

- 58.1% accepted for further proceedings
- 40.9% applicant provided with explanations and information
- 1.0% other

Outcome of cases concerning penal law

- 7.2% positive result achieved
- 15.6% further action abandoned
- 76.5% appeal not upheld
- 0.7% other

Most prevalent issues concerning penal law

- 81.7% judicial decisions in criminal cases
- 13.6% the activities of Public Prosecutor's Office
- 7.0% penal law and penal proceedings
- 6.2% activities of the public safety services
- 3.8% provisional detention

3.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA
Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
MAJOR ISSUES REGARDING SOCIAL SECURITY**

Przedmiotem częstych skarg kierowanych do Rzecznika w sprawach zabezpieczenia społecznego był problem utraty prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy po stosunkowo długim okresie pobierania tego świadczenia. Przeprowadzona analiza wskazała na występowanie rozbieżności w orzecznictwie w kwestii możliwości weryfikowania przez organ rentowy niezdolności do pracy osoby, której prawo do renty zostało ustalone przed 1 września 1997 r. Stało się to podstawą wystąpienia Rzecznika do Sądu Najwyższego z wnioskiem o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie ujawnionych rozbieżności w wykładni prawa. Sąd Najwyższy podjął uchwałę, zgodnie z którą osoba, która przed dniem 1 września 1997 r. była nieprzerwanie od 10 lat inwalidą i z tego tytułu pobierała rentę, może być skierowana przez organ rentowy na badania lekarskie w celu ustalenia jej niezdolności do pracy jako przesłanki prawa do renty. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że nie ma podstawy prawnej do uznania za niedopuszczalne weryfikowanie przez organ rentowy niezdolności do pracy osoby, której prawo do renty zostało ustalone przed 1 września 1997 r. Organ rentowy nie tylko jest uprawniony do takiej weryfikacji, lecz od tej daty ma obowiązek ustalania, czy niezdolność do pracy ma charakter trwały, czy okresowy, czy też nastąpiło odzyskanie zdolności do pracy. Obowiązek taki istnieje niezależnie od okresu trwania poprzednio ustalonego inwalidztwa. Taka interpretacja przepisów nie krzywdzi osób, które są faktycznie niezdolne do pracy, gdyż w ich przypadku orzeczenie lekarza orzecznika wydane po przeprowadzeniu ponownych badań będzie podstawą do wydania decyzji o przyznaniu renty stałej lub okresowej.

Przedmiotem wielu skarg była też kwestia utraty prawa do pobierania deputatu węglowego przez osoby, które rezygnując z prawa do emerytury kolejowej uzyskiwały prawo do emerytury wypłacanej z systemu powszechnego. Decyzje organów rentowych odmawiające prawa do wypłaty deputatu węglowego były w ocenie Rzecznika pozbawione podstaw prawnych. Podjęta przez Rzecznika interwencja spowodowała, że do oddziałów ZUS skierowane zostało pismo przypominające o obowiązku kontynuowania wypłaty deputatu węglowego m.in. osobom przechodzącym z emerytury kolejowej na inną emeryturę przewidzianą w systemie powszechnym. Osoby, którym wstrzymano wypłatę deputatu, powinny zwrócić się o wyjaśnienie sprawy do Centrali ZUS

Frequently complaints regarding the administration of social security concerned loss of the right to receive disability compensation after a relatively long period of drawing this benefit. The analysis performed indicated some discrepancies in court rulings with regard to the ability of a pension agency to verify a person's incapacity to work when their right to receive the benefit was determined before 1 September 1997. This provided the basis for the Commissioner's motion to the Supreme Court to adopt a resolution aimed at clarification of the discrepancies identified in how the law has been interpreted. The Supreme Court adopted a resolution, according to which a person who was disabled for a continuous period of 10 years commencing before 1 September 1997 and drew benefits on that account may be referred to medical examination by a pension agency in order to determine their incapacity to work as a condition for the right to receive the benefit. In the grounds of this resolution, the Supreme Court stated that there was no legal basis for deciding that verification of incapacity to work of a person whose right to receive pension was determined before 1 September 1997 by a pension body was inadmissible. Not only is the pension body entitled to carry out such verification, but also since that date it is obliged to determine whether the incapacity to work is permanent or temporary or whether the capacity to work has been regained. This obligation is valid regardless of the duration of disability determined earlier. Such interpretation of law does not harm persons who are virtually incapable of work since in their case, the medical statement of the certifying doctor after re-examination will provide the basis for issuing a decision to grant permanent or temporary benefit.

Many complaints dealt with loss of the right to be paid the equivalent of free coal for miners in the case of persons who, having resigned from the right to railway old-age pension, were granted the right to receive old-age pension paid under the general system. The decisions of the pension agencies refusing the right to pay the equivalent of free coal for miners had, according to the Commissioner, lacked legal justification. As a result of the Commissioner's intervention, branches of the Social Insurance Institution received a letter reminding them of the obligation to continue paying out the equivalent of free coal for miners *inter alia* to persons who shifted from the railway old-age pension to another old-age pension under the general system. Persons who had their payments

lub bezpośrednio do organu rentowego wypłacającego emeryturę.

Rzecznik stwierdził brak regulacji prawnej, dotyczącej zasad ustalania wysokości emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które nabędą prawo do tego świadczenia w 2008 r. Stare zasady wymiaru emerytury stosuje się tylko wtedy, jeżeli warunki do emerytury zostały spełnione do dnia 31 grudnia 2007 r. Jeśli nastąpi to w latach 2009–2013, to emeryturę oblicza się częściowo według starych, a częściowo według nowych zasad. Dopiero osoby urodzone po 1948 r., które wiek uprawniający do emerytury osiągną po 2013 r., nabędą prawo do emerytury ustalonej całkowicie według nowych zasad. Obowiązujący stan prawny nie obejmuje zatem osób, które w 2008 r. osiągną wiek uprawniający do emerytury. Emerytura tych osób w całości musiałaby być obliczona tylko według nowych zasad. Nie ulega wątpliwości, że nie byłoby to prawidłowe, skoro osoby osiągające wiek uprawniający do emerytury w latach 2009–2013 mają prawo do emerytury policzonej metodą mieszaną. Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem propozycji zmiany przepisów rozwiązującej ten problem w sposób jak najbardziej prawidłowy.

Rzecznik na podstawie wpływających skarg podjął problem osób, które z powodu przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego utraciły prawo przejścia na wcześniejszą emeryturę. Dotyczy to tych, którzy przystępując do otwartych funduszy emerytalnych w 1999 r., byli w pełni świadomi braku uzyskania do końca 2006 r. uprawnień do wcześniejszych emerytur. Po zmianie stanu prawnego w 2005 r. ostateczny termin spełnienia warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury został przesunięty na 31 grudnia 2007 r. W tym stanie prawnym osoby te nabyły prawo do wcześniejszej emerytury, lecz przeszkodą w uzyskaniu tego świadczenia jest członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym. W ocenie Rzecznika kwestia ta wymaga interwencji ustawowej.

W związku ze stwierdzonymi w orzecznictwie rozbieżnościami w wykładni prawa w sprawie zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby korzystające z urlopów macierzyńskiego i wychowawczego w okresie pozostawania w stosunku pracy, które jednocześnie prowadzą w tych okresach działalność gospodarczą, Rzecznik skierował do Sądu Najwyższego pytanie prawne. Sąd Najwyższy podjął uchwałę, w świetle której osoby, które w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego lub urlopu

of the equivalent of free coal for miners stopped should request the Head Office of the Social Insurance Institution or the pension agency paying their old-age pension directly to explain the issue.

The Commissioner stated that there is no legal regulation concerning the rules for determination of old-age pension for persons who were born after 31 December 1948 and who will acquire the right to this benefit in 2008. The so-called old rules of old-age pension calculation are applied only if the requirements for receiving old-age pension were or will be met before 31 December 2007. If this happens in 2009–2013, old-age pension will be calculated partially according to the old rules and partially according to the new ones. Only persons born after 1948 who will attain the pensionable age after 2013 will have the right to pension calculated in whole according to the new rules. Thus, the present legal system does not cover persons who will in 2008 attain the pensionable age. Old-age pension for these persons would have to be calculated in whole according to the new rules. Undoubtedly, this would not be correct, since persons attaining the pensionable age in 2009–2013 have the right to old-age pension calculated using the mixed method. At present, work is in progress on a proposal to amend the law, which would solve this problem in the most adequate way.

Based on complaints received, the Commissioner decided to tackle the problem of persons who lost the right to early retirement owing to entering an open pension fund. This applies to persons who, while entering open pension funds in 1999, were not fully aware that they would not have the right to early retirement by the end of 2006. After the change in the legal system in 2005, the final deadline for meeting the requirements to acquire the right to earlier retirement was postponed to 31 December 2007. Under this legal system, these persons did acquire the right to early retirement, but membership in an open pension fund prevented them from obtaining this benefit. The Commissioner is of the opinion that this issue requires statutory intervention.

In view of discrepancies identified in court rulings in the interpretation of the rules to award social security benefits to persons who had maternity leave and leave to bring up children when they remained in an employment relationship or conducted businesses during these periods, the Commissioner submitted a legal query to the Supreme Court. The Supreme Court adopted a reso-

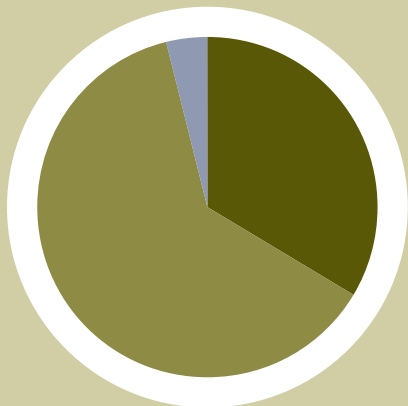
wychowawczego pozostają w stosunku pracy i równocześnie prowadzą pozarolniczą działalność, podlegają ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu prowadzenia tej działalności.

Rzecznik zgłosił udział w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie dotyczącej zasad przyznawania premii uznaniowej w okresie pobierania zasiłku chorobowego. Zdaniem Rzecznika, zgodnie z zasadami równości i sprawiedliwości społecznej, osobie, która w okresie pobierania zasiłku chorobowego nie otrzymała dodatkowego składnika wynagrodzenia (premię uznaniową), powinno przysługiwać prawo do wliczenia takiego składnika wynagrodzenia do podstawy wymiaru zasiłku chorobowego.

lution by virtue of which persons in the above-described situations and conducting a non-agricultural activity are subject to insurance on account of old-age and other pensions earned while conducting this activity.

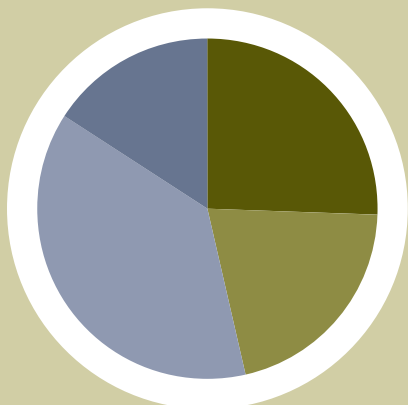
The Commissioner joined proceedings before the Constitutional Tribunal that concerned the rules to grant discretionary bonuses while drawing sickness benefits. The Commissioner is of the view that in accordance with the principles of equality and social justice, a person who did not receive an additional element of remuneration (discretionary bonus) while drawing a sickness benefit should be entitled to the right to have this element included in the basic salary used to calculate the sickness benefit.

ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

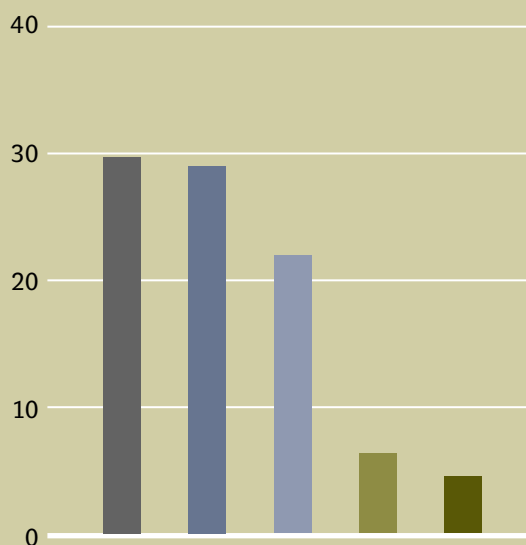
Rozpatrzenie spraw z zakresu zabezpieczenia społecznego

- 33,5% podjęto do prowadzenia
- 62,7% udzielono wyjaśnień i informacji
- 3,8% inne

Zakończenie spraw z zakresu zabezpieczenia społecznego

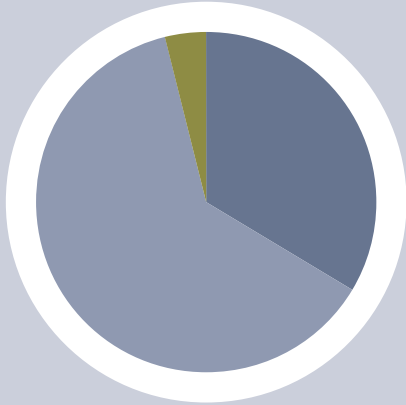
- 25,6% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 20,9% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 37,8% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 15,7% inne

Problematyki dominujące z zakresu zabezpieczenia społecznego

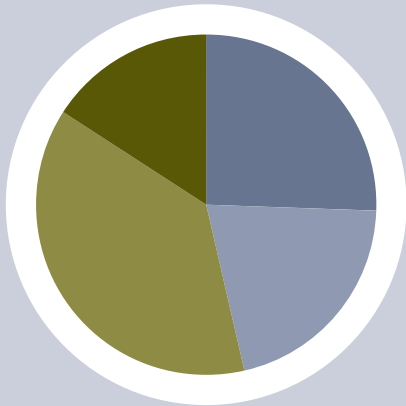
- 29,8% powszechne ubezpieczenie społeczne
- 29,1% skargi na działalność ZUS, KRUS
- 22,0% orzecznictwo sądowe w sprawach ubezpieczeń społecznych
- 6,3% świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej
- 4,5% ubezpieczenia społeczne rolników, renty strukturalne

SOCIAL SECURITY

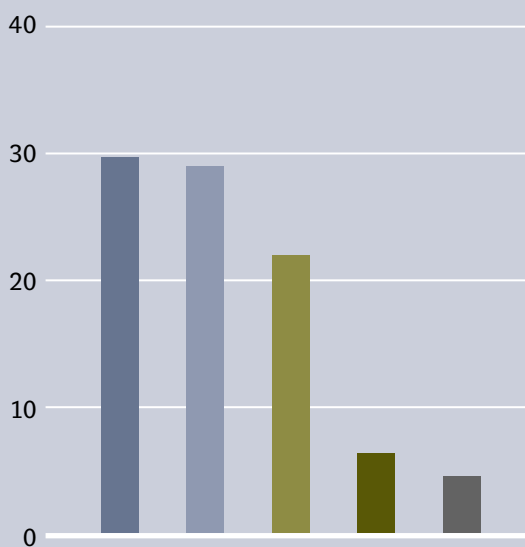
Examination of social security cases

- 33.5% accepted for further proceedings
- 62.7% information and clarifications given
- 3.8% other

Outcome of social security cases

- 25.6% positive result achieved
- 20.9% further actions abandoned
- 37.8% applicant's allegations proved to be unfounded
- 15.7% other

Most prevalent problems concerning social security

- 29.8% national social security
- 29.1% complaints of the activity of the Social Insurance Institution (ZUS) and the Agricultural Social Insurance Fund (KRUS)
- 22.0% judicial decisions in social security cases
- 6.3% services provided through the Act on Social Aid
- 4.5% social security for farmers, early retirement

4.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA
CYWILNEGO I GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI**
**MAJOR ISSUES IN CIVIL LAW AND PROPERTY
MANAGEMENT**

Rzecznik przystąpił w 2006 r. do dziesięciu skarg konstytucyjnych w postępowaniach przed Trybunałem Konstytucyjnym, w których zakwestionowany został przepis Kodeksu postępowania cywilnego dotyczący instytucji tzw. przedsądu przy wnoszeniu skarg kasacyjnych do Sądu Najwyższego. Zgodnie z zaskarżonym przepisem, postanowienie o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wymaga pisemnego uzasadnienia. Zdaniem Rzecznika zaskarżony przepis narusza prawo do sądu, zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego prawa oraz zasadę proporcjonalności. Rzecznik podziela pogląd utrwalony w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, iż ani przepisy Konstytucji RP, ani Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności nie przyznają obywatelom „prawa do trzeciej instancji”. Rzecznik stoi na stanowisku, że przepisy postępowania cywilnego nie muszą zapewniać stronom rozpatrzenia sprawy przez Sąd Najwyższy, a możliwość odwołania do trzeciej instancji wykracza poza konstytucyjne minimum.

Niemniej jednak, jeżeli ustawodawca – w wybranych przez siebie kategoriach spraw – uregulował dostęp do trzeciej instancji, a samo postępowanie odbywa się przed organem władzy sądowniczej (Sądem Najwyższym), postępowanie to musi odpowiadać konwencyjnym i konstytucyjnym standardom rzetelnego procesu sądowego. Niedopuszczalne jest zatem założenie, iż skoro ustawodawca i tak przyznaje „ponadstandardową” możliwość rozpoznania sprawy przez sąd trzeciej instancji, kształt tego postępowania może być całkowicie dowolny.

Rzecznik zgłosił ponadto udział w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej dotyczącej przepisu regulującego rozpoznanie apelacji w postępowaniu uproszczonym. Wprowadzenie postępowania uproszczonego było odpowiedzią na rosnącą liczbę spraw wpływających do sądów i przedłużanie okresu ich rozpoznawania. W trybie postępowania uproszczonego toczą się sprawy drobne i proste, ale zarazem niezwykle doniosłe z punktu widzenia przeważającej części społeczeństwa. W postępowaniu uproszczonym sąd rozpoznaje apelację w składzie jednego sędziego. Sąd może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, chyba że strona w apelacji lub w odpowiedzi na apelację zażądała przeprowadzenia rozprawy. Wreszcie zgodnie z treścią zaskarżonego przepisu, sąd może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym także wtedy, gdy podniesione w apelacji za-

In 2006, the Commissioner instituted ten constitutional complaints in proceedings before the Constitutional Tribunal related to a contested provision of the Code of Civil Procedure governing the concept of “pre-trial” when submitting cassation complaints to the Supreme Court. The contested provision provides that a decision refusing to allow a cassation complaint for review does not require written explanation. In the Commissioner’s opinion, the contested provision violates the right to trial before a court, the principle of trust in the state and codified law, as well as the principle of proportionality. The Commissioner shares the view established in the rulings of the Constitutional Tribunal that neither the provisions of the Constitution of the Republic of Poland nor the Convention on Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms grants citizens “the right to third instance”. The Commissioner maintains that civil procedure provisions do not have to ensure that the parties have their case reviewed by the Supreme Court, and the possibility of appeal to a third instance goes beyond the constitutional minimum.

However, if the legislature—in selected types of cases—regulates access to a third instance, and the proceedings are conducted before a body having judicial power (the Supreme Court), the proceedings have to comply with conventional and constitutional standards of a fair court trial. It is therefore inadmissible to assume that since the legislature allows for an “extra-statutory” possibility of having a case reviewed by a court of third instance, the form of these proceedings may be completely arbitrary.

Moreover, the Commissioner joined a constitutional complaint regarding the hearing of appeal in simplified proceedings. The introduction of simplified proceedings was a response to the growing number of cases submitted to courts and the extension of required to examine them. The simplified procedure covers petty and simple cases, but at the same time these cases are very important from the practical perspective of the vast majority of society. Under the simplified procedure, the court hears appeals with a single judge bench. The Court may hear an appeal with doors closed unless the party demanded a trial in the appeal form or an answer to the appeal. Finally, in the wording of the contested provision, the court may also examine an appeal with doors closed when the allegations stated in the appeal are obviously unfounded. The appeal

rzuty są oczywiście bezzasadne. Unormowanie apelacji w postępowaniu uproszczonym zawiera dwa zasadnicze odstępstwa od zasad ogólnych. Po pierwsze – odstępstwo od zasady kolegiałności przy rozpoznawaniu spraw, po drugie – odstępstwo od zasady, że apelację rozpatruje się na rozprawie.

Rozpoznając skargę konstytucyjną, Trybunał Konstytucyjny ocenił, że doszło tu do przekroczenia pewnej masy krytycznej, na skutek czego zupełnie realny staje się taki oto scenariusz: sędzia sądu odwoławczego, jednoosobowo, na posiedzeniu niejawnym, w sposób arbitralny uznaje zarzuty apelacji za oczywiście bezzasadne, co oszczędza mu trudu wyznaczania rozprawy, wysłuchania stron, prowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego, a nawet realnego uzasadniania swej decyzji. Ze względu na brak instancji kontrolnej nie ponosi żadnej odpowiedzialności za takie rozstrzygnięcie sprawy. W konsekwencji Trybunał uznał, że taki stan narusza rzetelność proceduralną środka odwoławczego w sposób nieproporcjonalny do zamierzonych celów regulacji, co godzi w konstytucyjne prawa obywatelskie.

W ponad 50% spraw, które wpływają do Rzecznika poucza się wnioskującego o przysługujących mu środkach działania. Dane te dowodzą ogromnej potrzeby działań na rzecz podnoszenia poziomu świadomości prawnej obywateli, a także konieczności zapewnienia szerszego dostępu do informacji i pomocy prawnej. Problem wymaga wypracowania rozwiązań systemowych, stworzenia sieci odpowiednich, wyspecjalizowanych instytucji, np. biur pomocy prawnej. Kwestia ta jest jednym z priorytetów Rzecznika. Rzecznik popiera dążenia do przyjęcia uregulowań ustawowych w zakresie zapewnienia obywatelom szerszego dostępu do pomocy prawnej oraz służących rozwojowi poradnictwa obywatelskiego i prawnego. W latach ubiegłych Rzecznik skierował w tej sprawie do właściwych organów wiele wystąpień oraz monitorował proces legislacyjny ustawy „prawo ubogich”. Był także organizatorem i uczestnikiem wielu spotkań dotyczących tej problematyki. Minister Sprawiedliwości przedłożył Sejmowi projekt ustawy o dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej przyznawanej przez państwo osobom fizycznym. Projekt ten tworzył system pomocy obejmujący zarówno poradnictwo prawne, jak i reprezentację przez profesjonalnego pełnomocnika w postępowaniu przed sądem. Rzecznik wniósł do tego projektu wiele uwag, które przekazał Ministrowi

procedure in simplified proceedings is characterised by two main derogations from the general rules. These are: first, derogation from the principle of joint decision of cases heard, and second, derogation from the principle ordering that appeal is to be examined during a trial.

While examining this constitutional complaint, the Constitutional Tribunal found that a certain critical mass was exceeded here and, consequently, the following scenario seems quite probable: an appellate court judge, in a single judge panel, with doors closed, in an arbitrary manner finds the appeal allegations obviously unfounded, which saves them the trouble of setting a date for trial, hearing the parties, conducting evidentiary proceedings or even providing a real explanation for such a decision. Due to the non-existence of a controlling instance, such a judge bears no responsibility for the outcome of the case. As a consequence, the Tribunal found that this situation infringes the procedural credibility of the appellate measure in a way which is inconsistent with the intended aims of the regulation, thus in violation of constitutional civil rights.

In over 50% of cases submitted to the Commissioner, the applicant is advised of possible courses of action. These data show that there is a great need for actions intended to increase the level of legal awareness among the citizens, in addition to providing broader access to legal information and assistance. The problem requires development of systemic solutions in the form of a network of adequate, specialised institutions, such as legal assistance bureaus. This issue is one of the Commissioner's priorities. The Commissioner is in favour of following up the adoption of statutory regulations aimed to ensure wider access to legal assistance for citizens with the development of civic and legal consulting. In previous years, the Commissioner submitted numerous motions to the competent agencies on this issue and monitored the legislative process of the “law of the poor” Act. He also organised and participated in many meetings concerning this issue. The Minister of Justice provided the Sejm with a bill on access to free-of-charge legal assistance granted by the state to natural persons. The bill established a system of assistance covering both legal consultation and representation in court proceedings by a professional attorney-at-law. The Commissioner made numerous comments on this bill and submitted them to the Minister of Justice. These comments concerned the following: the allegation that the bill,

Sprawiedliwości. Dotyczyły one zarzutu, że projekt, koncentrując się na zapewnieniu obywatelom dostępu do pomocy prawnej świadczonej na etapie przedsądowym, pomija pozostałe komponenty systemu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przez państwo, do którego zaliczyć można także zwolnienie z opłat sądowych oraz finansowanie przez państwo zastępstwa procesowego osoby ubogiej. Sprzeciw budzi całkowita akceptacja dotychczas funkcjonującego systemu udzielania pomocy prawnej z urzędu, zwłaszcza iż uwagi krytyczne w tej kwestii zgłaszał wielokrotnie nie tylko Rzecznik, ale także organizacje społeczne i środowiska prawnicze. O zwolnieniu od kosztów sądowych i przyznaniu pomocy prawnej z urzędu orzekają sądy. Wydaje się, że odebranie sądom tych zadań usprawniłoby wykonywanie przez nie funkcji ściśle związanych z wymiarem sprawiedliwości. Rzecznik zwrócił uwagę również na brak efektywnej kontroli jakości pomocy świadczonej przez pełnomocników z urzędu. Zgodnie z projektem ustawy, o przyznaniu pomocy prawnej miałby decydować wyłącznie świadczeniodawca. Odmowa udzielenia pomocy prawnej jest ostateczna i niezaskarżalna, co budzi zastrzeżenia Rzecznika. Nie ma też możliwości rzetelnej weryfikacji stanu majątkowego osoby ubiegającej się o pomoc.

Wiele działań Rzecznika w 2006 r. nakierowanych było na wyjaśnienie rozbieżności w stosowaniu prawa, ujawnionych w orzecznictwie sądów powszechnych, administracyjnych i Sądu Najwyższego. Służyć temu miało kilka pytań prawnych skierowanych przez Rzecznika do Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, celem podjęcia uchwał wyjaśniających powstałe wątpliwości.

Rzecznik zwrócił się do Ministra Środowiska w sprawie wykorzystania nieruchomości na prace górnicze. Zdaniem Rzecznika obowiązująca regulacja prawna pozyskiwania kopalin nie gwarantuje w dostateczny sposób poszanowania prawa własności obywateli. Przede wszystkim nie jest jednoznacznie wyznaczony zakres przestrzenny prawa własności przysługującego do kopalin. Prawa przysługujące właścicielowi gruntu oraz prawo własności kopalin należących do Skarbu Państwa nie są precyzyjnie oddzielone. Problemem jest również możliwość dostępu do kopalin stanowiących własność Skarbu Państwa. Minister obiecał rozważyć podjęcie prac legislacyjnych w tym zakresie, choć przyznał, że materia jest bardzo trudna do precyzyjnego uregulowania.

focusing on ensuring the citizens access to legal assistance at the pre-trial stage, omits the other components of the system of free-of-charge legal assistance provided by the state, which may include exemption from court fees and state financing of legal representation for the poor. Total acceptance of the system of ex officio legal assistance in place to date raises objections, even more so as critical remarks in this respect have been voiced many times not only by the Commissioner but also by social organisations and the legal profession. It is the courts that decide to exempt somebody from court costs and grant free-of-charge legal assistance. It seems that if courts were relieved of these tasks, performance of their functions closely connected with the justice system would be streamlined. The Commissioner also drew attention to the lack of effective control of the quality of assistance provided by court appointed advocates. According to the bill, the decision whether or not to grant legal assistance would rest solely with the service provider. The refusal to provide legal assistance is final and non-appealable, to which the Commissioner must object. Moreover, there is no possibility to carry out a reliable verification of the financial standing of a person applying for assistance.

Many actions of the Commissioner in 2006 were targeted at exposing discrepancies in the application of law that he identified in rulings of the courts of general jurisdiction, administrative courts and the Supreme Court. To this end, the Commissioner addressed some legal queries to the Supreme Court and the Supreme Administrative Court so that they pass resolutions to rectify these questions.

The Commissioner contacted the Minister of the Environment on the issue of using real property for mining works. The Commissioner maintains that the legal regulation currently in force does not sufficiently guarantee respect for the citizens' ownership rights. What is most important, the scope of the ownership right to minerals is not clearly defined. There is no clear dividing line between the right of a land owner and the ownership right to minerals vested in the State Treasury. What also causes problems is the possibility to have access to mines owned by the State Treasury. The Minister promised to consider drafting legislation in this respect, although he admitted that it is very difficult to precisely regulate this issue.

Additionally, the Commissioner submitted a motion to the Constitutional Tribunal requesting the Tribunal to

Rzecznik złożył też do Trybunału Konstytucyjnego wniosek, który ma wyjaśnić, jakie działania legislacyjne ustawodawcy (i czy w ogóle) można uznać za wywłaszczenie, a jakie jedynie za dopuszczalne ograniczenie własności. Na tle jednego z przepisów prawa wodnego Trybunał Konstytucyjny będzie musiał rozstrzygnąć, czy ograniczenie możliwości zabudowy nieruchomości w celu zapewnienia bezpieczeństwa (stabilności) wału przeciwpowodziowego jest już wywłaszczeniem wymagającym wypłaty słusznego odszkodowania, czy też dopuszczonym przez konstytucję bezekwiwalentnym ograniczeniem własności w celu ochrony innych wartości konstytucyjnych.

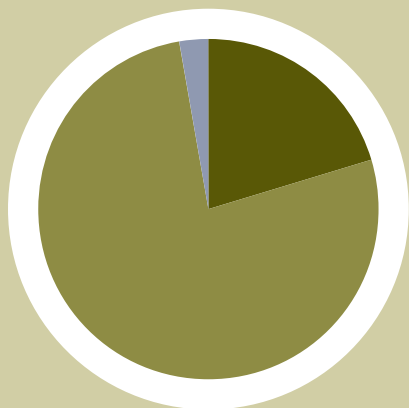
Konieczne jest też zdaniem Rzecznika wzmocnienie pozycji obywatela w postępowaniu wywłaszczeniowym. Cywilne instrumenty prawne pozostające w dyspozycji obywatela nie są bowiem wystarczające do ochrony jego mienia w sytuacji, gdy inwestycja publiczna zostanie zrealizowana przed wszczęciem lub zakończeniem administracyjnego postępowania wywłaszczeniowego. Wówczas staje się ono bezprzedmiotowe i podlega umorzeniu. Zdaniem Rzecznika tak być nie powinno, gdyż w administracyjnym postępowaniu wywłaszczeniowym prawa obywatelskie są lepiej chronione, niż zapewniają to roszczenia cywilne przed sądem, po faktycznym zrealizowaniu inwestycji publicznej.

specify which legislative actions of the legislature (if any) may be considered to be expropriation and which are just a restriction of freedom. In light of a provision of the water law, the Constitutional Tribunal will have to determine whether the restriction of building on real property due to the safety (stability) of a levy is classified as expropriation, entailing due compensation for damages or as the constitutionally permissible restriction of ownership without the right to compensation aimed to protect other constitutional values.

The Commissioner maintains that it is necessary to strengthen the position of the citizen in proceedings related to expropriation. Civil legal instruments at the disposal of the citizen are not sufficient to protect their property when public investment will be made before or after completion of administrative proceedings concerning expropriation. Then the proceedings become irrelevant and are discontinued. In the Commissioner's view, this should not happen since civil rights are better protected in administrative expropriation proceedings than in civil claims before court after public investment has actually been made.

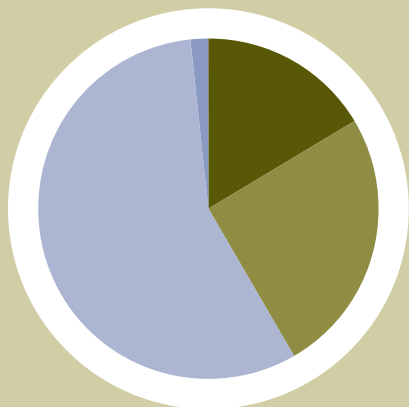

PRAWO CYWILNE I GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

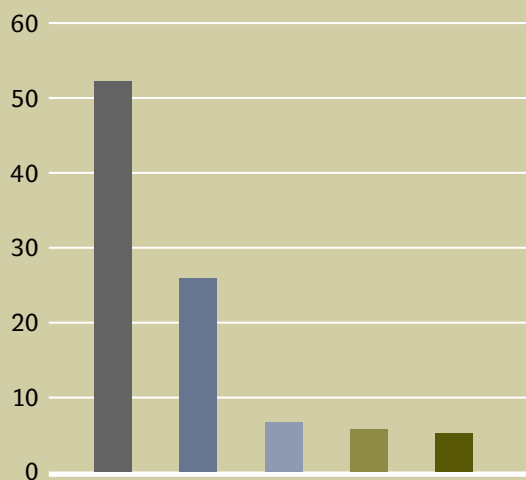
Rozpatrzenie spraw z zakresu prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami

- 20,4% podjęto do prowadzenia
- 76,8% udzielono wyjaśnień i informacji
- 2,8% inne

Zakończenie spraw z zakresu prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami

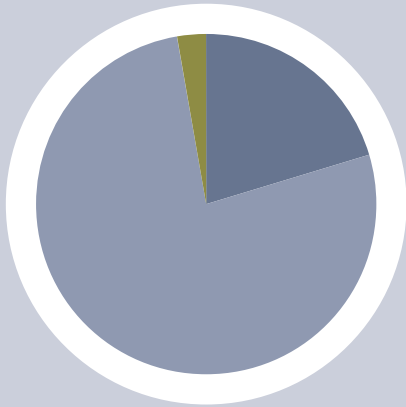
- 16,4% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 25,2% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 56,7% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 1,7% inne

Problematyki dominujące z zakresu prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami

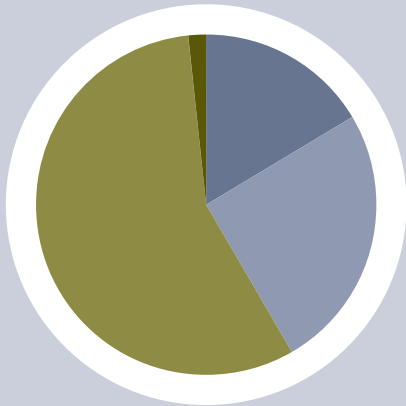
- 50,9% orzecznictwo sądowe cywilne z wyłączeniem właściwości Zesp. V, VI, XI
- 25,2% gospodarka przestrzenna i gospodarka gruntami
- 6,4% reprivatyzacja
- 5,6% renty wyrównawcze
- 5,0% prawo rolne

CIVIL LAW AND PROPERTY MANAGEMENT

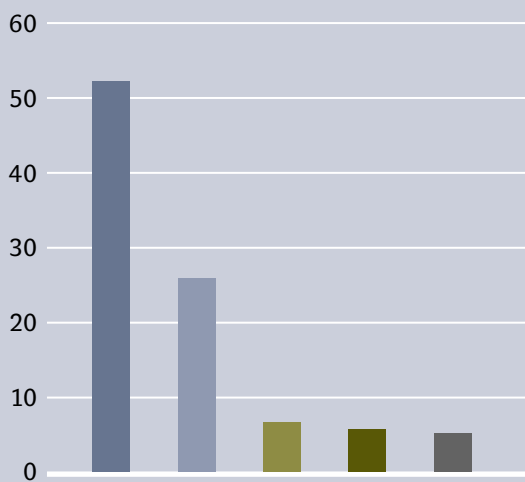
Examination of cases concerning civil law and property management

- 20.4% accepted for further proceedings
- 76.8% applicant provided with explanations and information
- 2.8% other

Outcome of cases concerning civil law and property management

- 16.4% positive result achieved
- 25.2% further action abandoned
- 56.7% appeal not upheld
- 1.7% other

Most prevalent issues concerning civil law and property management

- 50.9% court rulings excluding the results of Teams V, VI and XI
- 25.2% land management
- 6.4% denationalization
- 5.6% compensatory pensions
- 5.0% agricultural law

5.

NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO I SPRAW MIESZKANIOWYCH **MAJOR ISSUES IN ADMINISTRATIVE LAW AND HOUSING**

W 2006 r. działania Rzecznika, dotyczące praw właścicieli mieszkań i lokatorów koncentrowały się przede wszystkim wokół problematyki związanej z podwyższaniem czynszu najmu lub innych opłat za używanie mieszkania oraz problemów z wykonywaniem wyroków orzekających eksmisję, w sytuacji, gdy sąd w wyroku nie przyznał zobowiązanemu prawa do lokalu socjalnego.

W pierwszej grupie zagadnień działania Rzecznika stanowiły kontynuację działań, które podejmował on już w latach ubiegłych. W 2006 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika i stwierdził niezgodność z Konstytucją kolejnych już pięciu przepisów ustawy o ochronie praw lokatorów. Zakwestionowane przepisy określały zasady podwyższania ww. czynszów i opłat oraz zasady sądowej kontroli zasadności takich podwyżek. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał także skargę konstytucyjną (Rzecznik przystąpił do postępowania w tej sprawie) oraz pytanie prawne jednego z sądów rejonowych i uznał za niezgodny z Konstytucją przepis ustawy o ochronie praw lokatorów ograniczający wysokość odszkodowania, jakiego wierzyciel może domagać się od gminy za szkodę wyrządzoną poprzez brak możliwości wykonania wyroku orzekającego eksmisję. Takie roszczenie odszkodowawcze przysługuje wobec gminy, która ociąża się z dostarczeniem dłużnikowi lokalu socjalnego, do którego prawo przyznał dłużnikowi sąd w tym wyroku. Efektem wyeliminowania z obrotu prawnego przepisów zakwestionowanych przez Trybunał Konstytucyjny, było pogłębienie się już wcześniej dostrzeganego zarówno przez Trybunał, jak i przez Rzecznika stanu niespójności i niekompletności prawa, regulującego wzajemne stosunki pomiędzy właścicielami i lokatorami mieszkań. Zmusiło to Rzecznika do kontynuowania korespondencji z Ministrem Budownictwa dotyczącej pilnej potrzeby kompleksowego uregulowania omawianej problematyki. Z dniem 1 stycznia 2007 r. weszły w życie przepisy noweli do ustawy o ochronie praw lokatorów, które miały usunąć dostrzeżone nieprawidłowości i luki w prawie, jednakże w ocenie Rzecznika nowelizacja ta nadal nie stanowi próby kompleksowego uregulowania wszystkich zagadnień związanych z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych. Konieczne było więc podjęcie przez Rzecznika dalszej polemiki z Ministerstwem Budownictwa i sprawa ta nadal będzie przedmiotem działań Rzecznika w kolejnym już roku.

In 2006, actions of the Commissioner concerning the rights of owners of flats and tenants concentrated mainly on issues related to increases in rent or other charges for using the flat and problems with enforcement of judgments of eviction where the judgment of the court did not grant the obligee the right to publicly sponsored premises.

In the first group of issues, the Commissioner's actions were a continuation of actions that he had already undertaken in previous years. In 2006, the Constitutional Tribunal examined the Commissioner's motion and concluded that not less than five provisions of the act on protection of tenants' rights are inconsistent with the Constitution. The contested provisions provided for the rules governing increases in the above mentioned rents and charges, as well as rules governing the justifiability of court control of such increases. The Constitutional Tribunal examined a constitutional complaint, that had been instituted by the Commissioner, and the legal query of a district court, and ruled the provision of the act on protection of tenants' rights restricting the amount of damages that may be claimed by a creditor from gmina for damage suffered due to no possibility to enforce an eviction judgment to be unconstitutional. A creditor is not entitled to such a claim for damages against gmina which defers providing a debtor with a publicly sponsored flat, that should be provided according to the judgment. With the elimination of the provisions contested by the Constitutional Tribunal from the conduct of legal transactions, there has been a further increase in inconsistency and incompleteness of the law regulating the mutual relationships between landlords and tenants. Therefore, the Commissioner was compelled to continue exchanging letters with the Minister of Construction as to the urgent need of complex regulation of the above mentioned issues. On 1 January 2007, provisions of the amendment to the Act on protection of tenants' rights entered into force. These provisions were to remove irregularities identified and loopholes in the law. However, the Commissioner's view is that the amendment is still not an attempt at complex regulation of all issues related to the satisfaction of housing needs. Therefore, the Commissioner had to engage in further polemic with the Ministry of Construction, and the issue will continue to be the subject of the Commissioner's activities for another year in a row.

New provisions of the Code of Civil Procedure have been in force since February 2005. They were drafted to

Od lutego 2005 r. obowiązują nowe przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, których celem było zapobieganie tzw. eksmisjom na bruk. Przepisy te stanowią, że we wszystkich przypadkach, w których sąd nie przyznał zobowiązanemu do opuszczenia mieszkania prawa do lokalu socjalnego, wyrok eksmisyjny może być wyegzekwowany dopiero po dostarczeniu zobowiązanemu tzw. pomieszczenia tymczasowego. Niestety w praktyce szybko okazało się, że wskazane przepisy doprowadziły do prawie całkowitego zablokowania możliwości wykonania prawomocnego wyroku eksmisyjnego, w którym sąd nie przyznał prawa do lokalu socjalnego. Brak jest bowiem pomieszczeń tymczasowych, do których można by przekwaterować dłużników. Ponadto przepisy dotyczące pomieszczeń tymczasowych są niejasne i zbyt ogólne – w efekcie nie wiadomo, jak je stosować. Dodatkowo ustawodawca objął ochroną polegającą na obowiązku zapewnienia pomieszczenia tymczasowego także osoby, wobec których eksmisja została orzeczona z powodu znęcania się nad członkami rodziny. Zatem także wobec sprawców przemocy w rodzinie wyrok eksmisyjny może być wykonany dopiero po dostarczeniu dłużnikowi pomieszczenia tymczasowego. Rzecznik prowadził w tej sprawie korespondencję z Ministerstwem Sprawiedliwości. Ponieważ jednak nie doprowadziło to choćby do rozpoczęcia prac nad zmianą kwestionowanych przepisów, Rzecznik zaskarżył przepis o pomieszczeniach tymczasowych do Trybunału Konstytucyjnego. W ocenie Rzecznika przepis ten narusza zasady prawidłowej legislacji, konstytucyjne prawo do rozpoznania sprawy przez sąd w rozsądnym terminie, zasadę ochrony praw majątkowych, a także konstytucyjny nakaz uwzględniania przez państwo dobra rodziny.

W 2006 r. Rzecznik monitorował postęp prac nad obszerną nowelizacją ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych i ustawy – Prawo spółdzielcze. Nowelizacja ta uwzględniać ma również wyroki Trybunału Konstytucyjnego, w tym również z wniosku Rzecznika, a także szereg postulatów zgłaszanych przez Rzecznika w korespondencji prowadzonej z Ministrem Infrastruktury, Ministrem Budownictwa oraz Ministrem Sprawiedliwości. Podejmowane działania dotyczyły takich kwestii jak:

- zasady finansowe przekształcenia praw do lokali w spółdzielniach mieszkaniowych,
- zasady odpłatności za lustracje spółdzielni,

prevent “throwing people out on the street”. According to these provisions, in all cases where the court has not granted the person obliged to leave the flat the right to publicly sponsored premises, the eviction judgment may be enforced only after that person is provided with “temporary premises”. Unfortunately, it quickly turned out in practice that these provisions led to almost complete blockage of the possibility to enforce a final eviction judgment, in which the court did not grant the right to publicly sponsored premises. The problem is that there are not enough temporary premises to house the debtors. Moreover, the provisions on temporary premises are unclear and too general, and consequently, nobody knows how to apply them. Additionally, the protection consisting in the obligation to provide temporary premises also covers persons evicted due to domestic violence. Thus, the eviction judgment against a perpetrator of domestic violence may be enforced only after this person is provided with temporary premises. The Commissioner exchanged letters with the Minister of Justice on this issue. However, as it has not led to any efforts to amend the contested provisions, the Commissioner challenged the provision on temporary premises at the Constitutional Tribunal. The Commissioner maintains that this provision violates the principles of correct legislation, the constitutional right to have a case examined by court within a reasonable period of time, as well as the constitutional obligation imposed on the state to take into account the welfare of the family.

In 2006, the Commissioner monitored progress in work on an extensive amendment to the Act on housing cooperatives and the Cooperative Law Act. The amendment is to take into consideration judgments of the Constitutional Tribunal, *inter alia* upon motion of the Commissioner, as well as a wide range of demands made by the Commissioner in correspondence with the Minister of Infrastructure, the Minister of Construction and the Minister of Justice. The actions taken concerned issues such as:

- rules governing the financing and conversion of rights to premises in housing cooperatives,
- rules regarding payment for the vetting of cooperatives,
- notary’s fees related to drawing up agreements on conversion of the right to premises and division of the cooperative.

- koszty notarialne zawarcia umowy o przekształcenie prawa do lokalu, dokonania podziału spółdzielni.

Nadal trwają prace nad wskazaną nowelizacją ustawy, zatem sprawa ta będzie przedmiotem aktywnej działalności Rzecznika w 2007 r.

Rzecznik kontynuował również działania na rzecz przygotowania nowych regulacji prawnych, których celem byłoby wsparcie finansowe dla gmin, które zdecydują się wykupić od podmiotów prywatnych tzw. były mieszkania zakładowe, to znaczy mieszkania zajmowane przez pracowników dużych zakładów pracy, które w przeszłości były budowane i finansowane przy wydatnym udziale tychże pracowników, a następnie w latach 90., na skutek braku spójnych uregulowań prawnych, sprzedane zostały podmiotom prywatnym bez zagwarantowania lokatorom należytej im ochrony prawnej. W wyniku działań Rzecznika został przygotowany projekt stosownej ustawy.

W 2006 r. Rzecznik prowadził korespondencję z Prezesem Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawie zmian do ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Po ponad dwóch latach funkcjonowania tej ustawy Rzecznik dokonał oceny poszczególnych jej uregulowań i wskazał, które z nich wymagają w jego ocenie zmiany bądź preredagowania. Chodzi m.in. o:

- kwestie związane z zasadami wnoszenia wpisów,
- możliwości wznowienia postępowania w przypadkach, w których Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził naruszenie postanowień Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,
- rozszerzenia zakresu kontroli sądu administracyjnego w odniesieniu do aktów wewnętrznych samorządów innych niż terytorialny (np. zawodowych),
- odformalizowania podstaw skargi kasacyjnej.

W Naczelnym Sądzie Administracyjnym kończą się prace nad zmianami do tej ustawy, w opracowanym projekcie uwzględniono także uwagi Rzecznika.

Rok 2006 można zatem ocenić, jako rok przejściowy, czas oczekiwania na zapowiadane w korespondencji z Rzecznikiem zmiany w prawie, które uwzględniać mają zgłaszane przez niego postulaty. Z początkiem roku została znowelizowana ustawa o ochronie praw lokatorów i trwają prace nad zmianami innych ustaw, których celem jest zagwarantowanie równowagi pomiędzy ochroną lokatorów, a respektowaniem uprawnień właścicieli mieszkań. Dobiegają prace nad obszerną nowelizacją ustaw doty-

Work on the above mentioned amendment to the Act is in progress, so the issue will be the subject of actions of the Commissioner in 2007.

The Commissioner continued his work on new legal regulations for the financial support of gminas that will decide to purchase former company flats, i.e. flats occupied by employees of large employment establishments from private entities, which had been built and financed in the past with considerable contribution of these employees and had been sold subsequently in the 90s to private entities with no guarantee of due legal protection for the tenants due to the lack of coherent legal regulations. As a result of the Commissioner's actions, a relevant bill was prepared.

In 2006, the Commissioner exchanged letters with the President of the Supreme Administrative Court on the issue of amendments to the Act entitled "Law of proceedings before administrative courts". For the more than two years since this act has been in force, the Commissioner has evaluated individual regulations and indicated which of them require alteration or review. This applied inter alia to:

- issues related to the rules of entering records,
- resumption of proceedings where the European Court of Human Rights found that provisions of the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms had been violated,
- broadening the scope of control exercised by the administrative court with regard to internal acts of self-government other than territorial ones (e.g. professional),
- the de-formalisation of a cassation complaint.

The Supreme Administrative Court is completing work on amendments to this Act. The draft prepared takes into account comments of the Commissioner.

Consequently, the year 2006 may be evaluated as a transitional year, a period of awaiting changes in law proposed in correspondence with the Commissioner, which are to take into account his demands. The act on tenants' protection was amended at the beginning of the year, and work on amendments to other acts is in progress, the aim being to guarantee a balance between tenants' protection and respect for landlords' rights. The work on extensive amendments to acts concerning housing cooperatives are coming to an end. The Sejm will be provided with draft amendments to the Act entitled "Law of pro-

czących spółdzielczości mieszkaniowej, do Sejmu trafi projekt zmian do ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. W 2007 r. Rzecznik Praw Obywatelskich będzie mógł zatem dokonać oceny uchwalonych regulacji z punktu widzenia konstytucyjnych praw i wolności obywateli.

W 2006 r. Rzecznik skierował trzy pytania prawne do Sądu Najwyższego. Ich celem było rozstrzygnięcie zagadnień prawnych, które wywołały rozbieżności w orzecznictwie sądowym. Pytania te dotyczyły takich kwestii jak:

- dziedziczenie roszczenia o przekształcenie prawa do lokalu spółdzielczego,
- własności urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego oraz innych urządzeń podobnych
- dopuszczalności drogi sądowej w sprawach dotyczących ostatecznych rozstrzygnięć organów Fundacji „Polsko-Niemieckie Pojednanie” w przedmiocie przyznania świadczenia pieniężnego ofiarom represji nazistowskich.

W dwóch pierwszych sprawach Sąd Najwyższy rozpoznał wnioski Rzecznika i podjął uchwały, w których zaprezentował wykładnię prawa zbieżną z tą, którą zaprezentował Rzecznik.

Sprawa dotycząca dopuszczalności drogi sądowej w sprawach rozstrzygnięć organów Fundacji „Polsko-Niemieckie Pojednanie” nadal oczekuje na rozpoznanie. Problematyka ta jest również przedmiotem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w związku ze skargą konstytucyjną. Rzecznik przystąpił do postępowania przed Trybunałem, prezentując pogląd, że w omawianych sprawach dopuszczalna jest droga sądowa. W omawianym zakresie od lat istnieje spór o charakterze kompetencyjnym pomiędzy sądami administracyjnymi i powszechnymi. Konsekwencją tego sporu jest to, że dotychczas sprawy rozstrzygnięć organów Fundacji w ogóle nie były poddawane kontroli sądowej – ani przed sądem powszechnym, ani przed sądem administracyjnym. Sytuacja ta doprowadziła do niekorzystnego dla Polski wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 8.06.2006 r. Należy wyrazić nadzieję, że rozpoznanie wskazanych spraw przez Trybunał Konstytucyjny i przez Sąd Najwyższy definitywnie rozstrzygnie problem w sposób gwarantujący obywatelom dostęp do drogi sądowej.

ceedings before administrative courts”. In 2007, therefore, the Commissioner for Citizens’ Rights will be able to evaluate the regulations adopted from the point of view of constitutional citizens’ rights and freedoms.

In 2006, the Commissioner addressed three legal queries to the Supreme Court. These sought to resolve legal issues that resulted in discrepancies in court rulings. The queries concerned:

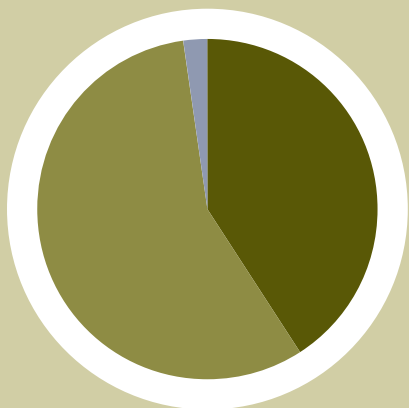
- inheritance of claim for conversion of a housing cooperative member's ownership right to a flat,
- ownership of facilities for water supply, wastewater drainage, steam offtake, gas supply and electricity supply, as well as other similar facilities,
- the admissibility of court proceedings in cases related to final decisions of the agencies of the Polish-German Reconciliation Foundation in granting financial assistance to victims of Nazi repression.

In the first two cases, the Supreme Court examined a motion submitted by the Commissioner and adopted resolutions consistent with his interpretation of the matters.

The issue of admissibility of court proceedings in cases related to decisions of the agencies of the Polish-German Reconciliation Foundation is pending. These issues are also the subject of proceedings before the Constitutional Tribunal. The Commissioner instituted proceedings before the Tribunal in favour of their admissibility. Whether the administrative courts or the courts of general jurisdiction would be competent for this case is under dispute. As a result, rulings of the Foundation's agencies to date have not been subject to any court control—neither before a court of general jurisdiction nor before an administrative court. This situation has led to an unfavourable judgment of the European Court of Human Rights dated 8 June 2006 against Poland. We hope that examination of all the above issues by the Constitutional Tribunal and the Supreme Court will once and for all resolve the problem in such a way as to ensure access to court proceedings for the citizens.

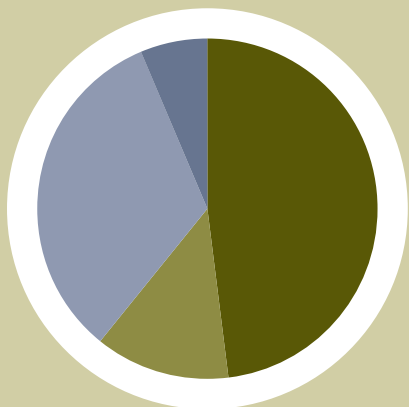

PRAWO ADMINISTRACYJNE I SPRAWY MIESZKANIOWE

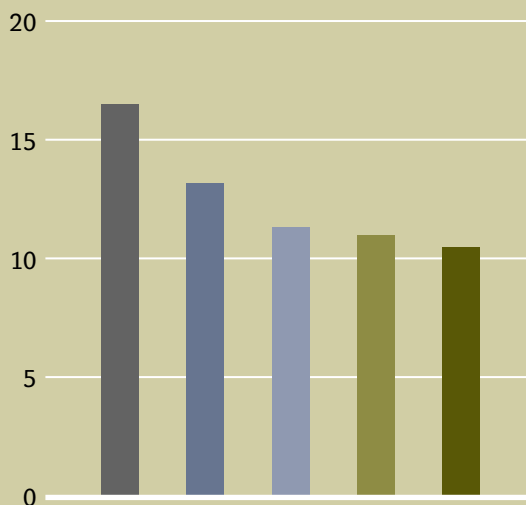
Rozpatrzenie spraw z zakresu prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych

- 40,7% podjęto do prowadzenia
- 57,2% udzielono wyjaśnień i informacji
- 2,1% inne

Zakończenie spraw z zakresu prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych

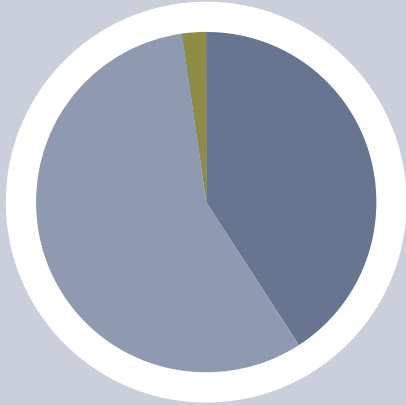
- 48,0% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 12,7% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 33,0% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 6,3% inne

Problematyki dominujące z zakresu prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych

- 16,4% najem lokali mieszkalnych
- 13,1% dostawy energii, gazu, wody oraz opłaty z tego tytułu
- 11,2% własność lokali
- 10,9% orzecznictwo sądowe w sprawach mieszkaniowych
- 10,4% eksmisje z lokali

ADMINISTRATIVE LAW AND HOUSING ISSUES

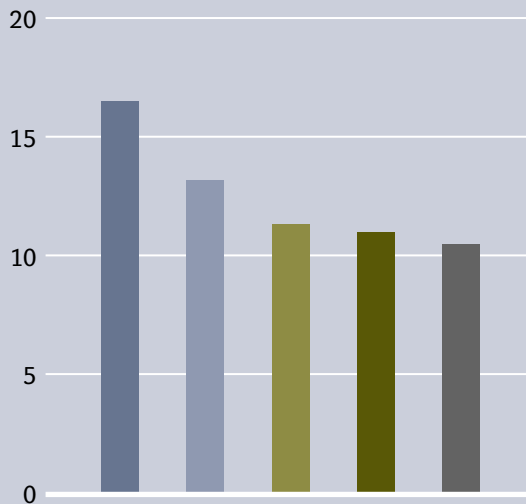
Examination of cases concerning administrative law and housing issues

- 40.7% accepted for further proceedings
- 57.2% information and clarifications given
- 2.1% other

Conclusion of cases concerning administrative law and housing issues

- 48.0% positive result achieved
- 12.7% further actions abandoned
- 33.0% applicant's allegations proved to be unfounded
- 6.3% other

Most prevalent problems concerning administrative law and housing issues

- 16.4% dwelling rental
- 13.1% energy, gas and water supply and charges for these
- 11.2% dwelling ownership
- 10.9% judicial decisions in housing matters
- 10.4% evictions

6.

NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA GOSPODARCZEGO, DANIN PUBLICZNYCH I OCHRONY PRAW KONSUMENTA

MAJOR ISSUES IN ECONOMIC LAW, PUBLIC LEVIES AND PROTECTION OF CONSUMER RIGHTS

Otwarcie przez część krajów Unii Europejskiej rynków pracy, spowodowało masowe wyjazdy obywateli polskich w celach zarobkowych. W związku ze skargami wpływającymi od tych osób Rzecznik podjął interwencje oraz procesowe działania zmierzające do zmiany nadmiernego opodatkowania w Polsce dochodów uzyskiwanych za granicą. Nie licząc się bowiem z różnicami w kosztach uzyskiwania przychodów za granicą, opierając się na niekorzystnych rozwiązaniach zawartych w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania, pobierano od powracających podatek dochodowy od ich zarobków wedle skali polskiej, bez możliwości potrącenia kosztów jego uzyskania oraz bez możliwości potrącenia zapłaconych za granicą składek socjalnych. Wystąpienia Rzecznika doprowadziły m.in. do podjęcia przez Polskę negocjacji z poszczególnymi państwami Unii dotyczących treści dotychczasowych umów o unikaniu podwójnego opodatkowania w celu przyjęcia metody opodatkowania bardziej korzystnej dla podatnika. Równocześnie we wniosku do Trybunału Konstytucyjnego Rzecznik zakwestionował – jako naruszający zasadę równego traktowania – brak możliwości odliczenia przez osoby pracujące poza granicami Polski odpowiednio od dochodu (podatku) składek na ubezpieczenie społeczne (zdrowotne).

Masowo oferowane przez banki (oraz przez podmioty pozabankowe) kredyty, dość często na niekorzystnych warunkach, a także ekonomiczna i prawna przewaga banków nad konsumentami usług bankowych oraz mnożące się dodatkowe opłaty pobierane przez banki spowodowały, że Rzecznik podjął działania zmierzające do ochrony słuszych interesów konsumentów. Zrealizowane zostało staraniem Rzecznika ustawowe określenie dopuszczalnej górnej granicy wysokości odsetek w umowach pożyczki bądź kredytu. Jest to jeden ze sposobów zwalczania wyzysku występującego na tle pożyczek udzielanych przez instytucje parabankowe, a także przez osoby fizyczne.

Przedmiotem wystąpień Rzecznika były także niedopuszczalne metody ściągania długów, stosowanych przez niektóre firmy windykacyjne (groźby karalne, nękanie, zastraszanie). W ocenie Rzecznika w kontekście tych praktyk należy rozważyć propozycję wprowadzenia koncesji na działalność podmiotów zajmujących się windykacją długów.

Rzecznik podjął działania na rzecz ochrony interesów odbiorców programów telewizyjnych, inicjując zajęcie się przez regulatora rynku telewizyjnego zmianami natężen-

The opening of the labour markets by some EU Member States resulted in the mass departure of Polish citizens to work abroad. To address complaints submitted by these persons, the Commissioner took measures within and outside of the courts to change excessive taxation in Poland of income earned abroad. The income of people returning to Poland was taxed according to the Polish taxation system without deduction of either allowable expenses or social insurance contributions paid abroad, with no consideration for the differences in the amount of allowable expenses in Poland and abroad and based on unfavourable solutions set forth in agreements on the avoidance of double taxation. As a result of the Commissioner's motions, Poland started negotiations with individual EU Member States over the wording of those agreements to adopt a more favourable taxation method for taxpayers. At the same time, in a motion to the Constitutional Tribunal, the Commissioner contested, the inability to deduct social insurance contributions (health contributions) from the income of persons working abroad as a violation of the equality principles.

To respond to the widespread offering of credits with unfavourable terms by banks and other financial institutions, the economic and legal advantages of banks over consumers of their services, as well as the escalation of charges collected by banks, the Commissioner acted to protect the reasonable interests of consumers. These efforts led to determination of the maximum permissible level of interest in credit and loan agreements. It is one of the ways to counteract exploitation related to loans extended by financial institutions other than banks and by natural persons.

The Commissioner's motions also concerned impermissible methods of debt collection used by some companies (punishable threats, harassing, intimidation). The Commissioner supports the introduction of a license for the activity of entities dealing with debt collection.

To protect the interests of television viewers, the Commissioner petitioned to have TV market regulator deal with changes in sound volume during the broadcasting of advertisements, delays in programmes caused by advertisements, as well as discrepancies between the published TV guide and the actual programme broadcasted.

Analysis of the complaints from consumers of telecommunications services led the Commissioner to submit motions to:

nia dźwięku przy emisji reklam, a także opóźnieniem się emisji programów ze względu na emisje reklam i występujące rozbieżności między publikowanym programem a rzeczywistym przekazem.

W wyniku analizy skarg konsumentów usług telekomunikacyjnych Rzecznik wystosował wystąpienia mające na celu:

- eliminację praktyk Spółki Telekomunikacja Polska wysyłania abonentom rozliczeń zbiorczych za kilka okresów rozliczeniowych,
- zaniechanie praktyk drukowania („dla oszczędności”) regulaminów bardzo małą czcionką i o treści niezrozumiałej dla przeciętnego odbiorcy,
- przyjęcie odpowiedzialności operatora za finansowe skutki przekierowania połączenia na odległy kraj bez zgody abonenta,
- zobowiązanie operatorów do przekazywania abonentom faktur z wyszczególnieniem dokonanych połączeń w celu kontroli żądanych należności.

Niezmiernie istotne dla ofiar różnych wypadków i ich rodzin stało się wystąpienie Rzecznika o zwolnienie od opodatkowania podatkiem dochodowym środków z tytułu zadośćuczynienia, zasądzanych przez sądy. Dotyczyło to odszkodowań zasądzanych przez sądy na podstawie prawa karnego, cywilnego i administracyjnego.

Podobne wystąpienie Rzecznika dotyczyło zwolnienia od opodatkowania odszkodowań uzyskiwanych przez poszkodowanego na zasadzie ugody, w tym ugody sądowej. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego potwierdził słuszność poglądu Rzecznika.

Istotne problemy podniósł Rzecznik w sprawach podatku od towarów i usług (VAT) oraz innych podatków. I tak przykładowo:

- zakwestionował regulację nadającą organom podatkowym możliwość przedłużania terminu 60 dni za zwrot różnicy podatku,
- podjął zagadnienie naliczania podatku od nieodpłatnego przekazywania towarów na cele charytatywne,
- podjął sprawę naliczania podatku od darowizny osobom, którym instytucje charytatywne dopomogły w kryzysowej sytuacji (np. zapłaciły za operację).

Wiele uwagi Rzecznik poświęcił zagadnieniu wolności działalności gospodarczej. Zaskarżył do Trybunału Konstytucyjnego monopol przedsiębiorstwa państwowego w zakresie sporządzania planów urządzeń lasów będących w zarządzie Lasów Państwowych. Wystąpił tak-

- eliminate the Telekomunikacja Polska company's practice of sending collective invoices for several billing periods via registered mail,
- prohibit printing regulations (“for savings”) with a small font and wording that is incomprehensible for the average reader,
- make the operator responsible for the financial consequences of “redirecting” a call to a remote country without the subscriber's consent,
- require operators to provide subscribers with invoices containing detailed specification of all calls to allow for control of any payments to be made.

Of vital importance for victims of accidents and their families is the Commissioner's motion to exempt damages ordered by courts from taxation with income tax. This concerned mainly damages ordered by court under criminal, civil and administrative law.

A similar motion of the Commissioner concerned tax exemption of damages obtained by the injured party as a result of amicable or in-court settlement. A judgment of the Constitutional Tribunal confirmed the Commissioner's opinion.

The Commissioner raised some important issues pertaining to the goods and services (VAT) and other taxes. For example:

- he questioned the regulation allowing tax authorities to extend the time limit of 60 days to return a tax balance,
- he tackled how tax is calculated on the donation of goods for charity,
- he examined the calculation of tax on donations to persons receiving help from charity organisations in a crisis situation (e.g. payment for a surgery).

The Commissioner devoted much time and effort to the issue of freedom of business activity. He filed a complaint to Constitutional Tribunal concerning the monopoly of state-owned enterprise to develop plans for forests administered by the State Forest Administration. A motion was submitted to the Minister of Transport to consider allegations that the new forwarding conditions set forth in the Act on road transport “damage” small enterprises. He also requested review of sanctions introduced for incorrectly completed toll sheets.

Of particular importance for business activity was a motion concerning the duration of inspections at places where business activity is conducted. It cited numerous

że do Ministra Transportu, o rozważenie zarzutów, jakie są podnoszone wobec nowych warunków prowadzenia spedycji zawartych w ustawie o transporcie drogowym, które „niszczą” małe przedsiębiorstwa. Wystąpił również o rewizję wprowadzonych sankcji za nieprawidłowo wypełnione karty opłaty drogowej.

Szczególnie istotne dla działalności gospodarczej było wystąpienie Rzecznika dotyczące czasu trwania kontroli dokonywanych u prowadzących działalność gospodarczą. Miało to związek z wprowadzonymi przez ustawodawcę licznymi wyjątkami od norm czasowych ustalających maksymalny czas kontroli. Wystąpienie Rzecznika inicjowało podjęcie prac nowelizujących obowiązującą ustawę o swobodzie gospodarczej w kierunku likwidacji nadmiernych kontroli.

W 2006 r. Rzecznik podejmował także interwencje związane z prawem o ruchu drogowym. Wystąpienia Rzecznika dotyczyły:

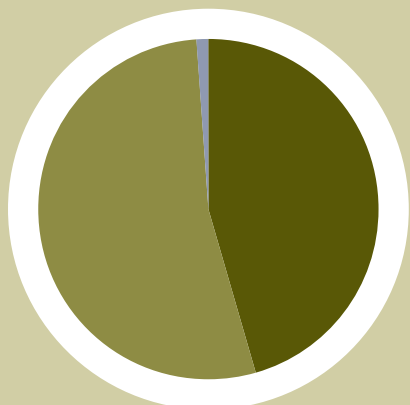
- konsekwencji niedokonania wymiany – w terminie ustawowym – prawa jazdy, wskazując, że opóźnienie nie powoduje wygaśnięcia uprawnień lecz jedynie brak ważnego dokumentu poświadczającego posiadanie tych uprawnień,
- kosztów naliczanych za wydanie karty pojazdu.

exceptions introduced by the legislature from duration standards specifying the maximum duration for an inspection. The Commissioner's motion initiated work to amend the act on economic freedom currently in force to do away with excessive control.

In 2006, the Commissioner undertook interventions related to the traffic law. His motions dealt with:

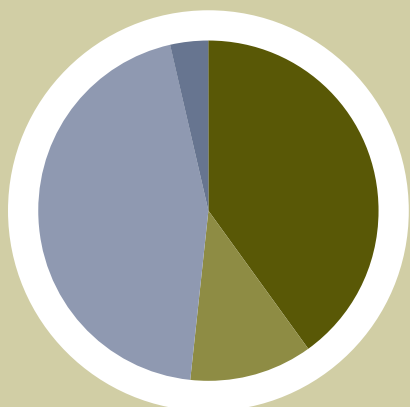
- the consequences of failure to renew a drivers' license within the statutory time limit, indicating that the delay will not result in the cancellation of the license but only in not having a valid document confirming that license,
- charges collected for a vehicle history card.

PRAWO GOSPODARCZE, DANINY PUBLICZNE I OCHRONA PRAW KONSUMENTA

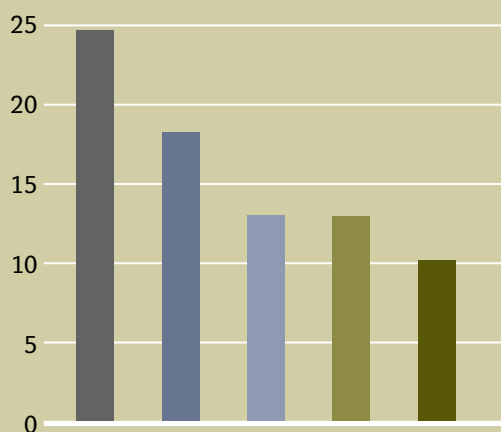
Rozpatrzenie spraw z zakresu prawa gospodarczego, danin publicznych i ochrony praw konsumenta

- 45,6% podjęto do prowadzenia
- 53,2% udzielono wyjaśnień i informacji
- 1,2% inne

Zakończenie spraw z zakresu prawa gospodarczego, danin publicznych i ochrony praw konsumenta

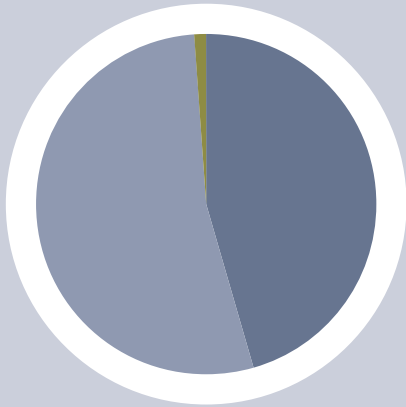
- 40,1% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 11,7% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 44,5% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 3,7% inne

Problematyki dominujące z zakresu prawa gospodarczego, danin publicznych i ochrony praw konsumenta

- 24,1% daniny
- 17,8% usługi
- 12,7% ubezpieczenia majątkowe i osobowe
- 12,6% orzecznictwo sądowe cywilne
- 9,9% prawo bankowe

ECONOMIC LAW, PUBLIC LEVIES, PROTECTION OF CONSUMER RIGHTS

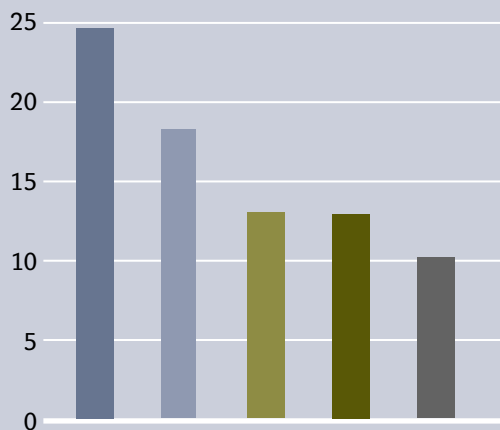
Examination of cases concerning economic law, public levies, protection of consumer rights

- 45.6% accepted for further proceedings
- 53.2% applicant provided with explanations and information
- 1.2% other

Outcome of cases concerning economic law, public levies and protection of consumer rights

- 40.1% positive result achieved
- 11.7% further action abandoned
- 44.5% appeal not upheld
- 3.7% other

Most prevalent issues concerning economic law, public levies and protection of consumer rights

- 24.1% levies
- 17.8% services
- 12.7% personal and property insurance
- 12.6% civil court rulings
- 9.9% banking law

7.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU PRAWA
KARNEGO WYKONAWCZEGO**
MAJOR ISSUES UNDER EXECUTIVE CRIMINAL LAW

Wśród 4 tys. spraw, które w 2006 r. wpłynęły do Rzecznika w zakresie odnoszącym się do pozbawienia wolności obywateli, najczęściej stawiano zarzuty:

- złej opieki medycznej – 1031 wniosków (25,8% ogółu),
- niewłaściwego traktowania przez funkcjonariuszy – 695 wniosków (17,4%),
- udzielania warunkowego zwolnienia i przerwy w wykonywaniu kary oraz korzystania z przepustek – 508 wniosków (12,7%),
- złych warunków bytowych – 435 wniosków (10,9%),
- ograniczeń w prowadzeniu korespondencji i udzieleniu widzeń – 376 wniosków (9,4%),
- osadzenia w jednostce odległej od miejsca zamieszkania – 211 wniosków (5,3%),
- braku zatrudnienia odpłatnego dla skazanych – 96 wniosków (2,4%),
- świadczenia pomocy postpenitencjarnej – 83 wnioski (2,1%).

Inne sprawy dotyczyły:

- nadzoru penitencjarnego,
- realizacji kar nieizolacyjnych,
- pracy kuratorów sądowych,
- pobytu w policyjnych izbach zatrzymań i izbach wytrzeźwień.

Za uzasadnione w całości lub w części uznano 111 wniosków (7,2% spraw podjętych).

W 2006 r. pracownicy Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego Biura Rzecznika przeprowadzili – w ramach wizytacji – czynności sprawdzające poszanowanie praw osób pozbawionych wolności w 26 jednostkach, takich jak: areszty śledcze, zakłady karne, policyjne izby zatrzymań i izby wytrzeźwień. Sprawdzili również w 8 sądach rejonowych sposób wykonywania kar i środków nieizolacyjnych.

We wnioskach do Rzecznika osoby pozbawione wolności formułowały zarzut niehumanitarnego lub poniżającego traktowania ze względu na konieczność długotrwałego przebywania w nadmiernie zaludnionej celi mieszkalnej. Coraz liczniejsze są skargi polskich obywateli kierowane do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w sprawie przeludnienia jednostek penitencjarnych.

Przewidziane w Kodeksie karnym wykonawczym minimum powierzchni w celi mieszkalnej, przypadającej na osadzonego, należy do najniższych w Europie (3 m²). Komitet ds. Zapobiegania Torturom i Niehumanitarnemu lub Poniżającemu Traktowaniu lub Karaniu (CPT)

Among the 4 thousand cases referred to the Commissioner in 2006 regarding imprisonment, the following allegations were most common:

- poor medical care—1031 applications (25.8% of the total number of applications),
- improper treatment by officers—695 applications (17.4%),
- granting of parole, interruption of time to serve and the use of leaves—508 applications (12.7%),
- poor living conditions—435 applications (10.9%),
- restrictions of correspondence and visits—376 applications (9.4%),
- imprisonment in a prison situated far from the place of residence—211 applications (5.3%),
- no paid work for convicts—96 applications (2.4%),
- post-prison assistance—83 applications (2.1%).

Other issues concerned the following:

- prison supervision,
- implementation of non-isolation penalties,
- the work of court-appointed custodians,
- being held in police detention and emergency detoxification centres.

111 applications were found justified in whole or in part (7.2% cases accepted for further proceedings).

Through visits in 2006, employees of the Executive Criminal Law Team of the Commissioner's Office carried out verification of respect for the rights of prisoners in 26 units including pre-trial detention centres, prisons, police detention centres and emergency detoxification centres. They also checked how execution of penalties and non-isolation measures in 8 district courts were carried out.

Prisoners alleged inhumane and humiliating treatment due to long-term occupancy of a cell holding too many prisoners to the Commissioner. More and more Polish citizens file complaints with the European Court of Human Rights in Strasbourg concerning the issue of over-populated prisons and detention centres.

The minimum living area per one prisoner laid down in the Executive Criminal Code (3 m²) is one of the smallest in Europe. After visits to Polish prisons and pre-trial detention centres, the European Committee for the Prevention of Torture (CPT) has consistently recommended that Poland increase the standard of living area per prisoner to at least 4 m². Nevertheless, the over-population of prisons and detention centres in 2006 amounted to 122%. In this situation, the Commissioner requested the

po wizytacjach polskich zakładów karnych i aresztów śledczych stale zaleca, aby standard powierzchni celi mieszkalnej na jednego więźnia wynosił co najmniej 4 m². Jednak przeludnienie jednostek penitencjarnych w 2006 r. wynosiło 122%. W tej sytuacji Rzecznik zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o określenie, jakie środki zaradcze i w jakich terminach realizuje lub zamierza wprowadzić resort sprawiedliwości oraz Służba Więzienna w celu wyeliminowania zjawiska przeludnienia jednostek penitencjarnych.

Minister Sprawiedliwości poinformował Rzecznika, że problemem tym Służba Więzienna zajęła się już w 2000 r., gdy po raz pierwszy od kilkunastu lat ogólna liczba osób pozbawionych wolności przekroczyła pojemność zakładów karnych i aresztów śledczych. Minister Sprawiedliwości powołał zespół do spraw reformy więziennictwa, złożony z przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości i Centralnego Zarządu Służby Więziennej. Rezultatem działania zespołu jest plan poprawy sytuacji w jednostkach penitencjarnych poprzez ograniczenie ich przeludnienia w latach 2006–2009. Zakłada on powiększenie bazy zakwaterowania dla osadzonych w ciągu najbliższych czterech lat o około 26 tys. miejsc. Przewiduje się, że więziennictwo na koniec 2009 r. będzie dysponować około 97 tys. miejsc zgodnie z normą 3 m² powierzchni celi przypadającej na jednego osadzonego. Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację inwestycji w przyjętym przez rząd „Programie pozyskania 17 000 miejsc w jednostkach organizacyjnych więziennictwa w latach 2006–2009”, adaptację obiektów przekazanych więziennictwu przez wojsko i Policję, nieujętych w tym „Programie”, oraz wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego do budowy, rozbudowy i zarządzania jednostkami penitencjarnymi. Ograniczeniu przeludnienia w więzieniach mają służyć także działania legislacyjne. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego. Wypracowywane są także koncepcje alternatywne w stosunku do krótkoterminowych kar pozbawienia wolności i korzyści z tym związanych, zarówno w aspekcie budżetu państwa, jak i racjonalizacji systemu karania. Trwają prace legislacyjne nad projektem ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności w systemie tygodniowym (wcześniej zwanym weekendowym) oraz projektem ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny wykonawczy w zakresie wprowadzenia

Minister of Justice to specify what corrective measures the Ministry of Justice and the Prison Service are taking or will take to eliminate the overpopulation of prisons and detention centres.

The Minister of Justice informed the Commissioner that the problem was tackled by the Prison Service as early as 2000, when the number of persons imprisoned exceeded the capacity of prisons and detention centres for the first time in several years. The Minister of Justice appointed a team for reform of the prison system, composed of representatives of the Ministry of Justice and the Central Management of the Prison Service. The activities of this team resulted in development of a plan to improve the situation in prisons and detention centres by reducing over-population in 2006–2009. This plan provides for an increase in the area of facilities where prisoners are held by about 26 thousand places over a period of 4 years. At the end of 2009, the prison service will have about 97 thousand places by the standard of 3 m² of living area per prisoner at its disposal. This will be achieved by implementing a project as part of the programme adopted by the government entitled “Programme for creation of 17 000 places in prison service organisation units in 2006–2009”, adaptation of facilities transferred to the prison service by the army and the police that are not included in the above-mentioned programme, as well as using a public-private partnership to construct, extend and manage prisons and detention centres. Moreover, legislative measures are also to contribute to the limitation of over-population in prisons. The Council of Ministers adopted a bill on execution of the penalty of imprisonment outside prison under the system of electronic surveillance. Moreover, work is being carried out to develop alternative solutions to the penalty of short-term imprisonment and related benefits, both from the point of view of the state budget and simplifying the system of penalties. A bill for serving the penalty of imprisonment in a weekly system (formerly known as the weekend system) and the bill amending the Executive Criminal Code Act to introduce the concept of service of a prison sentence at the expense of the person convicted are currently being drafted.

Other concepts include participation of other entities to finance the construction and expansion of prisons under a public-private partnership. The method for construction of prisons under this formula has already been

instytucji wykonywania kary pozbawienia wolności na koszt skazanego.

Przygotowywane są koncepcje partycypacji w zakresie finansowania budowy i rozbudowy więzień przez inne podmioty w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Wypracowano m.in. koncepcję budowy więzień w tej formule i opracowano założenia koncepcyjne dla budowy w ten sposób czterech nowych jednostek penitencjarnych typu półotwartego.

Wśród wniosków kierowanych do Rzecznika przez osoby pozbawione wolności przeważały zarzuty dotyczące sprawowanej w jednostkach penitencjarnych opieki medycznej. Jednak z 584 spraw podjętych uznano za choćby częściowo zasadne 3,5% (w 2005 r. – 2,5%). Tymczasowo aresztowani i skazani zwracali najczęściej uwagę na pogarszające się warunki sanitarne uwięzienia, trudności w dostępie do lekarzy specjalistów, problemy z otrzymaniem niezbędnych świadczeń medycznych i odpowiednich leków. Wymienione zarzuty były na bieżąco badane przy współdziałaniu kierowników poszczególnych więziennych zakładów opieki zdrowotnej oraz naczelników lekarzy okręgowych Służby Więziennej. W zakresie opieki specjalistycznej, zwłaszcza diagnostyki i leczenia schorzeń neurologicznych, neurochirurgicznych, onkologicznych, kardiologicznych i chorób zakaźnych (w tym AIDS) więzienna służba zdrowia szeroko korzystała z pomocy publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Także w 2006 r. skargi więźniów na niewłaściwe traktowanie przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej miały swój znaczny udział. Ustalenia podejmowane w wyniku działań Rzecznika pozwoliły jednak stwierdzić, że w więziennictwie – generalnie rzecz biorąc – utrzymuje się atmosfera sprzyjająca właściwej pracy penitencjarnej. Pomimo występującego przeludnienia tylko w niektórych jednostkach penitencjarnych pracownicy Biura Rzecznika zetknęli się z przypadkami wrogości osadzonych w stosunku do Służby Więziennej. Dotyczyły one najczęściej:

- okoliczności podejmowanych wobec osadzonych decyzji o ukaraniu dyscyplinarnym, zastosowaniu siły fizycznej i środków przymusu bezpośredniego,
- zaliczenia do grupy więźniów niebezpiecznych i wymagających wzmożonego oddziaływania ochronnego oraz stosowania rygorów wynikających z takiego zaliczenia,

developed. What is required to build four new half-open prisons in this way has already been formulated.

The majority of applications submitted to the Commissioner by prisoners contained allegations regarding the medical care in prisons and detention centres. However, out of 584 cases accepted for further action, only 3.5% (in 2005, 2.5%) were found wholly or partially justified. Persons temporarily arrested and convicted most frequently drew the Commissioner's attention to the worsening sanitary conditions, difficulties with access to specialist doctors, problems with obtaining necessary medical treatment and medicines. The allegations voiced were verified on an ongoing basis with the participation of individual prison medical facilities, as well as chief regional doctors of the Prison Service. In respect of medical care, in particular diagnostics and treatment of neurological, neurosurgical, oncological, cardiosurgical and communicable diseases (including AIDS), the prison medical care facilities were to a large extent supplemented by public health care facilities.

Also in 2006, prisoners' complaints about improper treatment by the Prison Service officers and employees constituted a considerable part of all complaints. However, findings of the Commissioner's activities made it possible to determine that generally the atmosphere in prisons creates favourable conditions for appropriate prison work. Despite over-population, only in some prisons and detention centres did the employees of the Commissioner's Office encounter cases of prisoners' hostility towards the Prison Service. These cases usually concerned:

- the circumstances when disciplinary measures were applied to prisoners, the use of physical force and coercive measures,
- classification of a prisoner as dangerous and requiring intensified security and the strict discipline following such classification,
- bad behaviour of guards and staff,
- difficulties in obtaining permission to learn, formulating unfair opinions, discrimination in the area of employment,
- granting passes, submitting applications for parole,
- inadequate handling of deposits and packages of prisoners,
- deficiencies in cell control.

Out of all examined complaints about inadequate treatment, 9.0% (in 2005 – 5.2%) were deemed justified

- złego odnoszenia się oddziałowych lub wychowawców,
- utrudnień w skierowaniu do nauczania, niesprawiedliwego opiniowania, dyskryminowania w zakresie zatrudnienia,
- udzielania przepustek i występowania z wnioskiem o warunkowe zwolnienie,
- niewłaściwego postępowania z depozytami i paczkami osadzonych,
- uchybień przy kontroli cel.

Wśród rozpatrzonych skarg na niewłaściwe traktowanie za słuszne albo częściowo słuszne uznano 9,0% spraw (w 2005 r. – 5,2%). Dotyczyły one najczęściej uchybień polegających na zagubieniu depozytu, skróceniu czasu trwania spaceru, niewłaściwym traktowaniu skazanego lub jego rodziny w czasie widzenia.

Wśród skarg związanych z niewłaściwym traktowaniem osadzonych – pacjentów przez lekarzy i pracowników średniego personelu medycznego – najczęściej powtarzały się zarzuty dotyczące niewłaściwego odnoszenia się do pacjenta, lekceważenia zgłoszonych dolegliwości, długotrwałego oczekiwania na badanie, odmowy udostępnienia kserokopii dokumentacji medycznej.

Tak jak w roku ubiegłym, liczna grupa skarg osób pozbawionych wolności dotyczyła działań Służby Więziennej na rzecz ograniczenia w jednostkach penitencjarnych podkultury przestępczej oraz dostępu osadzonych do narkotyków. Kierowane w związku z tymi działaniami zarzuty odnosiły się do umieszczenia we wspólnych celach mieszkalnych osób, które nie uczestniczą w podkulturze przestępczej z tymi, którzy przestrzegają jej zasad w warunkach izolacji więziennej. Zwiększyła się również liczba skarg na niewłaściwe stosowanie przez funkcjonariuszy testów sprawdzających obecność narkotyku w organizmie więźnia. W obu tych sprawach pracownicy Biura Rzecznika nie stwierdzili nieprawidłowości w działaniu Służby Więziennej.

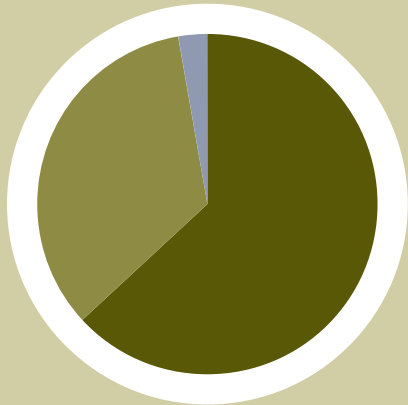
or partially justified. These complaints concerned mainly deficiencies consisting in losing a deposit, shortening duration of a walk, poor treatment of a convict or their family during visits.

The complaints related to inadequate treatment of prisoners, patients by doctors and other medical professionals most frequently included allegations concerning inadequate treatment of a patient, disregard for the ailments reported, long waits to be examined and refusal to provide photocopies of medical documentation.

As in the previous year, prisoners submitted a large number of complaints about the Prison Service's efforts to limit the criminal sub-culture access to drugs in prisons and detention centres. As well, complaints related to placing in the same cells those who stay away from being involved into criminal sub-culture together with the convicts who follow its rules also in the conditions of correctional isolation. There was an increase, too, in the number of complaints concerning an inadequate application by prison officers of drug-testing procedures designed for the convicts. In both these cases, the Commissioner's Office did not confirm any irregularities in the work of the Prison Service.

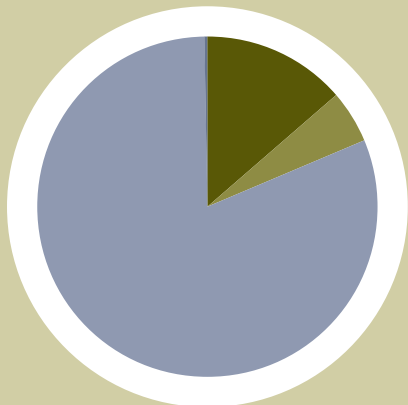

PRAWO KARNE WYKONAWCZE

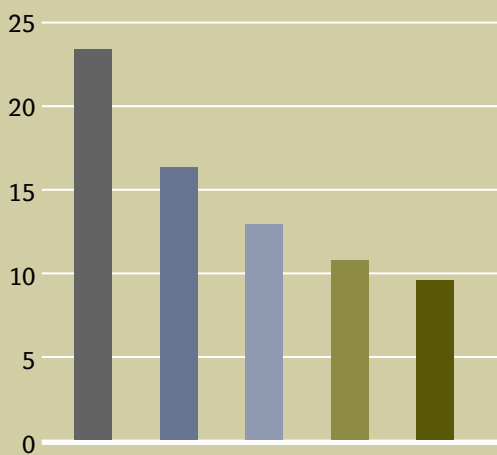
Rozpatrzenie spraw z zakresu prawa karnego wykonawczego

- 63,1% podjęto do prowadzenia
- 34,2% udzielono wyjaśnień i informacji
- 2,7% inne

Zakończenie spraw z zakresu prawa karnego wykonawczego

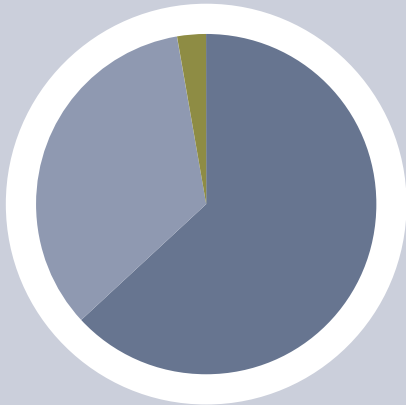
- 13,7% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 4,8% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 81,2% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 0,3% inne

Problematyki dominujące z zakresu prawa karnego wykonawczego

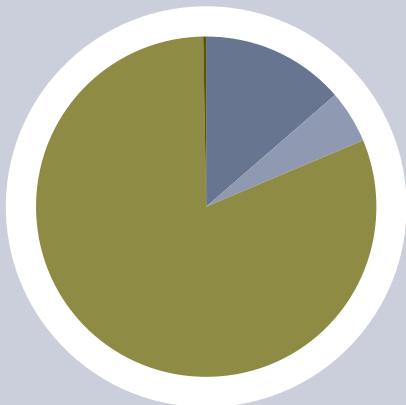
- 24,3% opieka lekarska
- 17,0% traktowanie przez funkcjonariuszy SW
- 13,4% warunkowe zwolnienia, przerwy w odbywaniu kary
- 11,1% warunki socjalno-bytowe
- 9,9% korespondencja i widzenia

EXECUTIVE PROVISIONS OF PENAL LAW

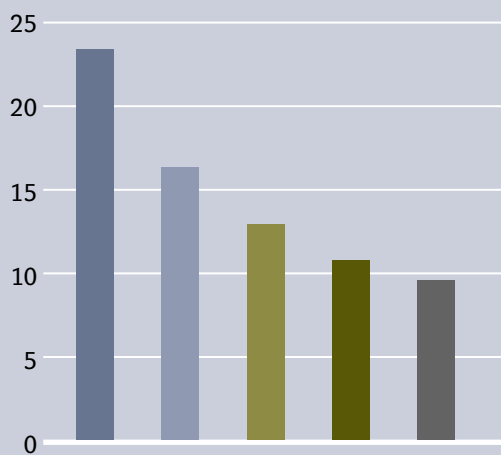
Examination of cases concerning executive provisions of penal law

- 63.1% accepted for further proceedings
- 34.2% applicant provided with explanations and information
- 2.7% other

Outcome of cases concerning executive provisions of penal law

- 13.7% positive result achieved
- 4.8% further action abandoned
- 81.2% appeal not upheld
- 0.3% other

Most prevalent issues concerning executive provisions of penal law

- 24.3% medical care
- 17.0% treatment by Prison officers
- 13.4% conditional discharges, prison leaves
- 11.1% social and living conditions
- 9.9% correspondence and visits

8.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU
PRAWA PRACY**
MAJOR ISSUES IN EMPLOYMENT LAW

W roku 2006 zostały opracowane kompleksowe założenia planu poprawy sytuacji obywateli polskich pracujących za granicą.

W wielu wystąpieniach, prezentowanych w kraju i na arenie międzynarodowej, Rzecznik prezentował problem nieprzestrzegania praw polskich pracowników przez pracodawców zagranicznych.

Poszukując rozwiązań pomocowych, została nawiązana stała współpraca Rzecznika z Ministrem Spraw Zagranicznych, Ministrem Pracy i Polityki Społecznej oraz Państwową Inspekcją Pracy.

Do ważniejszych inicjatyw Rzecznika w 2006 r. należały:

- wystąpienie do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o informację czy przetwarzanie danych przez agencję zatrudnienia odbywa się zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych,
- w okresie od marca do lipca 2006 r. Rzecznik wystąpił do Ambasad RP w państwach Unii Europejskiej w celu uzyskania informacji na temat liczby obywateli polskich przebywających i podejmujących pracę oraz problemów związanych z naruszeniami praw pracowniczych w tych krajach,
- podczas spotkania w sierpniu 2006 r. z Jarosławem Kaczyńskim, Prezesem Rady Ministrów Rzecznik poruszył tematy związane z pomocą Polakom pracującym za granicą, w szczególności: obsady polskich placówek konsularnych i możliwości powołania „oficerów łącznikowych” przy odpowiednikach ministerstw pracy w krajach Unii Europejskiej,
- w lipcu i w październiku 2006 r. miała miejsce wizyta Rzecznika w Londynie poświęcona problemom polskich pracowników w Wielkiej Brytanii,
- podczas wizyt we Włoszech: we wrześniu i listopadzie Rzecznik rozmawiał z przedstawicielami włoskich władz i Ambasadorem RP na temat przestrzegania praw pracowniczych obywateli polskich a w szczególności tzw. „obozów pracy”,
- Rzecznik zainicjował współpracę z Caritas Polska, fundacją „Barka” i Instytutem Spraw Publicznych w celu rozwiązywania problemów Polaków podejmujących pracę zarobkową,
- spotkanie z Marszałkiem Senatu Bogdanem Borusewiczem na temat możliwości pomocy prawnej polskim obywatelom pracującym za granicą,

In 2006, the basic conditions for a comprehensive plan to improve the situation of Polish citizens working abroad were formulated.

In many motions presented both home and abroad, the Commissioner presented the issue of non-respect for the rights of Polish workers by foreign employers.

While looking for aid-related solutions, the Commissioner established regular cooperation with the Minister of Foreign Affairs, the Minister of Labour and Social Policy, as well as with the National Labour Inspectorate.

Major initiatives of the Commissioner in 2006 included the following:

- motion to the Inspector General for the Protection of Personal Data to determine whether the processing of data by employment agencies is performed in compliance with the provisions on personal data protection,
- from March to July 2006, the Commissioner requested the Embassies of the Republic of Poland to provide him with information about the number of Polish citizens residing and starting work in these countries, as well as problems related to the violation of employees' rights,
- at the meeting in August 2006 with Jarosław Kaczyński, the President of the Council of Ministers raised issues related to aid for Poles working abroad, in particular the following: staffing of consular offices and the possibility to appoint “liaison officers” at counterpart ministries of labour in EU Member States,
- in July and October 2006, the Commissioner visited London to identify the problems of Polish workers in Great Britain,
- during visits in Italy in September and November, the Commissioner talked with representatives of the Italian authorities and the Ambassador of the Republic of Poland about respect for employees' rights of Polish citizens and specifically about the “labour camps”,
- the Commissioner initiated cooperation with Caritas Polska, the Barka Foundation and the Institute of Public Affairs to resolve the problems of Poles starting paid work abroad,
- meeting with Bogdan Borusewicz, Senate Speaker, on the issue of the possibility of legal assistance for Polish citizens working abroad,
- according to the information obtained on 11 December 2006 from Janusz Wach, General Consul of the Re-

- zgodnie z informacją z 11 grudnia 2006 r. od p. Janusza Wacha, konsula generalnego RP w Londynie, w Wielkiej Brytanii zawiązuje się w oparciu o różne inicjatywy społeczne sieć biur doradztwa dla Polaków przebywających w tym kraju, o co zabiegał Rzecznik,
- w marcu 2006 r. miała miejsce robocza konferencja na temat „Praca Polaków za granicą – agencje pośrednictwa pracy”,
- uczestnictwo Rzecznika w spotkaniu ombudsmanów Grupy Wyszehradzkiej w Brnie, poświęconemu statusowi prawnemu cudzoziemców oraz stosowaniu przepisów obowiązujących w tym zakresie,
- w sierpniu 2006 r. w Biurze Rzecznika odbyła się konferencja z organizacjami obywatelskimi zaangażowanymi w pomoc osobom bezrobotnym dotycząca migracji zarobkowej Polaków,
- w październiku 2006 r., Rzecznik zorganizował Międzynarodową Konferencję w Radziejowicach „Migracja zarobkowa – przyczyny i skutki” w której udział wzięli m.in. ombudsmeni z nowoprzyjętych państw członkowskich,
- udział Rzecznika w otwarciu III Międzynarodowych Targów Pracy w Warszawie. W Targach uczestniczyli pracodawcy z Wielkiej Brytanii oraz przedstawiciele brytyjskich służb zatrudnienia,
- w październiku 2006 r. Rzecznik wziął udział w konferencji pod patronatem Marszałka Senatu „Migracja zarobkowa z Polski do krajów Unii Europejskiej – wyzwania dla państwa”.

W dalszym ciągu Rzecznik odbierał sygnały o naruszeniach praw pracowniczych przez pracodawców. Problem był szczególnie istotny, gdy do naruszeń tych dochodziło w supermarketach, handlowych placówkach wielkopowierzchniowych. Naruszenie obowiązujących norm prawnych dotyczyło w takim przypadku wielu osób. Problem ten monitorowany był przez Rzecznika od 1999 r. Te duże sieci handlowe objęte są systematycznym nadzorem Państwowej Inspekcji Pracy, z którą Rzecznik utrzymuje stały kontakt, wykorzystując okresowe informacje Głównego Inspektora Pracy o stopniu łamania prawa pracy w poszczególnych sieciach marketów, a także informacje o wynikach przeprowadzanych kontroli.

Do Rzecznika napływały także prośby o podjęcie interwencji w związku z bezpodstawnym i długotrwa-

public of Poland in London, Great Britain, a network of advisory centres for Poles staying in that country is being established, based on various social initiatives that the Commissioner had advocated,

- in March 2006, a working conference entitled “Work of Poles abroad—employment agencies”,
- participation of the Commissioner in the meeting of Ombudsmen of the Visegrád Group in Brno dedicated to the legal status of foreigners and the application of legislation in force regulating it,
- in August 2006, a conference was held at the Commissioner's Office on the Poles' migration for work with participation of civic organisations engaged in providing assistance to the unemployed,
- in October 2006, the Commissioner organised an International Conference in Radziejowice “Migration for work—reasons and results” attended inter alia by ombudsmen from the new Member States,
- the Commissioner's participation in the inauguration of the 3rd International Work Fair in Warsaw. The participants in the fair included employers from Great Britain and representatives of British employment service,
- in October 2006, the Commissioner participated in the conference under the aegis of the Senate Speaker entitled “Migration for work from Poland to EU Member States—challenges for the country”.

Information about the violation of employees' rights by employers continued to be delivered to the Commissioner. The problem was of particular significance where the violation was committed in supermarkets and large retail outlets. In these cases, the violation of applicable legal norms affected a large number of people. The problem has been monitored by the Commissioner since 1999. These large chains are subjected to systematic supervision of the National Labour Inspectorate, with which the Commissioner keeps regular contact, using periodic information of the Chief Labour Inspector on the extent of violation of employment law in individual chains of supermarkets, as well as information on the findings of inspections performed.

The Commissioner also received requests for intervention with regard to the unjustified and long-lasting failure of employers to pay remuneration and difficulties with the efficient collection and enforcement of claims for remuneration. The Commissioner submitted motions to the

łym niewypłacaniem wynagrodzeń przez pracodawców oraz trudnościami w skutecznym dochodzeniu i egzekwowaniu roszczeń z tego tytułu. Rzecznik podejmował interwencje, występując do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, wskazując na szczególnie rażące przypadki, które w opinii Rzecznika wymagały również podjęcia odpowiedniej reakcji prawno-karnej.

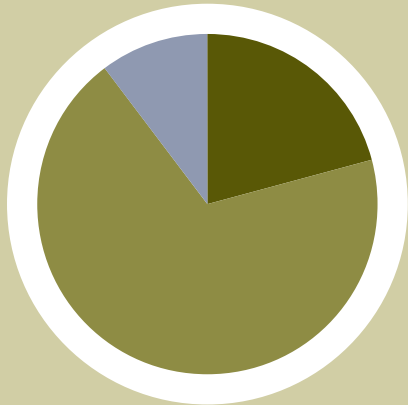
W dalszym ciągu w korespondencji kierowanej do Rzecznika sygnalizowane były przypadki dyskryminacji w stosunkach pracy (zwłaszcza ze względu na płeć lub wiek) i mobbingu. Zbyt ogólna i niedopracowana definicja mobbingu znajdująca się obecnie z Kodeksie pracy sprzyja nieporozumieniom między stronami stosunku pracy na tym tle. W przypadkach sygnału od pracownika, iż jest – jego zdaniem – ofiarą mobbingu, Rzecznik występuje do Państwowej Inspekcji Pracy o zbadanie sygnalizowanej sprawy oraz o podjęcie stosownych kroków.

Minister of Justice—the Attorney General, indicating particularly glaring cases, which in the Commissioner’s view, also required taking adequate legal and criminal action.

Letters sent to the Commissioner continued to indicate cases of discrimination in employment relationships (specifically in terms of gender or age) and mobbing. The too general and imprecise definition of mobbing included in the Labour Code breeds the conditions for the consequent misunderstanding between the parties to the employment relationship. When employees have stated that they think they are a mobbing victim, the Commissioner submits a motion to the National Labour Inspectorate to verify it and take adequate measures.

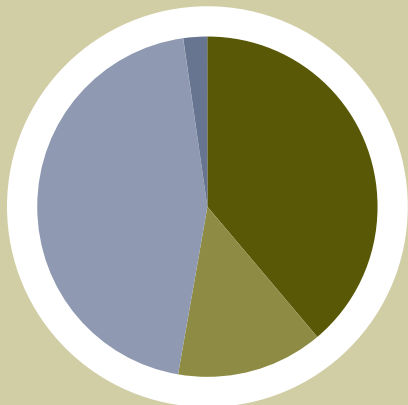

PRAWO PRACY

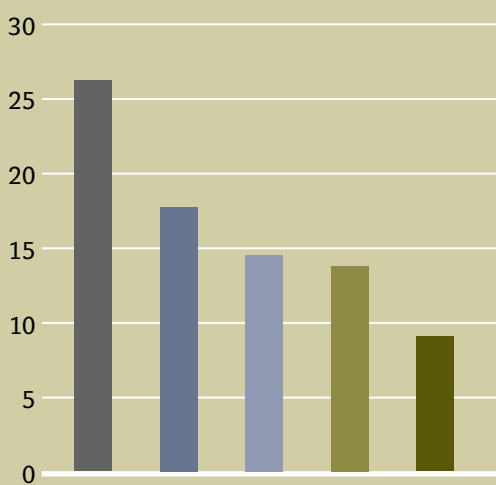
Rozpatrzenie spraw z zakresu prawa pracy

- 20,7% podjęto do prowadzenia
- 69,1% udzielono wyjaśnień i informacji
- 10,2% inne

Zakończenie spraw z zakresu prawa pracy

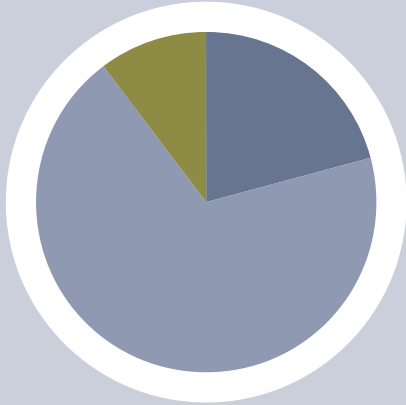
- 38,9% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 13,8% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 45,2% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 2,1% inne

Problematyki dominujące z zakresu prawa pracy

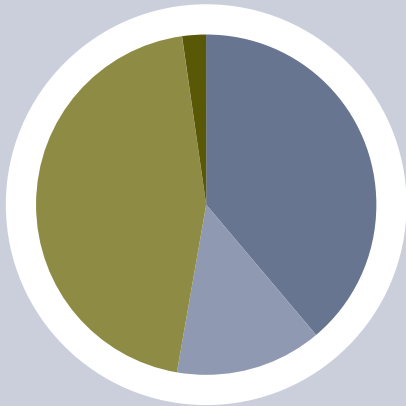
- 25,5% orzecznictwo sądowe w sprawach ze stosunku pracy
- 17,2% bezrobocie – przeciwdziałanie i zasiłki
- 14,1% wynagrodzenia i inne świadczenia
- 13,4% zatrudnienie
- 8,8% nauczyciele i pracownicy nauki

LABOUR LAW

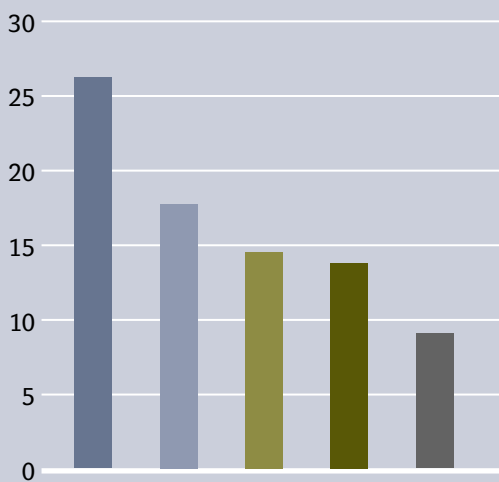
Examination of labour law cases

- 20.7% accepted for further proceedings
- 69.1% information and clarifications given
- 10.2% other

Outcome of labour law cases

- 38.9% positive result achieved
- 13.8% further actions abandoned
- 45.2% allegations proved to be unfounded
- 2.1% other

Most prevalent issues concerning labour law

- 25.5% judicial decisions in labour law cases
- 17.2% unemployment – counteracting unemployment and unemployment benefits
- 14.1% salaries and other benefits
- 13.4% employment
- 8.8% teachers and scientists

9.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU OCHRONY
PRAW ŻOŁNIERZY I FUNKCJONARIUSZY SŁUŻB
PUBLICZNYCH**

**MAJOR ISSUES FOR PROTECTION OF THE RIGHTS
OF SOLDIERS AND OFFICERS OF PUBLIC SERVICES**

W ubiegłym roku sytuacja żołnierzy zawodowych pełniących służbę w Siłach Zbrojnych RP nie uległa istotnym zmianom. Kierowane do Rzecznika skargi dotyczyły przede wszystkim podziału stanowisk służbowych (główne, pośrednie, zabezpieczające, szczególne i pośrednie), wprowadzonych nową ustawą o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz ich kadencyjności. Wiele kontrowersji i niezadowolona wśród kadry budziła także procedura wyznaczania na stanowiska oraz ograniczanie możliwości awansowania. Szeregowi żołnierze zawodowi jako najistotniejszy problem zgłaszali ograniczenie im możliwości awansowania do korpusu podoficerskiego. Problemy te przedstawione zostały Ministrowi Obrony Narodowej. W udzielonej odpowiedzi Minister poinformował, iż te bardzo trudne sprawy żołnierzy zawodowych mogą być rozwiązane wyłącznie poprzez zmianę obowiązujących przepisów prawa i takie działania zostały już podjęte. Do Rzecznika wpływały także skargi od żołnierzy pełniących służbę w misjach pokojowych poza granicami kraju. Wśród wielu problemów największe niezadowolenie wywołała zmiana przepisów w sprawie dodatkowych dni wolnych za wykonywanie zadań oraz służby pełnione w soboty, niedziele a także dni ustawowo wolne od pracy dla żołnierzy pełniących służbę w Siłach Stabilizacyjnych. Podkreślano, iż zmiany takiej dokonano już w trakcie wykonywania zadań, co spowodowało zmianę warunków służby. W sprawie tej Rzecznik zwrócił się do Ministra Obrony Narodowej.

Podczas wizyt w jednostkach wojskowych badany był problem stosunków międzyludzkich a w tym szczególnie zjawiska tzw. fali. Systematyczna praca dowódców oraz podejmowanie różnorodnych działań (jednolite wcielenia, zwiększenie kontroli itp.), doprowadziły do znacznego ograniczenia tego rodzaju wynaturzeń. Problem jednak z uwagi na dużą szkodliwość społeczną pozostaje w ciągłym zainteresowaniu Rzecznika.

Stan posiadanej przez Siły Zbrojne infrastruktury socjalno-bytowej, zwłaszcza kuchni i stołówek żołnierskich to sprawa, która wielokrotnie była sygnalizowana Ministrowi Obrony Narodowej. Dekapitalizacja tych obiektów oraz warunki sanitarno-higieniczne rodzą obawę Rzecznika o bezpieczeństwo żołnierzy. Po interwencji Rzecznika oraz decyzjach właściwych służb wojskowych widoczny jest postęp zarówno w odniesieniu do zaawansowania wdrażania tego systemu, jak i jego sprawności w zakresie

In the previous year, the situation of regular soldiers serving in the Armed Forces of the Republic of Poland did not undergo any significant changes. The complaints directed to the Commissioner concerned above all the division of posts (main, intermediate, protective, special and intermediate), introduced by a new Act on military service of regular soldiers and changes of the term of office. What gave rise to many controversies and discontent among the personnel was the procedure for appointment to posts and restrictions in promotion. For regular privates, the most important problem was restriction of promotion opportunities to the service of non-commissioned officers. These problems were presented to the Minister of National Defence. In his response the Minister stated that these difficult issues of regular soldiers may be resolved only by changing the legislation in force, and such actions have already been taken. The Commissioner also received complaints from soldiers serving in peace missions abroad. The problem that caused greatest discontent was the change in tax legislation concerning days off for performing tasks and service on Saturdays, Sundays and days free of work by regulation for soldiers serving in the Stabilisation Force. It was stressed that such a change was introduced when duties already being performed resulted in changes to the terms and conditions of service. The Commissioner contacted the Minister of National Defence on this issue.

Problems, specifically “hazing”, involving interpersonal relationships were examined during visits in military units. The systematic work of commanders and various measures (uniform conscriptions, increased control, etc.) led to a considerable reduction of such degeneration. Since the issue is seriously troublesome, the problem remains of concern to the Commissioner.

The condition of social and living infrastructure of the Armed Forces, especially kitchen and canteens, is an issue that has been cited to the Minister of National Defence many times. Deterioration of these facilities and of sanitary and hygienic conditions make the Commissioner fearful for the soldiers’ safety. After the Commissioner’s intervention and decisions of competent military services, there has been some progress in the implementation of this system and increase in its efficiency with the supply of food and detergents to military units.

The Commissioner started action due to complaints concerning the recruitment of women to military service,

zaopatrywania jednostek wojskowych w produkty żywnościowe i środki czystości.

Rzecznik podjął także działania w sprawie skarg dotyczących przeprowadzania poboru kobiet do służby wojskowej a w szczególności prowadzenia badań lekarskich z uwzględnieniem zachowania praw pacjenta i wystąpił w tej sytuacji do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej, wskazując na pilną potrzebę wzmożenia kontroli organizacji i sposobu przeprowadzania poboru kobiet. W przekazanej odpowiedzi, poinformowano Rzecznika o podjęciu działań w skali kraju zmierzających do wyeliminowania możliwości powstania opisanych w wystąpieniu nieprawidłowości poprzez szkolenie organizatorów poboru i wydanie stosownych wytycznych dla kontrolerów z resortu spraw wewnętrznych oraz wojewodów.

Problematyka skarg kierowanych do Rzecznika przez funkcjonariuszy Policji dotyczyła w szczególności takich zagadnień jak: brak możliwości skorzystania z urlopu wychowawczego przez ojca-policjanta, ograniczone prawo do obrony (w wymiarze materialnym) w postępowaniu dyscyplinarnym funkcjonariuszy Policji, system motywacyjny skutkujący wprowadzeniem swoistych limitów wystawianych mandatów oraz osób legitymowanych podczas służby funkcjonariusza Policji, a także nieprawidłowości w śledztwie prowadzonym wobec funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w J.

W związku z wpływającymi skargami Rzecznik zwrócił się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu zmiany przepisów, które uniemożliwiają skorzystanie z urlopu wychowawczego przez funkcjonariuszy mężczyzn. W odpowiedzi poinformowano Rzecznika, że obowiązujące przepisy regulujące stosunek służbowy funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu oraz Państwowej Straży Pożarnej pozwalają na korzystanie z urlopów wychowawczych również funkcjonariuszom-mężczyznom, a skargi mogą wynikać z niestosowania tego uprawnienia przez organy Policji.

Podczas wizytacji Rzecznika w komendzie policji przedstawiciele związków zawodowych podnieśli problem ograniczonego prawa wglądu w akta w toku postępowania dyscyplinarnego. W powyższej sprawie Rzecznik wystąpił do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu dostosowania norm ograniczających prawo do

specyficznym dotyczącym badań lekarskich, które dotyczą praw rekruta, i przedłożył wnioski w tej sprawie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej, wskazując na pilną potrzebę wzmożenia kontroli organizacji i sposobu przeprowadzania poboru kobiet. W przekazanej odpowiedzi, poinformowano Rzecznika o podjęciu działań w skali kraju zmierzających do wyeliminowania możliwości powstania opisanych w wystąpieniu nieprawidłowości poprzez szkolenie organizatorów poboru i wydanie stosownych wytycznych dla kontrolerów z resortu spraw wewnętrznych oraz wojewodów.

The complaints submitted to the Commissioner by police officers included the following: no leave for a policeman who is a father to bring up a child, limited right to defence (materially) in disciplinary proceedings of police officers, the incentive system resulting in the introduction of de facto quotas for giving tickets and checking IDs by a police officer, as well as irregularities in the investigation concerning officers of the Town Police Station in J.

In response to these complaints, the Commissioner asked the Minister of Interior and Administration for a legislative initiative to change provisions which prevent policemen who are fathers from taking leave to bring up a child. The Minister replied that the provisions in force regulating the service relationship of officers of the police, Border Guard, Government Protection Bureau, and State Fire Service also allow men to have a leave to bring up a child and that the complaints may follow from non-enforcement of this entitlement by Police agencies.

During the Commissioner's visit at a police station, representatives of trade unions raised the issue of limited time to review case files in the course of disciplinary proceedings. In response, the Commissioner asked the Minister of Interior and Administration for a legislative initiative to amend the norms that limit the right to defence in disciplinary proceedings to constitutional standards. The Minister stated that the Commissioner's initiative is justified and will be taken into consideration in the legislative drafting.

The unlawful practice of superiors setting quotas for police officers as to the number of persons whose IDs are checked and the number of tickets given was cited in the Commissioner's motion to the Police Commander-in-Chief. In response, the Commander-in-Chief informed the Commissioner that the team of officers appointed by him to check this issue did not confirm such practices. However, he did not deny that such practices may occur

obrony w postępowaniu dyscyplinarnym do standardów konstytucyjnych. Minister poinformował, iż inicjatywa Rzecznika jest zasadna i będzie uwzględniona w pracach legislacyjnych.

Niezgodna z prawem praktyka ustalania policjantom przez przełożonych tzw. limitów osób legitymowanych oraz liczby wystawianych mandatów karnych podczas służby policjanta była przedmiotem wystąpienia Rzecznika do Komendanta Głównego Policji. W udzielonej odpowiedzi Komendant poinformował, iż powołany przez niego na tę okoliczność zespół oficerów nie potwierdził tych praktyk. Nie wykluczył jednak takich przypadków na terenie kraju i zadeklarował zdecydowane przeciwdziałanie.

W dalszym ciągu organy zobowiązane do wykonywania delegacji ustawowych do wydawania aktów wykonawczych zwlekają ze spełnianiem tego obowiązku. Przykładem jest bezczynność Ministra Sprawiedliwości, który pomimo upływu ponad 5 lat od wejścia w życie przepisu nowelizującego ustawę o Służbie Więziennej nie wydał rozporządzenia w sprawie trybu ustalania i szczegółowych zasad rozkładu czasu służby (określającego, na czym polega jednozmianowy i wielozmianowy rozkład czasu służby) oraz sposobu udzielania czasu wolnego za pełnienie służby poza rozkładem. Z uzyskanych wyjaśnień wynika, że przed wydaniem rozporządzenia konieczna jest nowelizacja ustawy o Służbie Więziennej, która wcześniej była niemożliwa z uwagi na datę upływu kadencji Sejmu. Takie przypadki Rzecznik monitoruje i podejmuje działania zmierzające do wydania brakującego aktu prawnego.

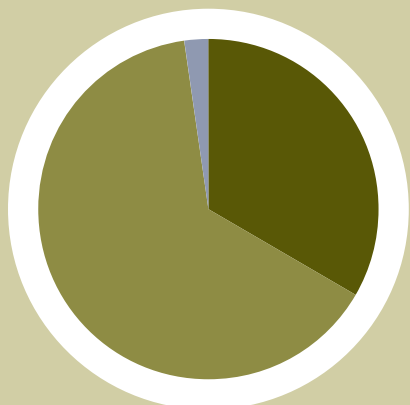
Rzecznik kontynuował także problematykę braku możliwości przeprowadzenia kontroli przez inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy warunków pełnienia służby funkcjonariuszy celnych w Izbach Celnych. Z informacji uzyskanej od Szefa Służby Celnej wynika, że zapis dotyczący ochrony bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy winien znaleźć się w ustawie o Służbie Celnej. Projektowane zmiany przewidują odesłanie do Kodeksu pracy. Prace nad projektem ustawy znajdują się na etapie konsultacji wewnętrznych.

somewhere in the territory of Poland and declared that he will counteract them.

The agencies ordered to implement acts still defer carrying out this obligation. For example, although a provision amending the Act on the Prison Service was passed 5 years ago, the Minister of Justice fails to issue the decree on the procedure for determination and detailed rules for the length of service that would define one shift and multi-shift service, as well as the procedure for granting time off for service not included in the timetable. The explanations provided suggest that before issuing the decree, it is necessary to amend the Act on the Prison Service, which was not possible sooner due to the expiration of the Sejm's term of office. Such cases are monitored by the Commissioner and measures are taken to issue the necessary legal act.

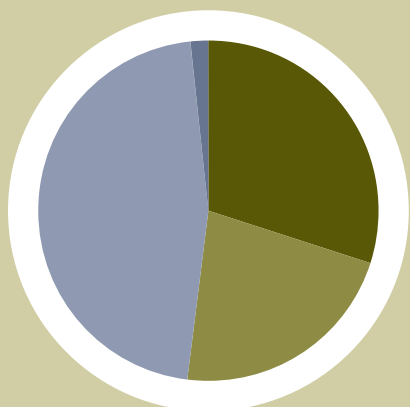
The Commissioner continued dealing with the inability of inspectors of the National Labour Inspectorate to monitor the conditions of service of customs officers in Customs Chambers. The information obtained from the Customs Service Chief indicates that a provision concerning the protection of health and safety of officers should be included in the Act on the Customs Service. The changes proposed provide for reference to the Labour Code. Work on the bill is currently at the stage of intra-departmental consultations.

OCHRONA PRAW ŻOŁNIERZY I FUNKCJONARIUSZY SŁUŻB PUBLICZNYCH

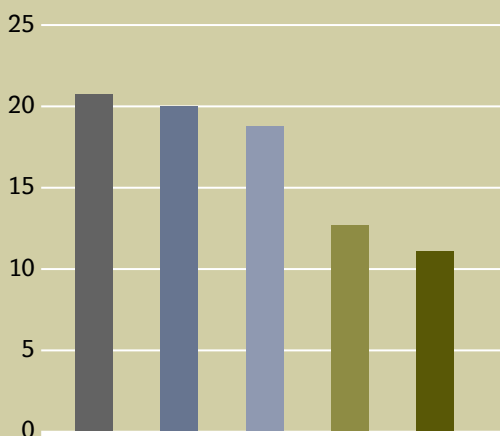
Rozpatrzenie spraw z zakresu praw żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych

- 33,3% podjęto do prowadzenia
- 64,5% udzielono wyjaśnień i informacji
- 2,2% inne

Zakończenie spraw z zakresu praw żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych

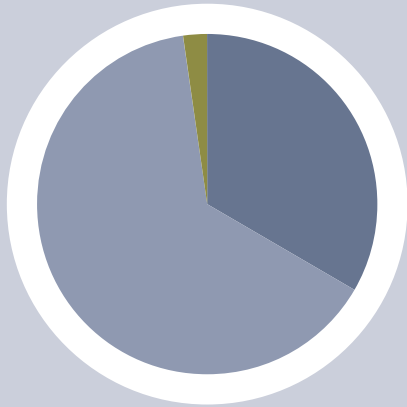
- 29,9% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 22,0% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 46,5% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 1,6% inne

Problematyki dominujące z zakresu praw żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych

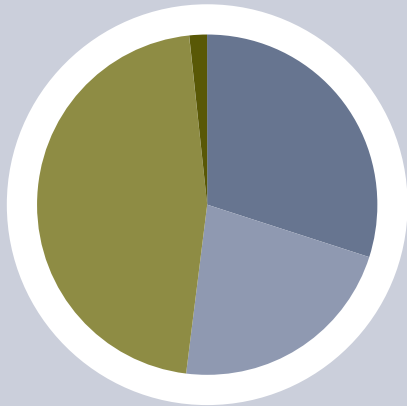
- 20,7% żołnierze zasadniczej służby wojskowej
- 20,0% żołnierze zawodowi
- 18,8% funkcjonariusze służb publicznych
- 12,7% zaopatrzenie emerytalne żołnierzy zawodowych i ich rodzin
- 11,1% zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszy służb publicznych

PROTECTION OF THE RIGHTS OF SOLDIERS AND PUBLIC SERVICE OFFICIALS

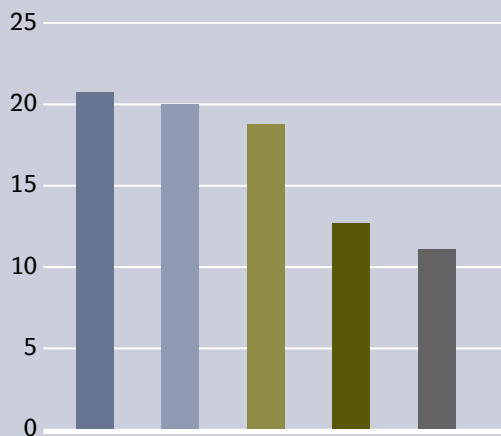
Examination of cases concerning protection of the rights of soldiers and public service officials

- 33.3% accepted for further proceedings
- 64.5% applicant provided with explanations and information
- 2.2% other

Outcome of cases concerning protection of the rights of soldiers and public service officials

- 29.9% positive result achieved
- 22.0% further action abandoned
- 46.5% appeal not upheld
- 1.6% other

Most prevalent issues concerning protection of the rights of soldiers and public service officials

- 20.7% soldiers in compulsory military service
- 20.0% regular soldiers
- 18.8% public service officials
- 12.7% pension provisions for regular soldiers and their families
- 11.1% pension provisions for public service officials

10.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU DZIAŁANIA
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, OCHRONY ZDROWIA
I OCHRONY PRAW CUDZOZIEMCÓW**

**MAJOR ISSUES IN THE OPERATION OF PUBLIC
ADMINISTRATION, HEALTH PROTECTION
AND THE PROTECTION OF ALIENS' RIGHTS**

W 2006 r. z podobnym natężeniem jak w latach poprzednich do Rzecznika wpływały skargi na funkcjonowanie administracji lokalnej, załatwiającej większość spraw obywateli. Najwięcej skarg dotyczyło sposobu załatwiania spraw indywidualnych przez organy administracji samorządowej szczebla podstawowego, w szczególności zaś w zakresie:

- wydawania zaświadczeń, zezwoleń i koncesji,
- pobierania opłat lokalnych, opłat parkingowych oraz opłat specjalnych,
- administrowania cmentarzami,
- utrzymania porządku i czystości,
- inwestycji lokalnych z udziałem środków własnych mieszkańców oraz ich rozliczania.

Rzecznik podjął szereg działań, związanych z katastrofą budowlaną, zaistniałą w styczniu 2006 r. podczas wystawy gołębi pocztowych w hali Międzynarodowych Targów Katowickich. Badania prowadzone przez Rzecznika dotyczyły przebiegu akcji ratowniczej, podjętej przez administrację, Państwową Straż Pożarną, Policję oraz służby ratownictwa medycznego. Wystąpienia Rzecznika do Prezesa Rady Ministrów miały na celu przyczynienie się do wypracowania obiektywnej oceny przyczyn katastrofy, działań administracji i służb publicznych w akcji ratowniczej oraz pomocy udzielanej ofiarom tragedii i ich rodzinom, a także do poszukiwania rozwiązań systemowych dotyczących zapobiegania katastrofom budowlanym w budynkach publicznych oraz usprawniających działania ratownicze.

Inne interwencje Rzecznika dotyczyły m.in. możliwości kumulacji sankcji za brak zezwolenia na zajęcie pasa drogowego, wynikających z przepisów ustawy o drogach publicznych oraz Kodeksu wykroczeń. Ministerstwo Transportu zapowiedziało podjęcie stosownych działań legislacyjnych.

Rzecznik skutecznie zaskarżył do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego uchwały dwóch rad miasta, dotyczące wprowadzenia obowiązku trwałego znakowania i rejestracji psów na terenie tych miast.

Interweniował też Rzecznik u Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie przekazywania gminom zadań zleconych bez finansowania kosztów ich realizacji.

Przedmiotem interwencji w kilku jednostkach samorządu terytorialnego była także sprawa wadliwego uregulowania sprawy dokumentowania uprawnień do

The incidence of complaints regarding the operation of local administration, which deals with the majority of citizens' matters, reaching the Commissioner in 2006 was in line with previous years. The greatest number concerned how individual matters were handled by local government bodies at the basic level. These included:

- the issuing of certificates, permits and licenses,
- collection of local charges, parking fees and special charges,
- administration of cemeteries,
- maintaining cleanliness and order,
- local investments drawing on the funds of the residents involved and their settlement.

The Commissioner took a range of measures related to the construction disaster that occurred in January 2006 during an exhibition of racing pigeons in the International Fair Hall in Katowice. The checks carried out by the Commissioner concerned mainly what was done during the rescue operation carried out by the administration, State Fire Brigade, the Police and emergency medical services. The motions the Commissioner sent to the President of the Council of Ministers sought to contribute to an objective evaluation of the causes of the disaster, the actions of the administration and public services during the rescue operation, of the aid provided to the victims of this tragedy and their families, as well as to find system-wide solutions to prevent construction disasters in public buildings and to make rescue operations more effective.

Other interventions of the Commissioner concerned the possibility to accumulate sanctions for no permission to take the right of way following from the provisions of the Act on public roads and the Code of Petty Offences. The Ministry of Transport announced that it will take adequate legislative action.

The Commissioner successfully contested resolutions of two Town Councils before the Voivodeship Administrative Court. The resolutions concerned introduction of the obligation of permanent marking and registration of dogs in the territory of these towns.

The Commissioner also appealed to the Minister of Interior and Administration as to commissioning gminas with delegated tasks without financing the costs of their implementation.

The Commissioner intervened at local government units to address inadequate regulation of documentation permitting travel on local public transport free of charge.

bezpłatnego lub ulgowego przejazdu lokalnymi środkami transportu zbiorowego.

Problemy ochrony zdrowia były w 2006 r. jednym z priorytetowych kierunków zainteresowania i działań Rzecznika. Znajdowało to swój wyraz m.in. w postaci licznych wystąpień kierowanych do naczelnych i centralnych organów administracji publicznej, organów terenowych, instytucji i organizacji zajmujących się ochroną zdrowia. Rzecznik powołał ponadto specjalny zespół ekspertów z zadaniem wypracowania optymalnego systemu ochrony zdrowia i finansowania świadczeń zdrowotnych.

Głównym przedmiotem skarg obywateli w zakresie funkcjonowania służby zdrowia był niezmiennie dostęp ubezpieczonych do leków i leczenia. Wśród tych listów dominowały skargi na ograniczenia w zakresie korzystania z opieki zdrowotnej wynikające z ustalanych limitów przyjęć i kolejek oraz wnioski o interwencję w sprawie zapewnienia dostępu do lekarzy specjalistów, leczenia stomatologicznego i uzdrowiskowego oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, a także dostępu do leków i zwiększenia asortymentu leków przepisywanych w ustalonych schorzeniach bezpłatnie, za opłatą ryczałtową lub za częściową odpłatnością.

Rzecznik z ogromnym niepokojem odbierał powtarzające się doniesienia środków masowego przekazu oraz skargi indywidualne w sprawie utrudnionego dostępu do leczenia osób chorych na nowotwory. Interwencje Rzecznika dotyczyły m.in. wad systemu organizacji i finansowania lecznictwa onkologicznego, który nie tylko nie zapewniał wczesnego wykrywania nowotworów, ale także leczenia oraz rehabilitacji chorych, dostępu do leków, leczenia u dzieci rzadkich schorzeń o podłożu genetycznym oraz dostępu dzieci do opieki paliatywno-hospicyjnej.

Przedmiotem badań były także sprawy finansowania świadczeń zdrowotnych, w tym uzależnienia udzielenia świadczenia od wykupienia przez pacjenta tzw. „cegiełek”, pobierania od pacjentów zakładów opiekuńczo leczniczych i ich rodzin nienależnych świadczeń oraz finansowania kosztów badań diagnostycznych wykonywanych na żądanie powiatowych i wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Jednym z priorytetów w działalności Rzecznika było czuwanie nad przestrzeganiem praw pacjentów korzystających ze świadczeń medycznych w publicznych placówkach służby zdrowia. Prowadzono wizytacje szpitali i innych samodzielnych publicznych zakładów opieki

Health care related problems were one of the priorities of the Commissioner's concern and action in 2006. This was reflected *inter alia* in numerous motions referred to high and central agencies of public administration, local agencies, institutions and organisations dealing with health care. Moreover, the Commissioner appointed a special team of experts to develop an optimum system of health care and financing of health care services.

As always, the citizens' complaints regarding health care service concerned access of the insured to medicines and treatment. The letters most frequently included complaints about restrictions on the use of health care services following from set limits of appointments and queues; applications for intervention to ensure access to specialists, dental treatment and health spas, as well as provision of orthopaedic facilities and aids, access to medicines and increasing the range of medicines prescribed for specific conditions free of charge, on a lump sum or for partial payment.

The Commissioner grew concerned with repeated reports from the mass media and individual complaints about difficult access to treatment of people with tumours. Interventions of the Commissioner concerned *inter alia* deficiencies in the system of organisation and financing of oncological treatment, which failed to ensure not only early detection of tumours, but also treatment itself and rehabilitation of patients, treatment of rare genetic illnesses in children and access to palliative and hospice care for children.

The Commissioner also examined the financing of medical services, including making provision of a medical service conditional upon buying "donation certificates" by patients, collection of undue payments from patients of health care services and institutions and from their families, patients' financing the costs of diagnostic checks performed upon the request of poviats and voivodeship teams to determine their disability.

The Commissioner's priorities included surveillance of respect for the rights of patients using medical services in public medical facilities. Checks were carried out in hospitals and other independent public health care facilities. During inspections in hospitals for psychotic and neurotic patients, particular attention was paid, in addition to general issues related to patients' rights, to compliance with the procedures for admission and treatment of patients without their consent, revocation of patient's consent and compulsion in the course of treatment.

zdrowotnej. W toku wizytacji szpitali dla nerwowo i psychicznie chorych, obok ogólnych zagadnień związanych z prawami pacjenta, szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie procedur przyjęcia i leczenia pacjenta bez jego zgody, cofnięcia zgody przez pacjenta oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego w toku leczenia.

Rzecznik podejmował szereg działań w sprawach z zakresu ochrony środowiska. Na szczególne wskazanie zasługuje zaangażowanie Rzecznika w rozstrzygnięcie sporu związanego z inwestycją drogową w Dolinie Rospudy, z uwzględnieniem potrzeby ochrony unikalnej przyrody w Dolinie. Podjęte zostały też interwencje w sprawach:

- nielegalnego wwozu na terytorium Polski odpadów pochodzących z Niemiec, Holandii, Austrii i Włoch,
- luki w przepisach prawa, dotyczącej oceny zanieczyszczenia powietrza przez zakłady przemysłowe zapachami uciążliwymi dla mieszkańców,
- zróżnicowania opłat z tytułu korzystania ze środowiska przez podmioty prowadzące działalność hodowlaną,
- braku możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przez właścicieli gospodarstw rolnych za szkody spowodowane przez niektóre gatunki zwierząt łownych.

Liczba wpływających do Rzecznika skarg i wniosków od cudzoziemców znajdujących się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej nie uległa zasadniczym zmianom w stosunku do lat ubiegłych. Przedmiotem większości z nich była kwestia legalizacji pobytu na terytorium Polski. Znaczną część stanowiły skargi – priorytetowo traktowane przez Rzecznika – cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy oraz osób, którym status taki został przyznany. Przedmiotem większości skarg z tego zakresu był zarzut naruszenia przez organy administracji publicznej zasady prawdy obiektywnej w ocenie, czy w przypadku osoby wnioskującej o nadanie statusu uchodźcy zachodzą przesłanki do udzielenia jej tego typu ochrony, a także przewlekłość postępowania administracyjnego w tych sprawach. Badane były również sprawy cudzoziemców, w stosunku do których toczyło się postępowanie zmierzające do ich wydalenia z terytorium Polski, prowadzono wizytacje aresztów w celu wydalenia oraz ośrodka strzeżonego dla cudzoziemców. Do Rzecznika kierowane były również sprawy związane z repatriacją, nadaniem obywatelstwa lub uznaniem za obywatela pol-

The Commissioner took numerous actions in the area of environmental protection. Of particular note is his effort to settle the dispute related to the highway installation in the Rospuda River Valley, with consideration for the need to protect unique fauna and flora there. Interventions were also taken to address:

- the illegal conveyance of waste from Germany, the Netherlands, Austria, and Italy into the territory of Poland,
- loopholes in legislation with regard to the evaluation of air pollution by factories with noxious odours,
- differences in the charges for using the environment paid by entities engaged in breeding animals,
- the inability of owners of agricultural holdings to claim damages caused by some species of farmed animals.

There were no significant changes in the number of complaints and applications submitted to the Commissioner by foreigners staying under the authority of the Republic of Poland as compared to previous years. The majority of these complaints and applications concerned the official approval for staying in the territory of Poland. The majority of them were complaints—treated by the Commissioner as priorities—by foreigners who had applied for the status of a displaced person and by persons who were already granted this status. Most complaints from this group alleged that public administration agencies violated standards of truth while verifying the applicant's eligibility for protection of this kind and that the administrative proceedings took too long. The Commissioner verified cases of foreigners who were defendants in deportation proceedings and visited detention centres and a guarded centre for foreigners. Other cases concerned repatriation, granting citizenship, or deeming somebody to be a Polish citizen, as well as the handling of border traffic and standards of border control.

The Commissioner examined Poland's discharge of the obligation to help foreigners applying for the status of a displaced person in respect of accommodation, food, medical aid and material aid (in-kind and cash). During visits in centres for refugees, attention was paid to living conditions and the possibility to benefit from various forms of social aid, adjustment of food to dietary and religious requirements, learning conditions for children and minors and Polish lessons for adults.

The Commissioner paid particular attention to the issue of integration of foreigners who had been provided

skiego, a także obsługą ruchu granicznego i standardami kontroli granicznej.

Podjęmowane były też działania zmierzające do oceny stopnia wywiązywania się przez państwo polskie ze zobowiązania do udzielania cudzoziemcom starającym się o uzyskanie statusu uchodźcy pomocy w zakresie zakwaterowania, wyżywienia, pomocy medycznej oraz pomocy materialnej (rzeczowej i pieniężnej). W toku wizytacji ośrodków dla uchodźców zwracano uwagę na warunki pobytu oraz możliwości korzystania z różnych form pomocy o charakterze socjalnym, dostosowanie wyżywienia do potrzeb i uwarunkowań religijnych, warunki do nauki dla dzieci i małoletnich oraz naukę języka polskiego dla dorosłych.

Szczególne uwagę Rzecznik poświęcał także problematyce integracji cudzoziemców, którym udzielono ochrony na terytorium Polski, zarówno w formie statusu uchodźcy, jak i zgody na pobyt tolerowany. Mając na uwadze niewystarczającą skuteczność działań na rzecz integracji uchodźców, Rzecznik podjął działania zmierzające do opracowania propozycji spójnego systemu pomocy integracyjnej, który obejmowałby obie grupy cudzoziemców.

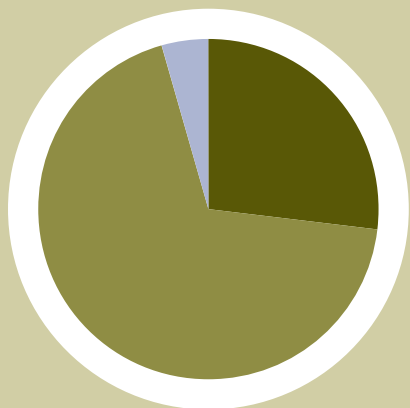
Skargi osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, których przedmiotem byłby zarzut naruszania ich praw bądź dyskryminacji osób do nich należących stanowiły niewielką część spraw badanych przez Rzecznika. Niezależnie od tego Rzecznik przywiązywał szczególne znaczenie do tej problematyki. Prowadzone były badania nad sytuacją mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce oraz stanem przestrzegania praw członków tych mniejszości, ze szczególnym uwzględnieniem prawa do utrzymania i rozwoju własnego języka, tradycji i kultury. Szczególną uwagę Rzecznik poświęcał dramatycznej sytuacji Romów, zwłaszcza zamieszkałych w województwach małopolskim i podkarpackim.

protection in the territory of Poland, both in the form of granting the status of a displaced person and permission to stay. As the measures for integration of refugees are inadequate, the Commissioner advocated the development of a coherent system of integration aid that would cover both groups of foreigners.

Complaints of persons who are members of national or ethnic groups, including complaints about violation of their rights or discrimination against them constituted only a small part of all cases examined by the Commissioner. Nevertheless, the Commissioner attached particular importance to these issues. Research examined the situation of national and ethnic minorities in Poland and respect for the rights of minority members, with particular attention paid to their right to preserve and develop their own languages, tradition and culture. The extreme situation of the Romani people, specifically those residing in the Małopolskie and Podkarpackie voivodships, received special attention.

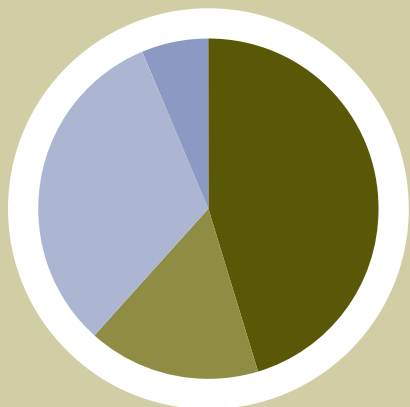

ADMINISTRACJA PUBLICZNA, ZDROWIE I OCHRONA PRAW CUDZOZIEMCÓW

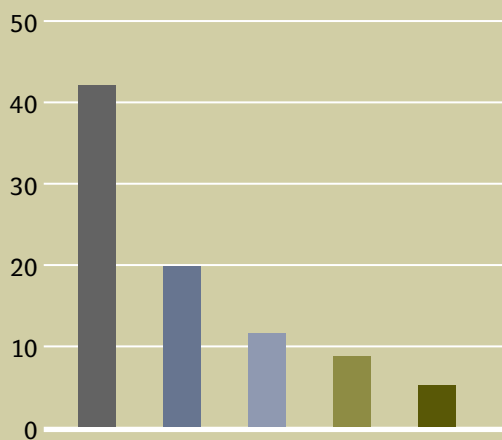
Rozpatrzenie spraw z zakresu administracji publicznej, zdrowia i ochrony praw cudzoziemców

- 27,0% podjęto do prowadzenia
- 68,6% udzielono wyjaśnień i informacji
- 4,4% inne

Zakończenie spraw z zakresu administracji publicznej, zdrowia i ochrony praw cudzoziemców

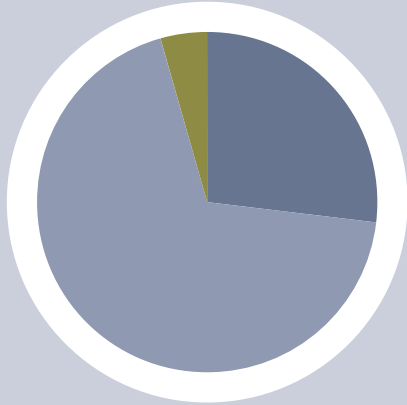
- 45,4% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 16,4% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 31,9% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 6,3% inne

Problematyki dominujące z zakresu administracji publicznej, zdrowia i ochrony praw cudzoziemców

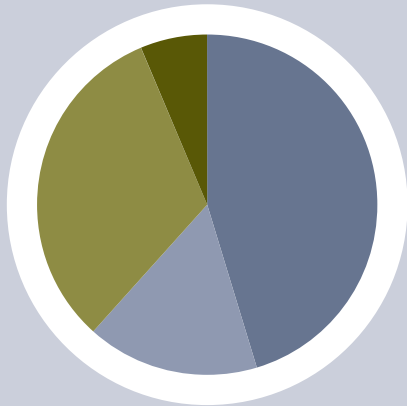
- 42,1% ochrona zdrowia
- 19,8% działalność terenowej administracji publicznej
- 11,5% ochrona środowiska
- 8,7% ewidencja ludności
- 5,1% ustrój samorządu terytorialnego

PUBLIC ADMINISTRATION, HEALTH AND PROTECTION OF THE RIGHTS OF ALIENS

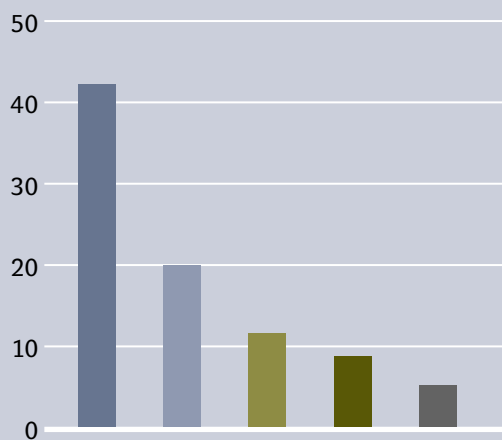
Examination of cases concerning public administration, health and protection of the rights of aliens

- 27.0% accepted for further proceedings
- 68.6% information and clarifications given
- 4.4% other

Outcome of cases concerning public administration, health and protection of the rights of aliens

- 45.4% positive result achieved
- 16.4% further actions abandoned
- 31.9% applicant's allegations proved to be unfounded
- 6.3% other

Most prevalent problems concerning public administration, health and protection of the rights of aliens

- 42.1% health care
- 19.8% field activity of public administration
- 11.5% environmental protection
- 8.7% the census
- 5.1% the local government system

11.

**NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU
OCHRONY PRAW RODZINY, DZIECKA I OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

**MAJOR ISSUES REGARDING PROTECTION
OF THE RIGHTS OF FAMILIES, CHILDREN
AND CHALLENGED PERSONS**

W 2006 r. wiodącym problemem podnoszonym w skargach był problem alimentacji i świadczeń związanych z prawem do alimentów. W tym zakresie Rzecznik podjął działania mające na celu doprecyzowanie sformułowania przepisów określających pojęcie bezskuteczności egzekucji i zasad ich interpretacji przez komorników oraz organy orzekające, a także podniósł kwestię przewlekłości postępowań sądowych o rozwód lub separację skutkujących utratą prawa do zaliczki alimentacyjnej. Z ogromnym niepokojem Rzecznik odbierał sygnały o nierównym traktowaniu osób uczących się, ubiegających się o zaliczkę alimentacyjną, w efekcie czego skierował wniosek do Trybunału Konstytucyjnego. Interweniował również w sprawie pozbawienia samotnego rodzica wsparcia finansowego na rzecz dzieci w sytuacji oddalenia przez sąd powództwa o alimenty.

Problemy rodziny wynikające z utrudnień w uzyskaniu zasiłku rodzinnego i dodatków były powodem szczególnej aktywności Rzecznika. Drastycznym przykładem takich problemów było pozbawienie prawa do świadczeń rodzinnych tych dzieci, których rodzic nie złożył w urzędzie skarbowym rocznego zeznania podatkowego.

Kolejną ważną grupę spraw będących przedmiotem szczególnej troski Rzecznika stanowiły sprawy wynikające ze stosunków rodzinnych. Ponownie Rzecznik interweniował w sprawie braku jasnych regulacji związanych z procedurą przeprowadzania badań DNA dla celów postępowań sądowych związanych z ustaleniem pochodzenia dziecka, a także zgłosił udział w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej dotyczącej wyłączenia możliwości uznania dziecka po jego śmierci.

Postulaty na rzecz osób niepełnosprawnych dotyczyły głównie:

- zwiększenia limitu dni zasiłku opiekuńczego na rzecz dziecka niepełnosprawnego,
- ujednoczenia zasad organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim,
- przywrócenia możliwości uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego przewidzianego w ustawie o świadczeniach rodzinnych przez rodzica zastępczego, rezygnującego z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad przyjętym do rodziny niepełnosprawnym dzieckiem,

In 2006 the leading problem raised in complaints was connected with the right to receive alimony. The Commissioner thus took actions to clarify and make the regulations concerning the definition of ineffectiveness of execution of alimony and the principles of their interpretation by collectors and adjudicating agencies more specific. He also questioned the lengthiness of court proceedings for divorce or separation that leads to the loss of the right to receive an alimony advance. Another concern was the unequal treatment of students applying for alimony advance. The Commissioner submitted a motion to the Constitutional Tribunal in this respect. He also intervened on behalf of single parents deprived of financial support for their children when the court dismissed their alimony claims.

The Commissioner was particularly concerned with families who were blocked from receiving family and children's allowances. A drastic example was depriving the children of a parent who failed to submit a yearly tax return to the tax authority of the family allowance.

Another important group of issues under the Commissioner's supervision arose from family relationships. The Commissioner again intervened on the lack of clear regulations to conduct DNA tests to establish a child's descent for the purpose of court proceedings. He also joined proceedings of a constitutional complaint concerning the exclusion of the possibility to recognise parenthood after the child's death.

Demands on behalf of challenged persons concerned mainly:

- increasing the number of days when challenged children receive welfare benefit,
- unifying the rules for organising the rehabilitation-education classes for children and youth with serious mental retardation,
- reinstating the possibility to receive the attendance allowance provided through the Act on Family Allowance for a foster parent who gives up employment or other form of earning a living in order to take care of a challenged child accepted into the family,
- the need to make regulations concerning the functioning of occupational therapy workshops more specific.

The Commissioner received many complaints concerning the coming into effect of the Ordinance on the conditions and methods of evaluation, grading and pro-

– potrzeby doprecyzowania przepisów dotyczących funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej.

Do Rzecznika wpływały liczne skargi kwestionujące wejście w życie przepisów rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. Rzecznik, po analizie tych skarg, skierował do Trybunału Konstytucyjnego wnioski o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją niektórych przepisów tego aktu, m.in. tzw. amnestii maturalnej i przelicznika wyniku egzaminu. Rzecznik kontynuował w 2006 r. działania na rzecz zapewnienia maturzystom możliwości dostępu do kserokopii arkuszy egzaminacyjnych oraz możliwości odwołania się od decyzji dotyczących procedury oceniania, przeprowadzania i unieważniania egzaminów.

Rzecznik działał także na rzecz skutecznej aktywności i wykorzystywania alternatywnych środków przeciwdziałania wszelkim rodzajom problemowych zachowań dzieci i młodzieży, w tym także zjawisku nieuzasadnionych nieobecności uczniów w szkole.

Zaprotestował także przeciwko agitacji partyjnej w szkołach przy okazji dystrybucji podręczników oraz przeciw przeludnieniu klas szkolnych.

Interwencja Rzecznika dotyczyła również praktyki włączania ocen z religii – przedmiotu nieobowiązkowego – do średniej oceny z wszystkich przedmiotów, a także niejasnych podstaw prawnych rozesłania do szkół z inicjatywy Ministerstwa Edukacji Narodowej ankiet dotyczących uczennic w ciąży.

motoring students and conducting tests and exams in state-owned schools. After analysing these complaints, the Commissioner submitted a motion to the Constitutional Tribunal to rule that some regulations of the Ordinance are contrary to the Constitution, inter alia, the conversion factor for 'matura' (secondary school final exam) results and 'amnesty' for secondary school graduates who failed to pass the 'matura', yet receive the final school report and are able to act as graduates in full standing. In 2006 the Commissioner continued his quest to provide secondary school graduates with the possibility to access photocopies of their examination papers and to appeal against decisions concerning procedures for grading, conducting examinations and annulling them.

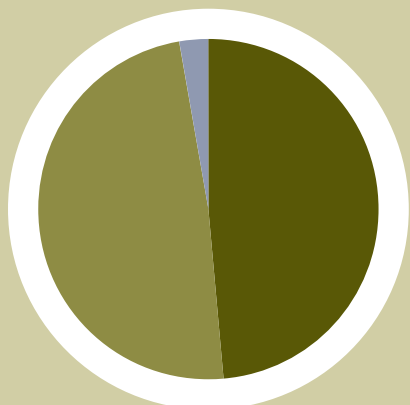
Steps were also taken to ensure efficient activities and the use of alternative means to counteract all kinds of problematic behaviour of children and youth, including unjustified students' absences.

Further, the Commissioner protested against political agitation in schools during the distribution of school books and against overpopulation in classes.

Finally, the Commissioner challenged the practice of including grades earned for courses in religion (which are voluntary) in the grade average for all classes taken by a student as well as the unclear legal grounds for the initiative of the Ministry of Education to survey schools for the number of pregnant students.

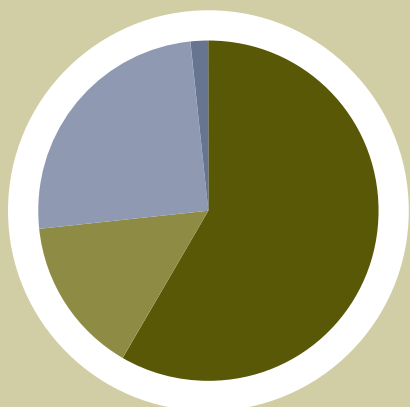

PRAWO RODZINNE I OCHRONA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

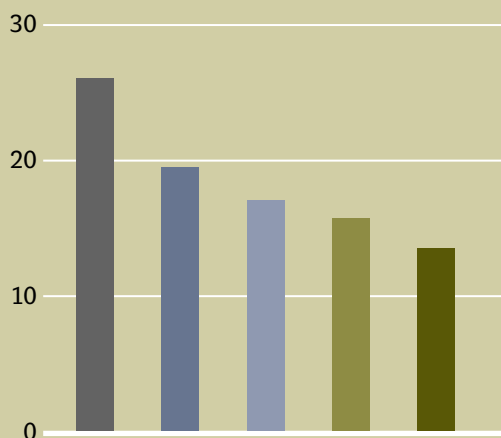
Rozpatrzenie spraw z zakresu prawa rodzinnego i ochrony praw osób niepełnosprawnych

- 48,7% podjęto do prowadzenia
- 48,5% udzielono wyjaśnień i informacji
- 2,8% inne

Zakończenie spraw z zakresu prawa rodzinnego i ochrony praw osób niepełnosprawnych

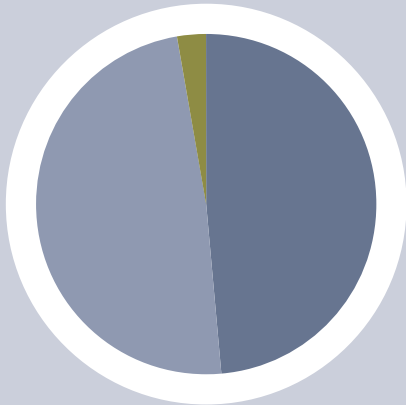
- 58,3% uzyskano rozwiązanie pozytywne
- 14,9% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy
- 25,0% nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy
- 1,8% inne

Problematyki dominujące z zakresu prawa rodzinnego i ochrony praw osób niepełnosprawnych

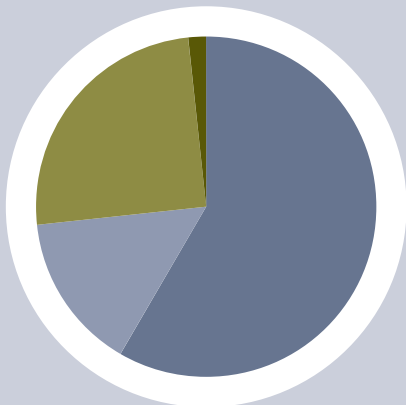
- 26,5% ochrona praw uczniów, stypendia
- 19,8% obowiązek alimentacyjny
- 17,4% orzecznictwo sądowe w sprawach rodzinnych i opiekuńczych
- 16,0% prawna ochrona rodziny
- 13,7% świadczenia rodzinne

FAMILY LAW AND PROTECTION OF THE RIGHTS OF THE PHYSICALLY CHALLENGED

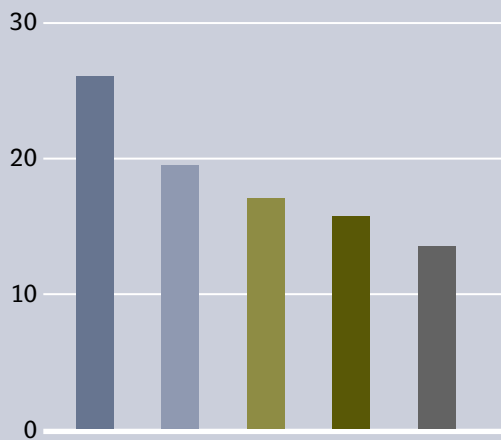
Examination of cases concerning family law and the rights of the physically challenged

- 48.7% accepted for further proceedings
- 48.5% information and clarifications given
- 2.8% other

Outcome of cases concerning family law and protection of the rights of the physically challenged

- 58.3% positive result achieved
- 14.9% further actions abandoned
- 25.0% allegations proved to be unfounded
- 1.8% other

Most prevalent problems concerning family law and protection of the rights of the physically challenged

- 26.5% protection of the rights of pupils, scholarships
- 19.8% alimony obligation
- 17.4% judicial decisions in family and guardianship matters
- 16.0% legal protection for the family
- 13.7% family benefits

12.

DZIAŁALNOŚĆ PEŁNOMOCNIKÓW TERENOWYCH RPO
ACTIVITIES OF FIELD PLENIPOTENTIARIES
OF THE COMMISSIONER FOR CIVIL RIGHTS PROTECTION

W 2006 r. działali dwaj Pełnomocnicy terenowi z siedzibą w Gdańsku i we Wrocławiu, którzy kierowali statutowymi jednostkami organizacyjnymi Biura Rzecznika (zespołami terenowymi) w tych miastach, z obszarem właściwości dla województw: dolnośląskiego, opolskiego i lubuskiego (Wrocław) oraz pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego (Gdańsk).

Specyfiką działalności obu Pełnomocników i Zespołów Terenowych jest to, że zajmują się one wszystkimi problemami, które wchodzą w zakres działania Rzecznika, z wyłączeniem spraw wymagających osobistego zaangażowania Rzecznika lub jego Zastępcy. Powołanie jednostek terenowych okazało się skutecznym i bardzo istotnym narzędziem dla obywateli w dochodzeniu ich praw.

W 2006 r. wpływ ogółem do Zespołu Terenowego we Wrocławiu wyniósł 1922, w tym nowych spraw 946. Z ogólnej liczby 6081 interesantów w Zespole Terenowym przyjęto 1391 oraz udzielono 2126 porad telefonicznych. Rozpatrzono 1162 sprawy.

Udzieleniem informacji zakończono postępowanie w 68% spraw rozpatrzonych. Ze spraw, które podjęto (co stanowi 32% z ogółu zakończonych), w prawie 21% uzyskano pozytywne rozwiązanie, w 7% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy, w ponad 70% zaś nie potwierdziły się podnoszone przez skarżących zarzuty.

Najwięcej skarg dotyczyło prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych, co stanowiło ponad 19% wpływów spraw nowych. Na wyrównanym poziomie (ok. 15% wpływów) odnotowano skargi z zakresu prawa karnego, zabezpieczenia społecznego, prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami. Najmniejszy odsetek stanowiły skargi dotyczące praw żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych.

W 2006 r. wpływ ogółem do Zespołu Terenowego w Gdańsku wyniósł 1869, w tym nowych spraw wpłynęło 744. Z ogólnej liczby 6081 interesantów w Zespole Terenowym przyjęto 1372 oraz udzielono 2372 porady telefoniczne. Rozpatrzono 810 spraw.

Udzieleniem informacji zakończono postępowanie w 59% spraw rozpatrzonych. Ze spraw, które podjęto (co stanowi ponad 41% ogółu spraw zakończonych), w 19% uzyskano pozytywne rozwiązanie, w 19% odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy, w 62% zaś nie potwierdziły się podnoszone przez skarżących zarzuty.

Najwięcej skarg dotyczyło prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami oraz prawa administracyjnego

In 2006 there were two Field Plenipotentiaries based in Gdansk and Wrocław, who managed statutory organizational units of the Commissioner's Office (Field Teams) in those towns. The Wrocław Team was responsible for Dolnośląskie, Opolskie and Lubuskie voivodships, while the Gdansk Team covered Pomorskie, Warmińsko-Mazurskie and Zachodniopomorskie voivodships.

The responsibility of both Plenipotentiaries and Field Teams is to take care of all problems included in the scope of the Commissioner's activity, with the exclusion of issues that demand personal attention of the Commissioner or his Deputy. Establishing Field Teams turned out to be an efficient and essential tool for citizens to use when fighting for their rights.

In 2006 the total number of cases of the Wrocław Field Team was 1922, including 946 new cases. Out of the total number of 6081 clients, 1391 were seen in the Field Team's office and 2126 consultations were given via telephone. 1162 cases underwent examination.

68% of cases were closed by providing information. Out of all cases accepted (32% of all closed cases), almost 21% were positively resolved, 7% were dismissed, and in 70% of the cases the charges raised by plaintiffs were not confirmed.

The majority of complaints concerned administrative and residential law, which constituted over 19% of new cases. The percentage was similar (about 15%) for complaints connected with penal, social security, civil and real estate management law. The smallest percentage of complaints touched upon the rights of soldiers and public service officials.

In 2006 the total number of cases of the Gdansk Field Team was 1869, including 744 new cases. Out of the total number of 6081 clients, 1372 were seen in the Field Team's Office and 2372 consultations were given via telephone. 810 cases underwent examination.

59% of cases were closed by providing information. Out of all cases accepted (41% of all closed cases), almost 19% were positively resolved, 19% were dismissed, and in 62% of cases the charges raised by the plaintiffs were not confirmed.

The majority of complaints concerned civil, real estate management, administrative and residential law, making up over 17% of new cases. The percentage was similar (about 13%) for complaints connected with penal and social security law. The smallest percentage of complaints

i spraw mieszkaniowych, co stanowiło ponad 17% wpływów spraw nowych. Na wyrównanym poziomie (ok. 13% wpływów) odnotowano skargi z zakresu prawa karnego i zabezpieczenia społecznego. Najmniejszy odsetek stanowiły skargi dotyczące praw żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych.

W roku 2006 Zespoły Terenowe były bardzo pomocne w wizytowaniu na miejscu placówek służby zdrowia, szpitali psychiatrycznych, aresztów śledczych i deportacyjnych, policyjnych izb zatrzymań, ośrodków wychowawczych dla młodocianych i innych ośrodków pomocowych.

Dzięki aktywności Pełnomocników terenowych znacząco zwiększył się zakres bezpośrednich kontaktów z organizacjami społecznymi i obywatelskimi zajmującymi się szczególnie pomocą ofiarom przestępstw, osobami niepełnosprawnymi, pomocą rodzinie oraz mniejszościami etnicznymi i narodowymi.

touched upon the rights of soldiers and public service officials.

In 2006 Field Teams were very helpful in conducting on-the-spot inspections of health service institutions, mental hospitals, remand and deportation centres, police detention centres, childcare centres for juveniles and other assistance centres.

Thanks to the activities of Plenipotentiaries, there was an increase in the volume of immediate contacts between social and civic organisations whose aims are particularly to help victims of crimes, the disabled, families and ethnic and national minorities.

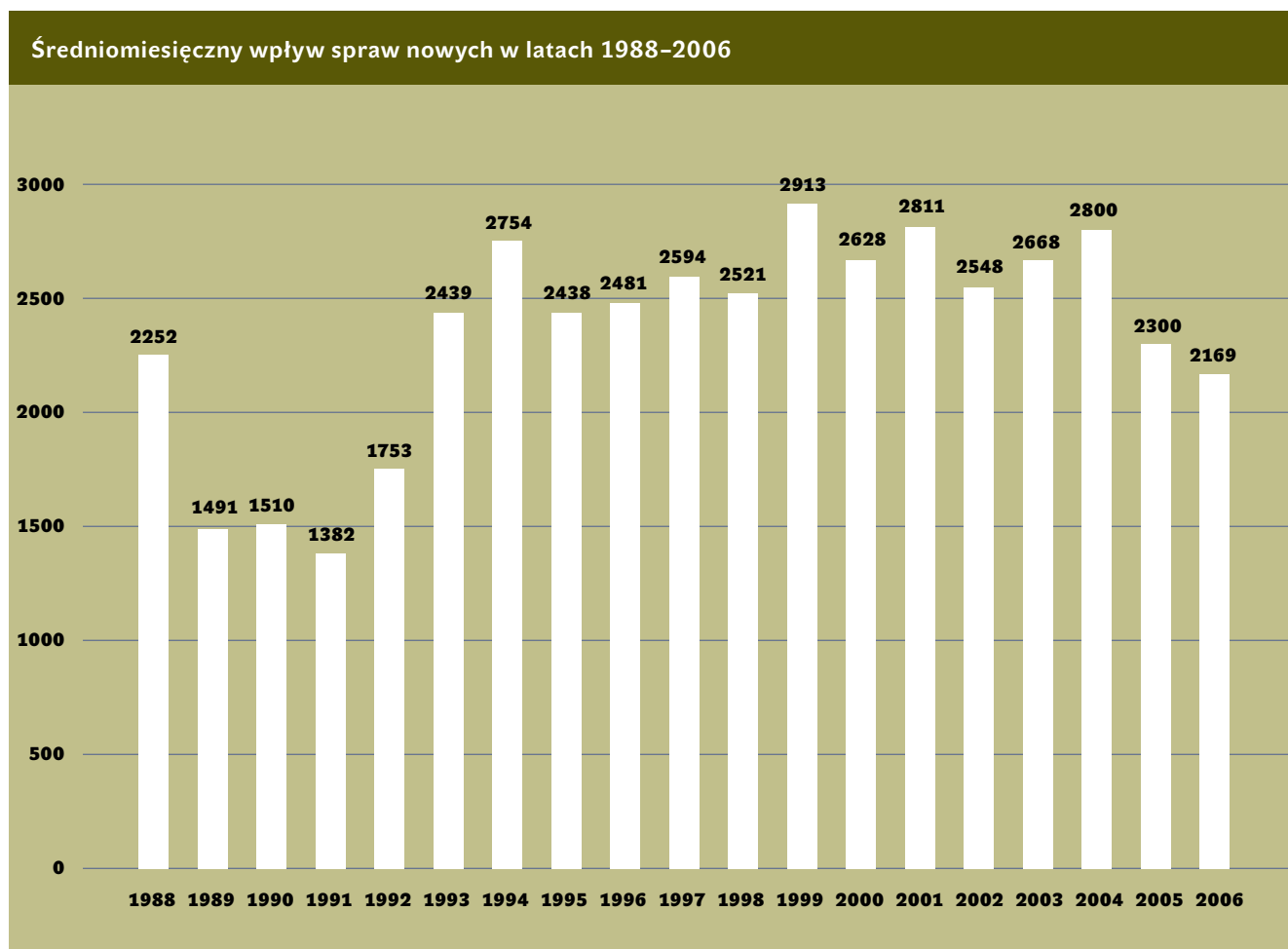

ZAŁĄCZNIK
ANNEX

Dane informacyjno-statystyczne

Wpływ spraw do Rzecznika Praw Obywatelskich	2006 1.01. - 31.12	2005 1.01. - 31.12	Cały okres funkcjonowania instytucji RPO 1.01.1988 - 31.12.2006
wpływ ogółem	49 387	51 643	859 464
w tym nowe sprawy	26 023	27 602	550 486
liczba odpowiedzi na wystąpienia Rzecznika	18 157	20 875	287 230

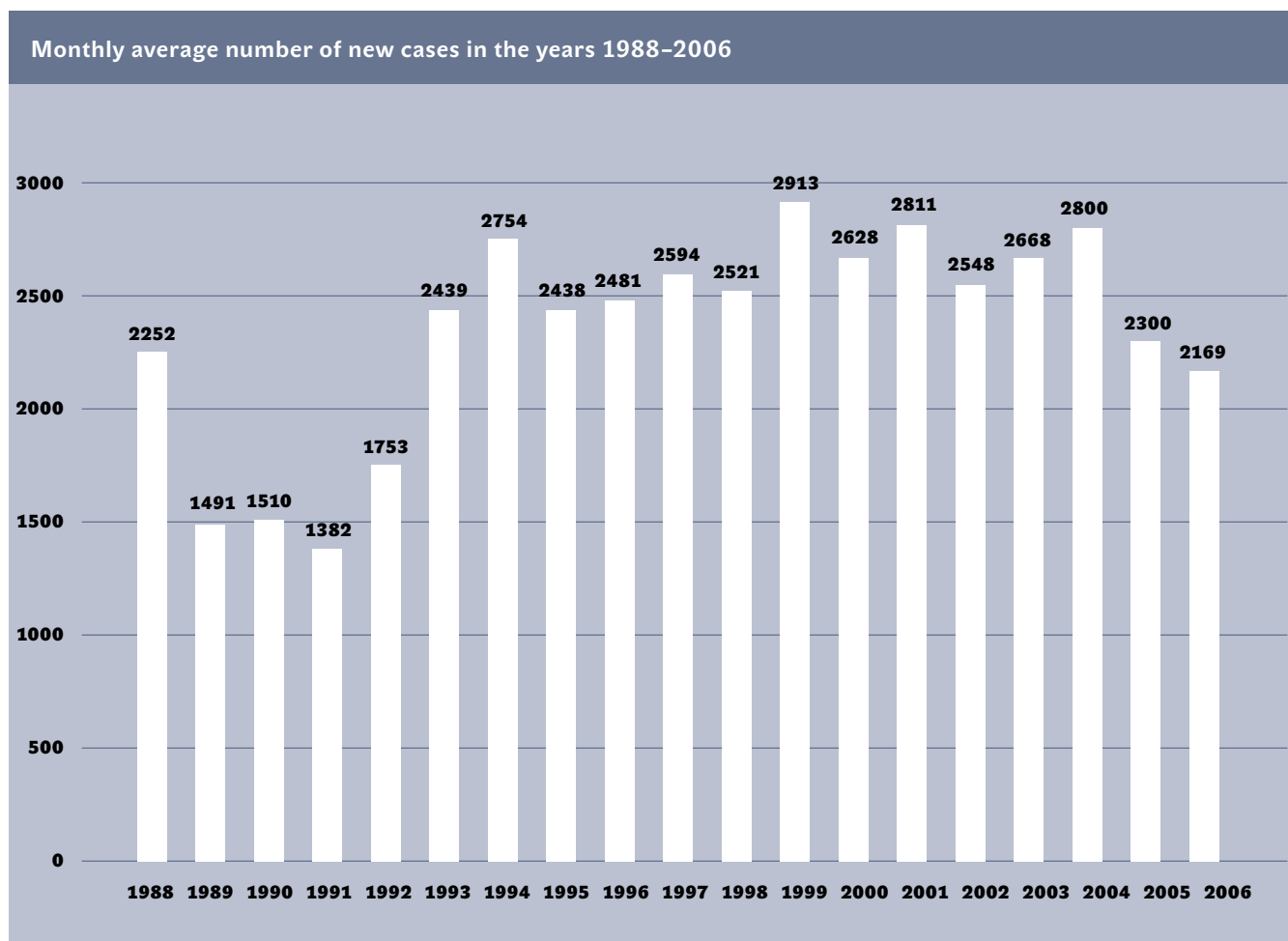
W 2006 r. w Biurze RPO przyjęto 6081 interesantów oraz przeprowadzono 19 476 rozmów telefonicznych, udzielając wyjaśnień i porad.

Statistical data

Cases submitted to the Office of the Commissioner for Civil Rights Protection	2006 1.01. - 31.12	2005 1.01. - 31.12	Entire period of Commissioner's Office operation 1.01.1988 - 31.12.2006
total cases	49 387	51 643	859 464
of which are new cases	26 023	27 602	550 486
responses to the Commissioner's motions	18 157	20 875	287 230

In 2006, 6081 clients were seen and 19 476 telephone consultations were conducted in the Office of the Commissioner for Civil Rights Protection to give advice and provide information.

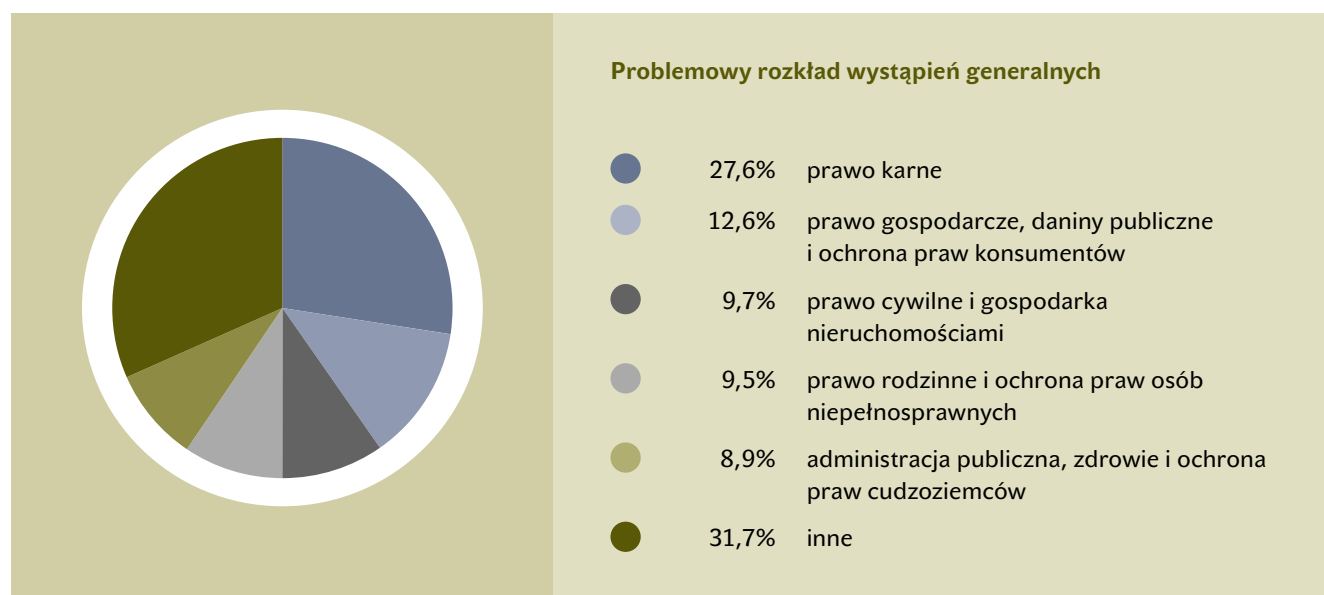

Rzecznik Praw Obywatelskich skierował:	2006	2005
wystąpień problemowych	316	244
– w tym o podjęcie inicjatywy prawodawczej	122	89
wniosków do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności przepisów z aktem wyższego rzędu	15	28
zawiadomień do Trybunału Konstytucyjnego o przystąpieniu do postępowania ze skargi konstytucyjnej	27	8
pytań prawnych do Sądu Najwyższego	6	10
kasacji	78	87
skarg kasacyjnych do Sądu Najwyższego w sprawach pracy	-	1
skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (prawo cywilne)	-	3
skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (prawo pracy)	2	1
skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego	7	5
wniosków do Naczelnego Sądu Administracyjnego o wykładnię przepisów	2	-
skarg do Wojewódzkich Sądów Administracyjnych	11	12
wniosków o unieważnienie orzeczenia	1	1
przystąpił do postępowania sądowego	15	7
przystąpił do postępowania administracyjnego	5	-

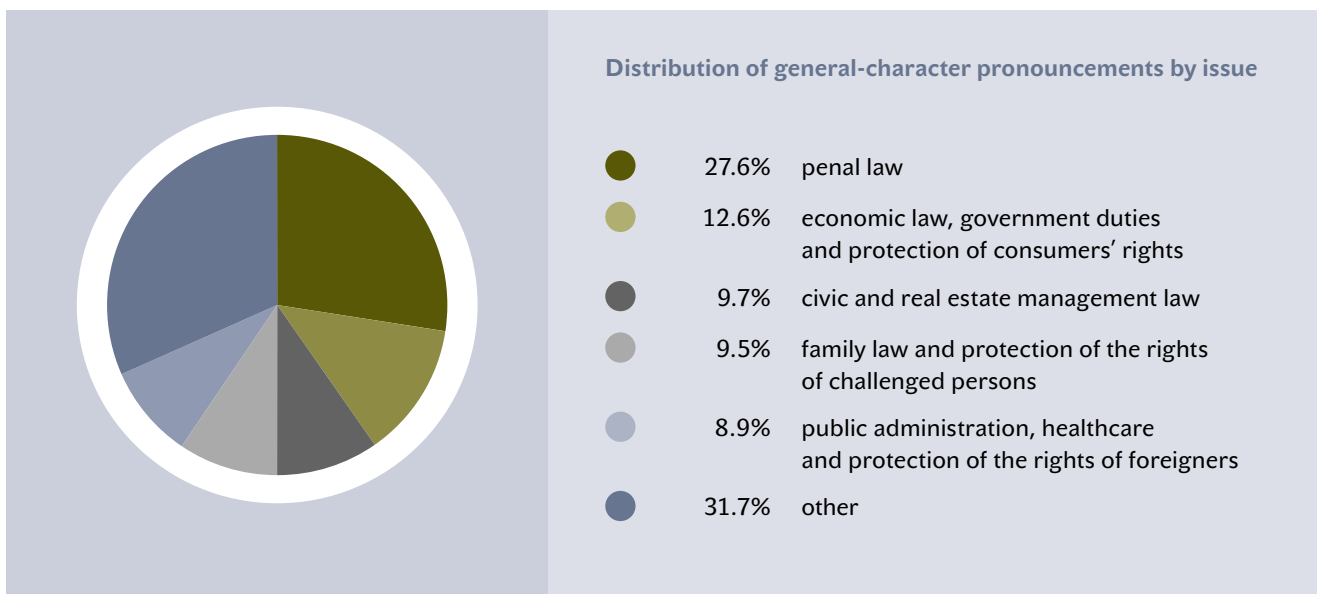
The Commissioner for Civil Rights Protection filed:	2006	2005
problem motions	316	244
– of which were legislative initiatives	122	89
motions to the Constitutional Tribunal to acknowledge inconsistency of regulations with higher level acts	15	28
notifications to the Constitutional Tribunal on undertaking constitutional complaint procedures	27	8
legal inquiries to the Supreme Court	6	10
cassations	78	87
cassation complaints to the Supreme Court in labour complaints	-	1
complaints to acknowledge inconsistency of a final ruling with civil law	-	3
complaints to acknowledge inconsistency of a final ruling with labour law	2	1
cassation complaints to the Supreme Administrative Court	7	5
motions to the Supreme Administrative Court for interpretation of regulations	2	-
complaints to Provincial Administrative Courts	11	12
motions for annulment of a ruling	1	1
court proceedings initiated	15	7
administrative proceedings initiated	5	-

Spośród 485 wystąpień o charakterze generalnym i szczególnych środków zaskarżenia skierowanych przez Rzecznika w 2006 r. najczęściej dotyczyło spraw z zakresu:	
prawa karnego	134 wystąpienia
prawa gospodarczego, danin publicznych i ochrony praw konsumenta	61 wystąpień
prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami	47 wystąpień
prawa rodzinnego	46 wystąpień
administracji publicznej, zdrowia i ochrony praw cudzoziemców	43 wystąpienia

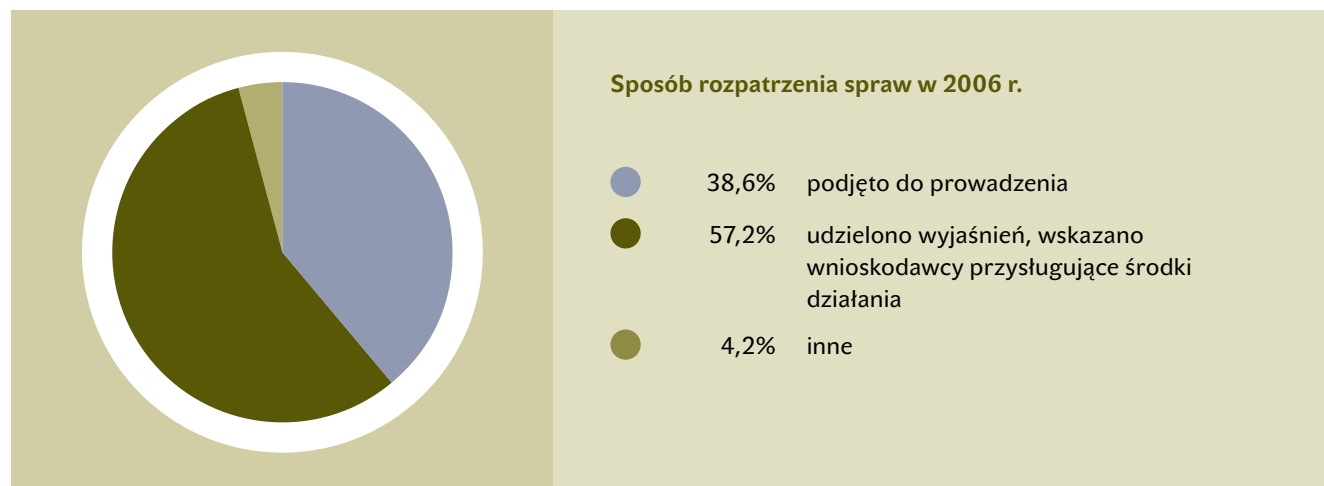
485 general-character pronouncements and special appeal measures filed by the Commissioner in 2006 fall mainly within the scope of the following areas:	
penal law	134 motions
economic law, public levies, protection of consumer rights	61 motions
civil law and property management	47 motions
family law	46 motions
public administration, health and protection of foreigners' rights	43 motions

Sprawy rozpatrzone w 2006 r.

W okresie objętym Informacją rozpatrzono 31 089 nowych spraw indywidualnych, w tym:	
podjęto do prowadzenia	11 997 spraw
w tym, w ramach wystąpienia o charakterze generalnym	1226 spraw
udzielono wyjaśnień, wskazano wnioskodawcy przysługujące mu środki działania	17 798 spraw
przekazano wnioski wg właściwości	357 spraw
zwrócono się o uzupełnienie wniosku	429 spraw
nie podjęto*	508 spraw

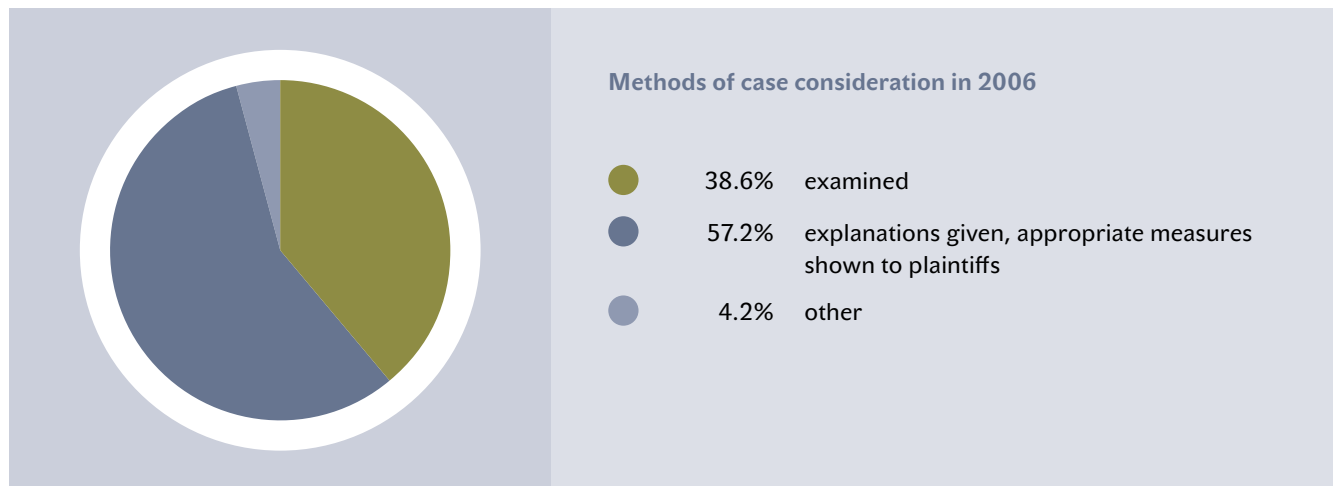
* Przekazane Rzecznikowi do wiadomości wystąpienia kierowane do innych organów i pisma niezrozumiałej treści.

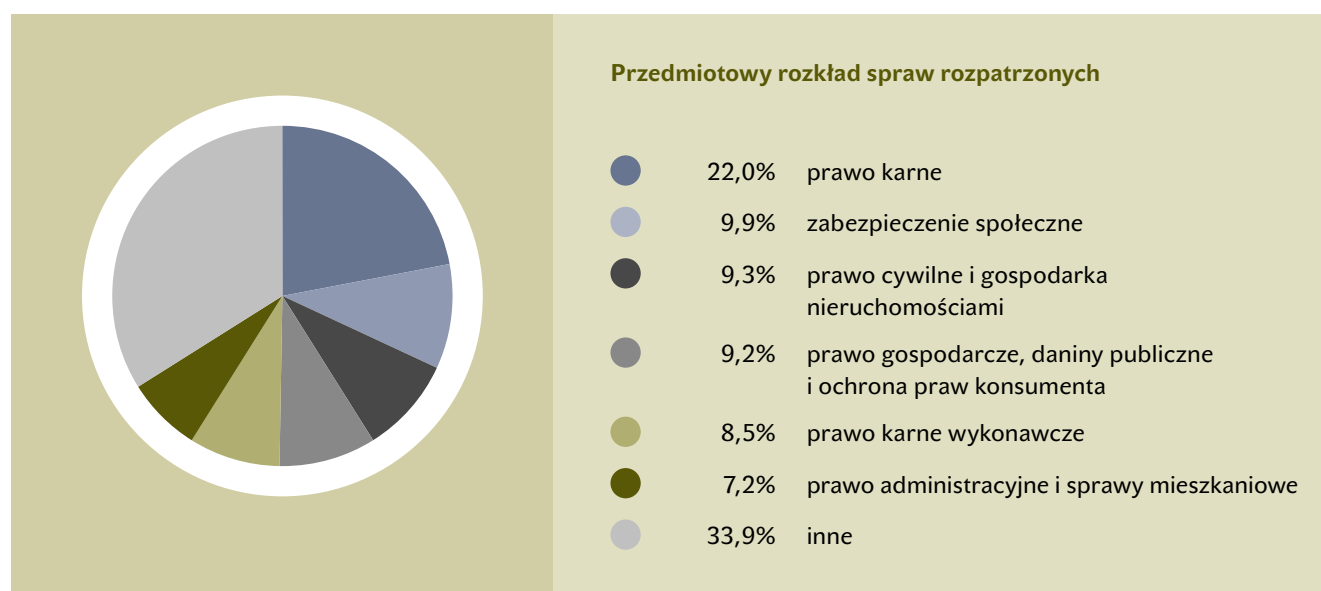
Cases examined in 2006

31 089 new individual cases were reviewed during the reporting period, including:	
accepted for further proceedings	11 997 cases
of which concerned general-character motions	1226 cases
applicant provided with explanations and informed of available courses of action	17 798 cases
application passed on to the relevant party	357 cases
application returned to be supplemented	429 cases
not accepted*	508 cases

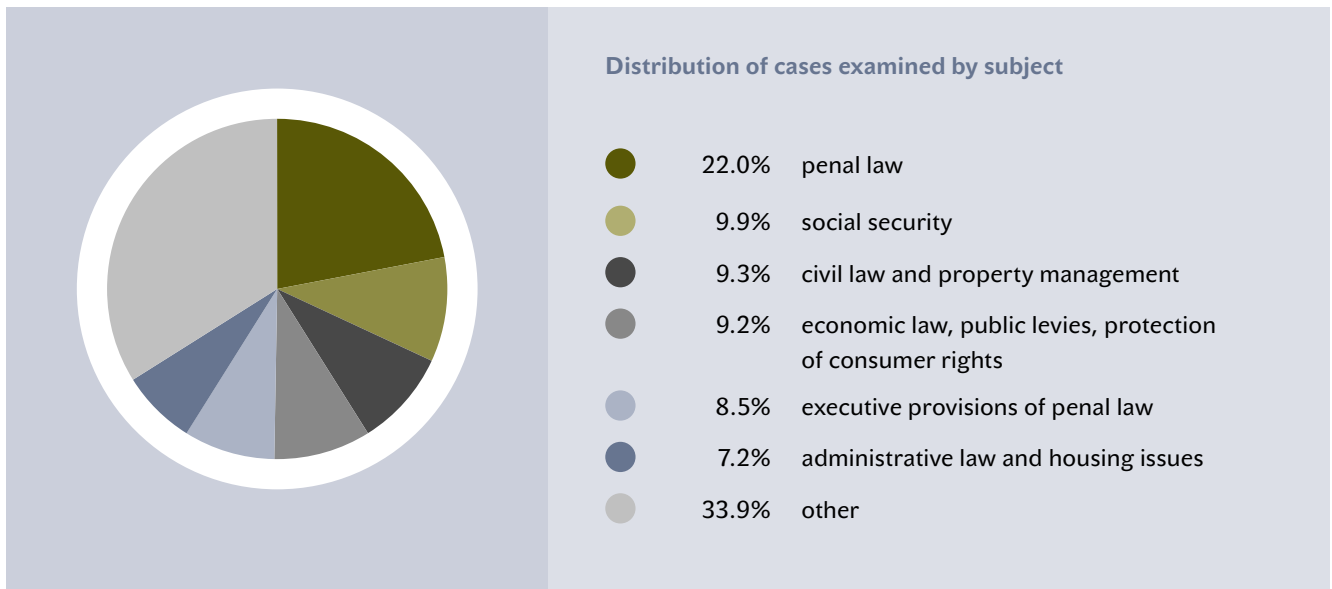
* Motions to other authorities and undecipherable documents submitted to the Commissioner.

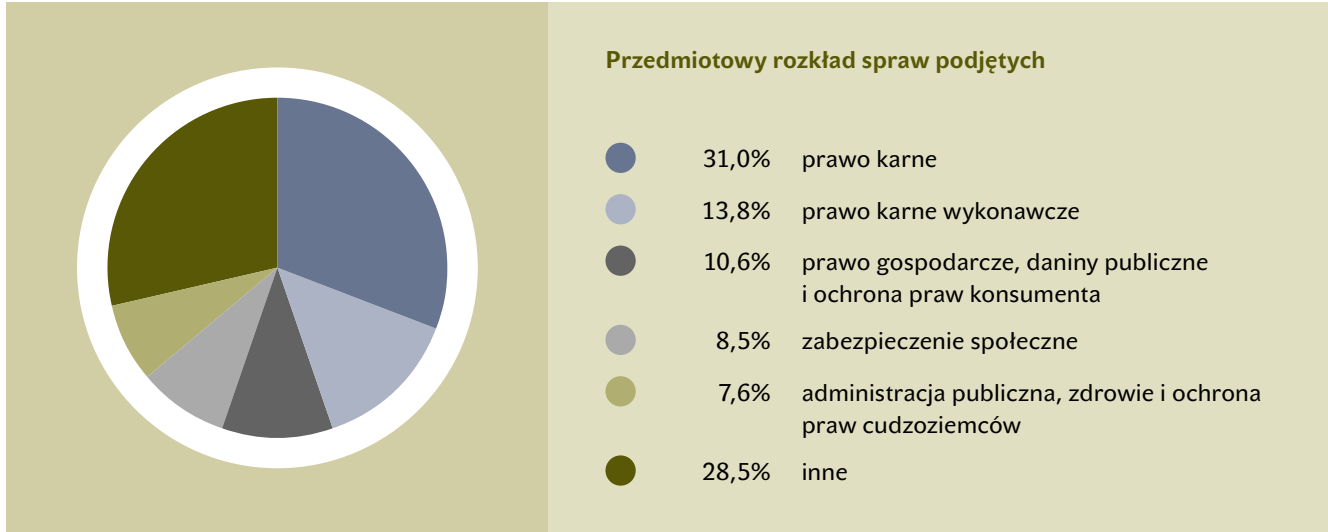
Spośród 31 089 spraw rozpatrzonych najwięcej było spraw z zakresu:	
prawa karnego	6847 spraw
zabezpieczenia społecznego	3076 spraw
prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami	2877 spraw
prawa gospodarczego, danin publicznych i ochrony praw konsumenta	2871 spraw
prawa karnego wykonawczego	2633 sprawy
prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych	2245 spraw

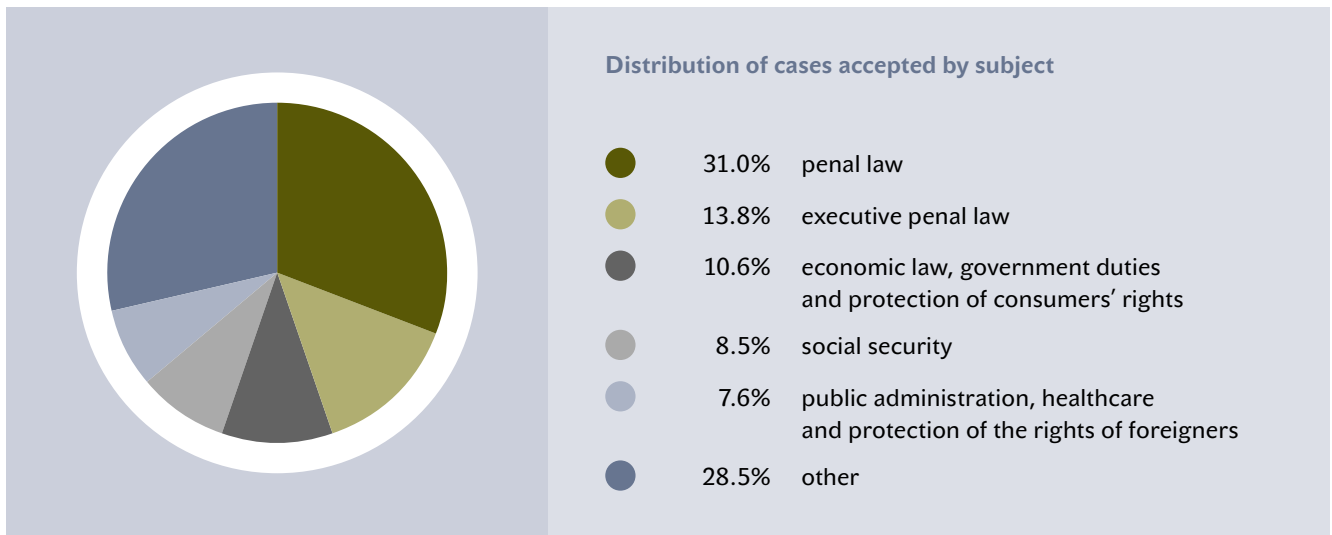
Among the 31 089 cases examined by the Commissioner, most concerned the following areas:	
penal law	6847 cases
social security	3076 cases
civil law and property management	2877 cases
economic law, public levies, protection of consumer rights	2871 cases
executive provisions of penal law	2633 cases
administrative law and housing issues	2245 cases

Z 31 089 spraw rozpatrzonych w 2006 r. podjęto do prowadzenia 11 997, w tym najwięcej było spraw z zakresu:	
prawa karnego	3714 spraw
prawa karnego wykonawczego	1660 spraw
prawa gospodarczego, danin publicznych i ochrony praw konsumenta	1273 sprawy
zabezpieczenia społecznego	1023 sprawy
prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych	908 spraw

Out of 31 089 cases examined in 2006, 11 997 were accepted for further proceeding falling mainly under:	
penal law	3714 cases
executive provisions of penal law	1660 cases
economic law, public levies, protection of consumer rights	1273 cases
social security	1023 cases
administrative law and housing issues	908 cases

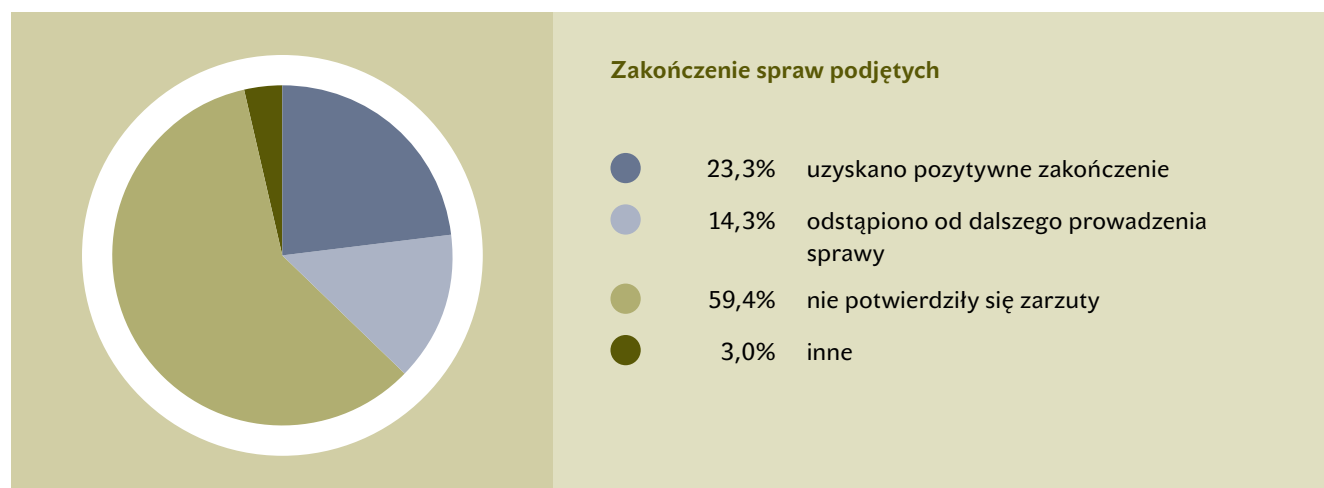

W 2006 r. zakończono postępowanie w 11 793 sprawach podjętych.

Spośród 11 793 spraw zakończonych:	
1. uzyskano rozwiązanie pozytywne* ze względu na:	w 23,3%
- zasadność zarzutów wnioskodawcy	w 12,6%
- uwzględnienie wystąpienia generalnego Rzecznika	w 10,7%
2. odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy ze względu na:	w 14,3%
- toczące się postępowanie w sprawie	w 7,1%
- upływ czasu	w 0,1%
- nieodwracalne skutki prawne	w 0,1%
- inne względy obiektywne – rezygnacja RPO z dalszego prowadzenia sprawy	w 7,0%
3. nie uzyskano rozwiązania pozytywnego ze względu na:	w 62,4%
- niepotwierdzenie się zarzutów wnioskodawcy	w 59,4%
- nieuwzględnienie wystąpienia generalnego RPO	w 2,7%
- z powodu wyczerpania przez RPO możliwości działania	w 0,3%

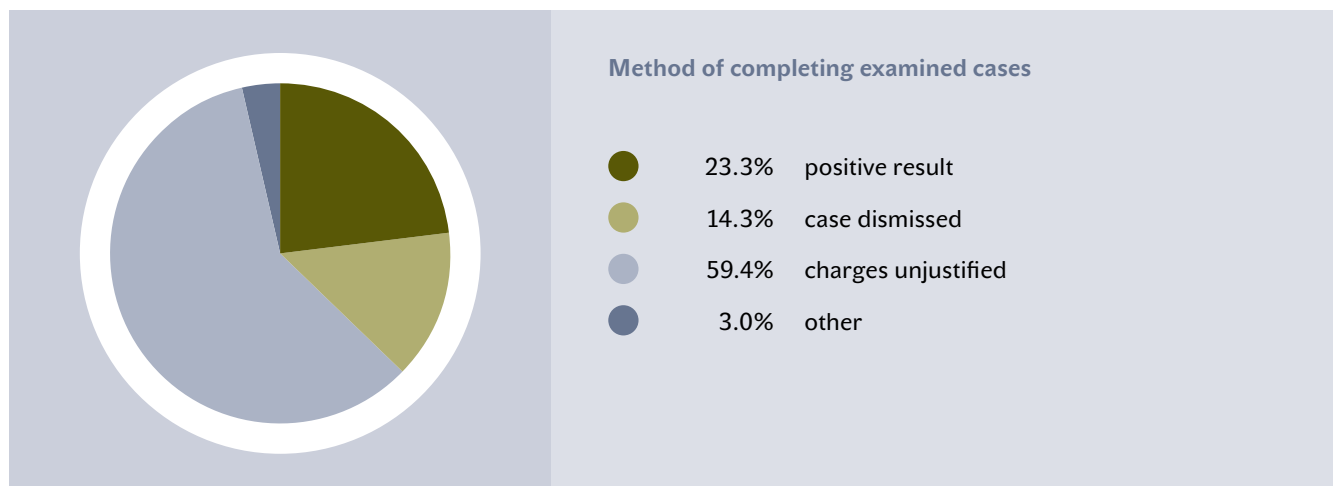
* Określenie „rozwiązanie pozytywne” oznacza rozwiązanie indywidualnego problemu zgodnie z oczekiwaniem wnioskodawcy.

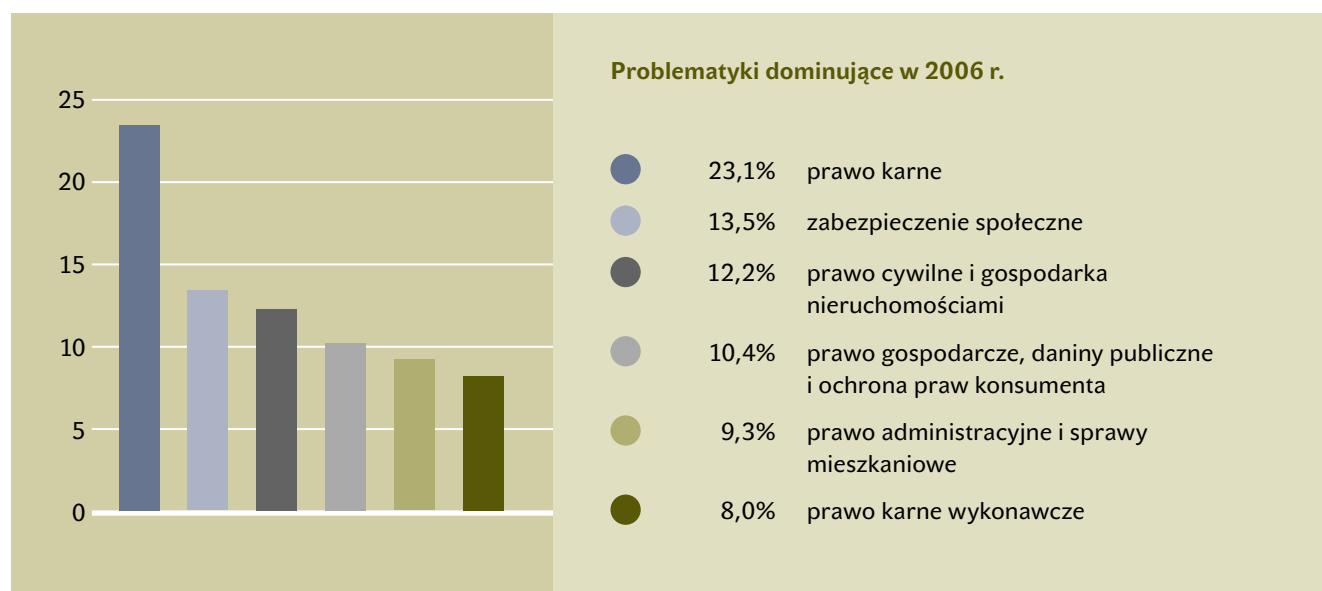
In 2006, proceedings in 11 793 accepted cases were completed.

Out of 11 793 cases completed:	
1. positive result* achieved due to:	in 23.3%
- legitimacy of applicant's charges	in 12.6%
- Commissioner's general-character motion	in 10.7%
2. further action abandoned due to:	in 14.3%
- litigation in progress	in 7.1%
- lapse of time	in 0.1%
- irreversible legal consequences	in 0.1%
- other reasons - further action abandoned	in 7.0%
3. positive result not achieved due to:	in 62.4%
- appeal not upheld	in 59.4%
- Commissioner's appeal not taken into account	in 2.7%
- measures available to the Commissioner exhausted	in 0.3%

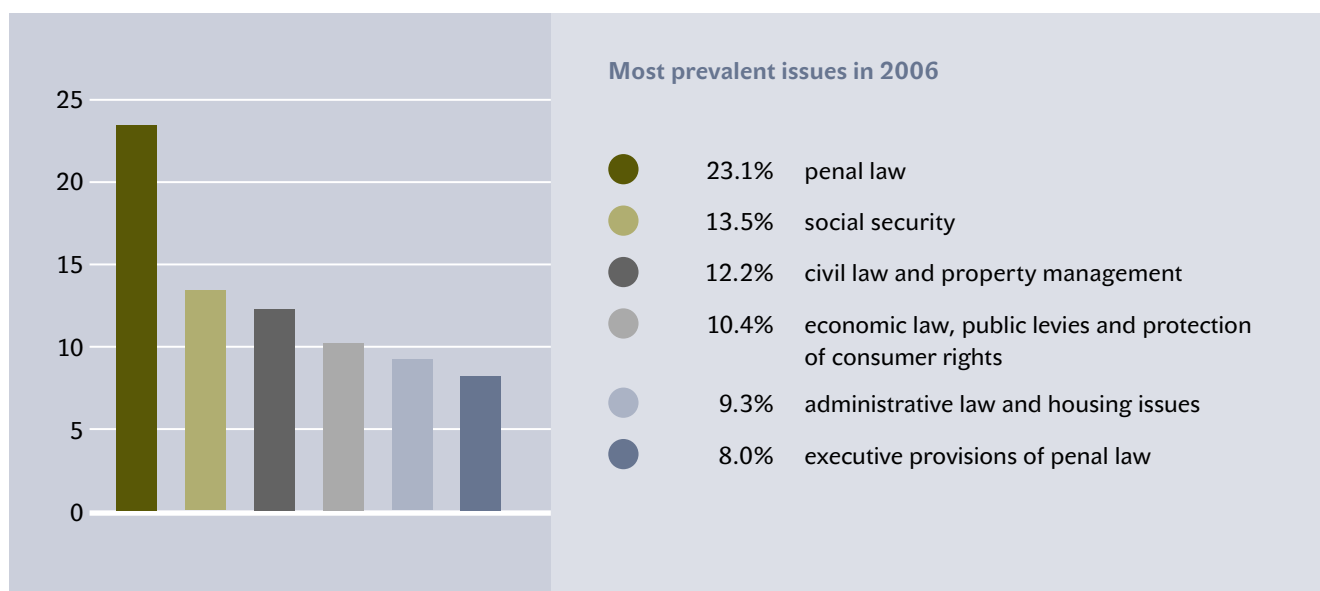
* The phrase "positive result" means solution of an individual problem as expected by the applicant.

Przedmiot nowych spraw (wniosków) w 2006 r. (26 023 – 100%)	
prawo konstytucyjne i międzynarodowe	754 sprawy
prawo karne	6019 spraw
zabezpieczenie społeczne	3513 spraw
prawo cywilne i gospodarka nieruchomościami	3185 spraw
prawo administracyjne i sprawy mieszkaniowe	2424 sprawy
prawo gospodarcze, daniny publiczne i ochrona praw konsumenta	2695 spraw
prawo karne wykonawcze	2093 sprawy
prawo pracy	1440 spraw
prawa żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych	457 spraw
administracja publiczna, zdrowie i ochrona praw cudzoziemców	1513 spraw
prawo rodzinne i ochrona praw osób niepełnosprawnych	1575 spraw
inne	355 spraw

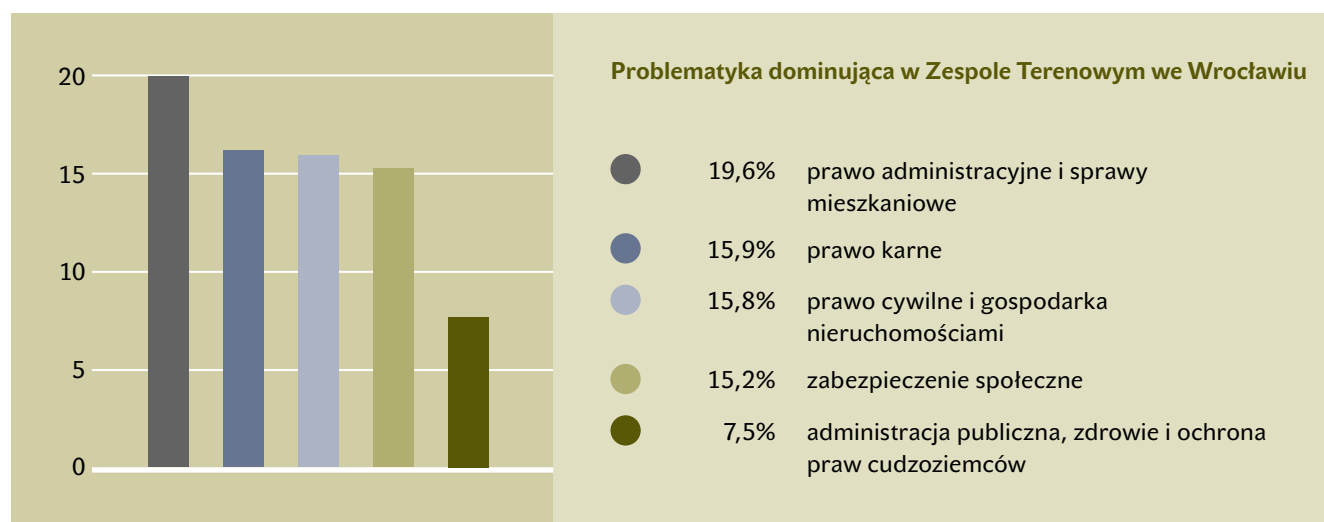
Subjects of new cases (applications) in 2006 r. (26 023 – 100%)	
constitutional and international law	754 cases
penal law	6019 cases
social security	3513 cases
civil law and property management	3185 cases
administrative law and housing issues	2424 cases
economic law, public levies, protection of consumer rights	2695 cases
executive provisions of penal law	2093 cases
labour law	1440 cases
rights of soldiers and public service officials	457 cases
public administration, health and protection of foreigners' rights	1513 cases
family law and protection of the rights of challenged persons	1575 cases
other	355 cases

Od 2 sierpnia 2004 r. działa Zespół Terenowy we Wrocławiu, kierowany przez Pełnomocnika terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich.

W 2006 r. wpływ ogółem do Zespołu Terenowego wyniósł 1922, w tym nowych spraw 946. Do Biura w Warszawie przekazano 127 spraw. Z ogólnej liczby 6081 interesantów w Zespole Terenowym przyjęto 1391. Rozpatrzono 1162 sprawy.

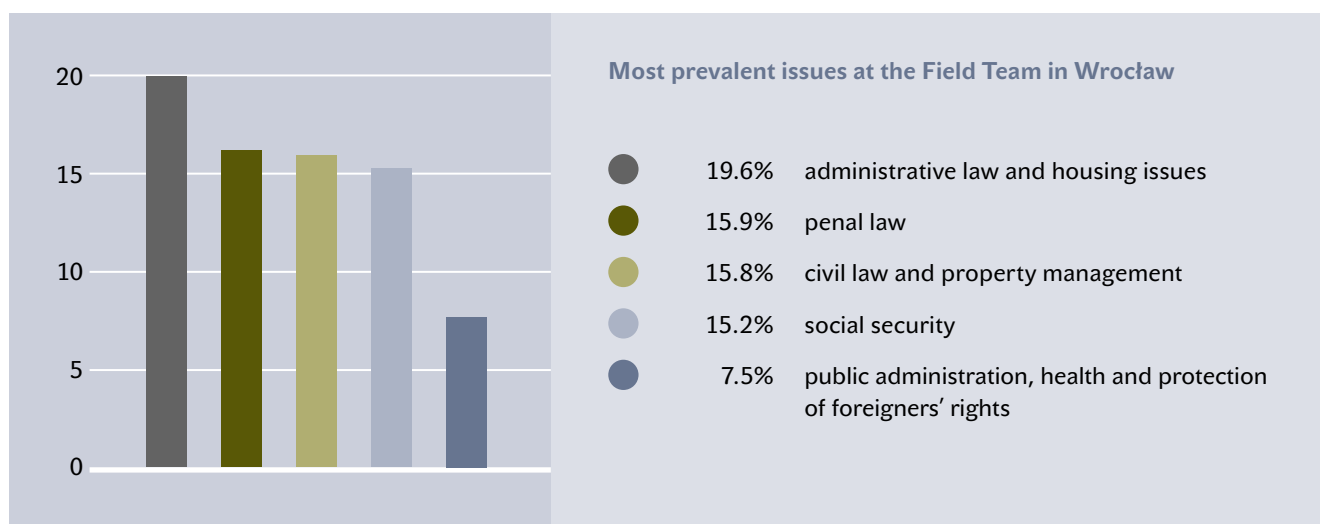
Największy wpływ w Zespole Terenowym we Wrocławiu dotyczył spraw z zakresu:	
prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych	185 spraw
prawa karnego	150 spraw
prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami	149 spraw
zabezpieczenia społecznego	144 sprawy
administracji publicznej, zdrowia i ochrony praw cudzoziemców	71 spraw

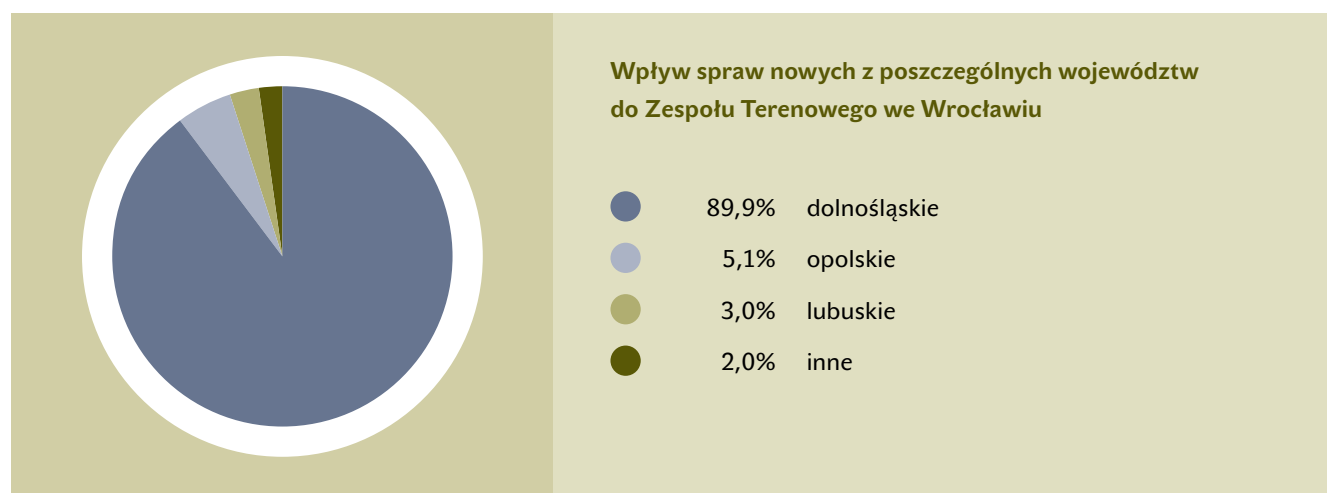
A Field Team in Wrocław has been operating since 2 August 2004. It is headed by the Field Plenipotentiary of the Commissioner for Civil Rights Protection for giving advice and providing explanations.

In 2006 the Field Team received a total of 1922 cases, of which 946 were new. 127 of them were referred to the Warsaw Office. Out of the total number of 6081 clients, 1391 were seen in the Field Team’s Office. 1162 cases were reviewed.

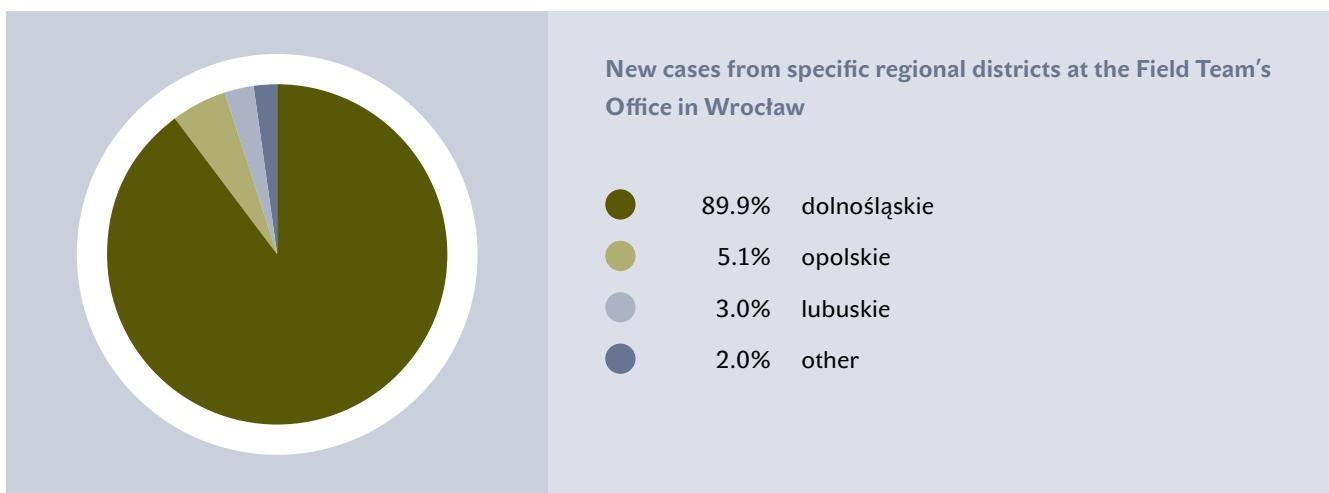
Most cases in the Field Team’s Office in Wrocław dealt with:	
administrative law and housing issues	185 cases
penal law	150 cases
civil law and property management	149 cases
social security	144 cases
public administration, health and protection of foreigners’ rights	71 cases

Wpływ spraw nowych z poszczególnych województw w Zespole Terenowym we Wrocławiu przedstawiał się następująco:	
dolnośląskie	851 spraw
opolskie	48 spraw
lubuskie	28 spraw
inne	21 spraw

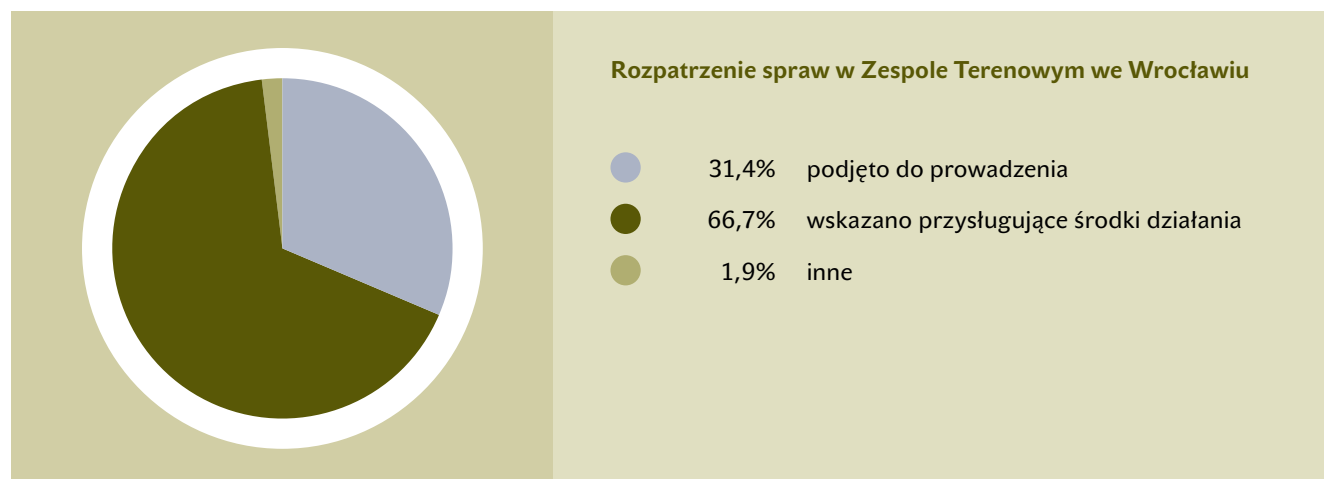
The number of new cases from specific regional districts [voivodships] submitted to the Field Team's Office in Wrocław is distributed as follows:	
dolnośląskie	851 cases
opolskie	48 cases
lubuskie	28 cases
other	21 cases

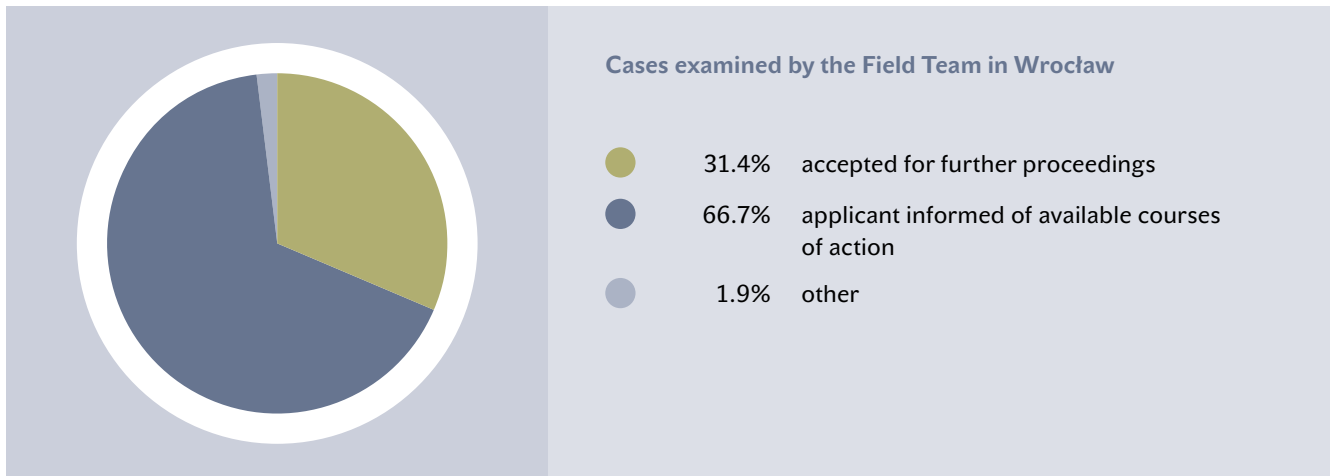
W 2006 r. w Zespole Terenowym we Wrocławiu rozpatrzono 1162 sprawy, w tym:	
podjęto do prowadzenia*	365 spraw
poprzestano na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania	775 spraw
przekazano wnioski wg właściwości	12 spraw
zwrócono się do wnioskodawcy o uzupełnienie wniosku	10 spraw

* Pojęcie „sprawy podjętej do prowadzenia” dotyczy spraw wskazujących na możliwe istnienie naruszenia praw obywatelskich, w sprawach tych Rzecznik prowadzi postępowanie wyjaśniające.

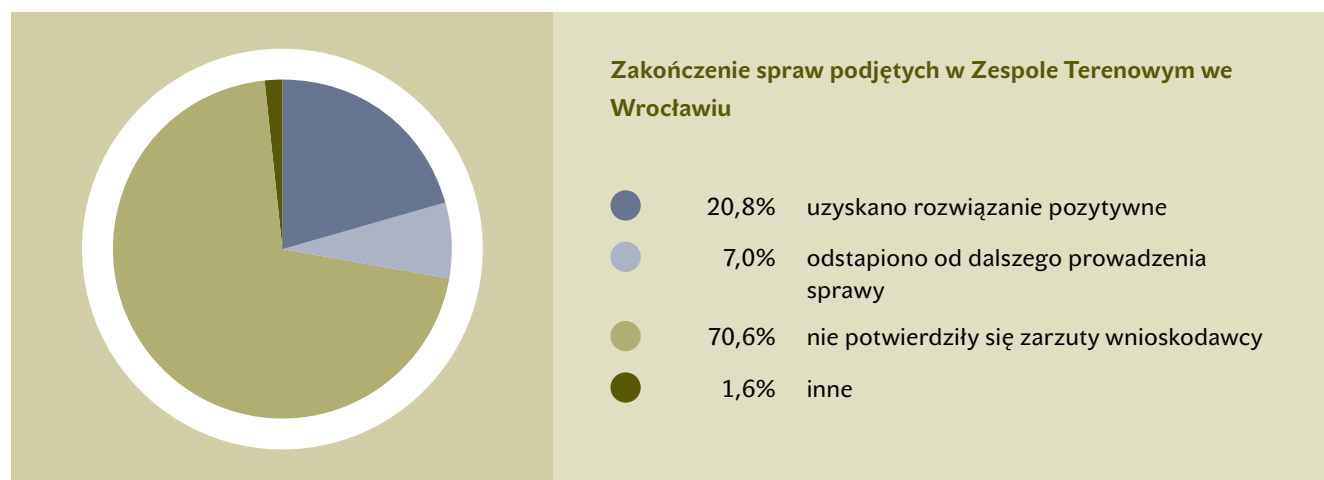
In 2006, 1162 cases were reviewed in the Field Team's Office in Wrocław, including:	
accepted for further proceedings*	365 cases
applicant informed of available courses of action	775 cases
application passed on to the relevant party	12 cases
application returned to be supplemented	10 cases

*Cases are "accepted for further proceedings" when there is the possibility that civil rights may have been violated. In these cases the Commissioner conducts examinations.

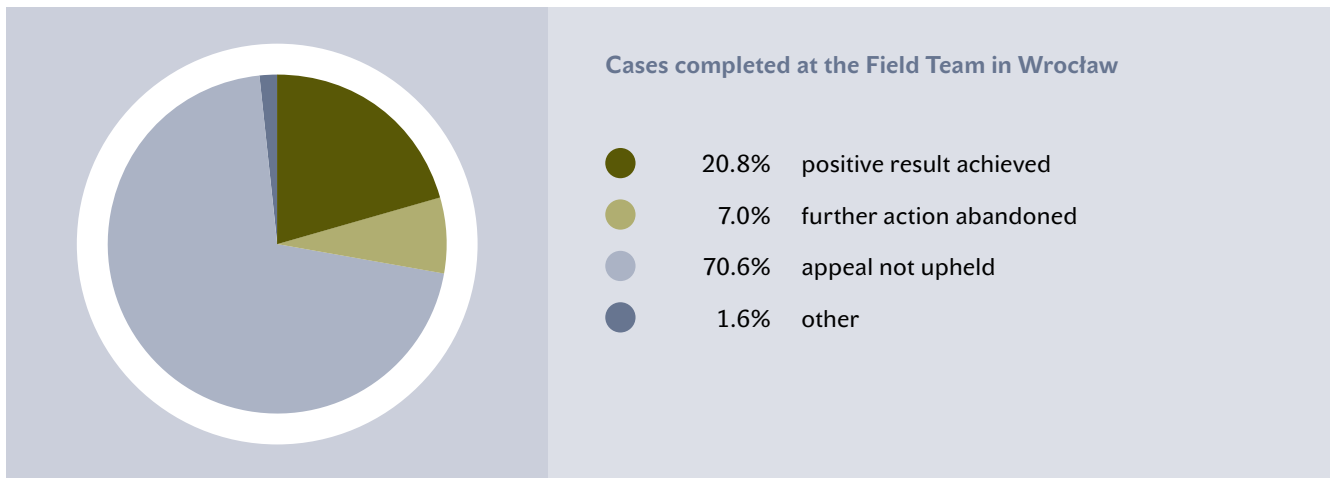
W 2006 r. w Zespole Terenowym we Wrocławiu zakończono postępowanie w 371 sprawach podjętych.

Spośród 371 spraw zakończonych:	
uzyskano rozwiązanie pozytywne	77 spraw
odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy	26 spraw
nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy	262 sprawy
inne	6 spraw

In 2006, proceedings in 371 cases handled were completed in the Field Team's Office in Wrocław.

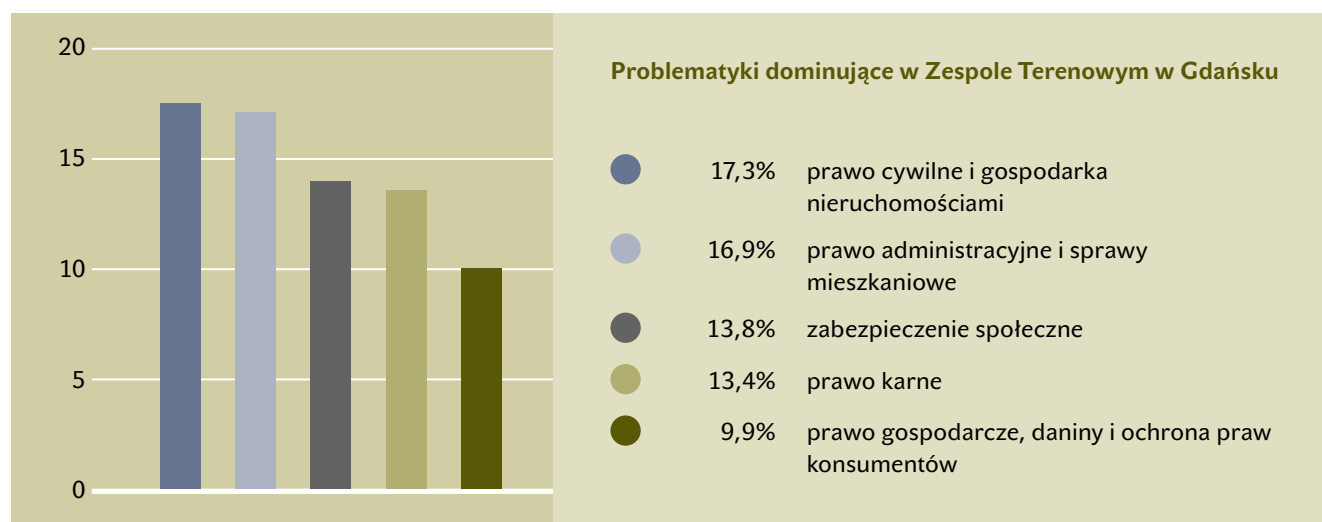
Out of 371 cases completed:	
positive result achieved	77 cases
further action abandoned	26 cases
applicant's allegations proved to be unfounded	262 cases
other	6 cases

Od 16 maja 2005 r. działa Zespół Terenowy w Gdańsku, kierowany przez Pełnomocnika terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich.

W 2006 r. wpływ ogółem do Zespołu Terenowego wyniósł 1869, w tym nowych spraw wpłynęło 744. Do Biura w Warszawie przekazano 181 spraw. Z ogólnej liczby 6081 interesantów w Zespole Terenowym przyjęto 1372. Rozpatrzono 810 spraw.

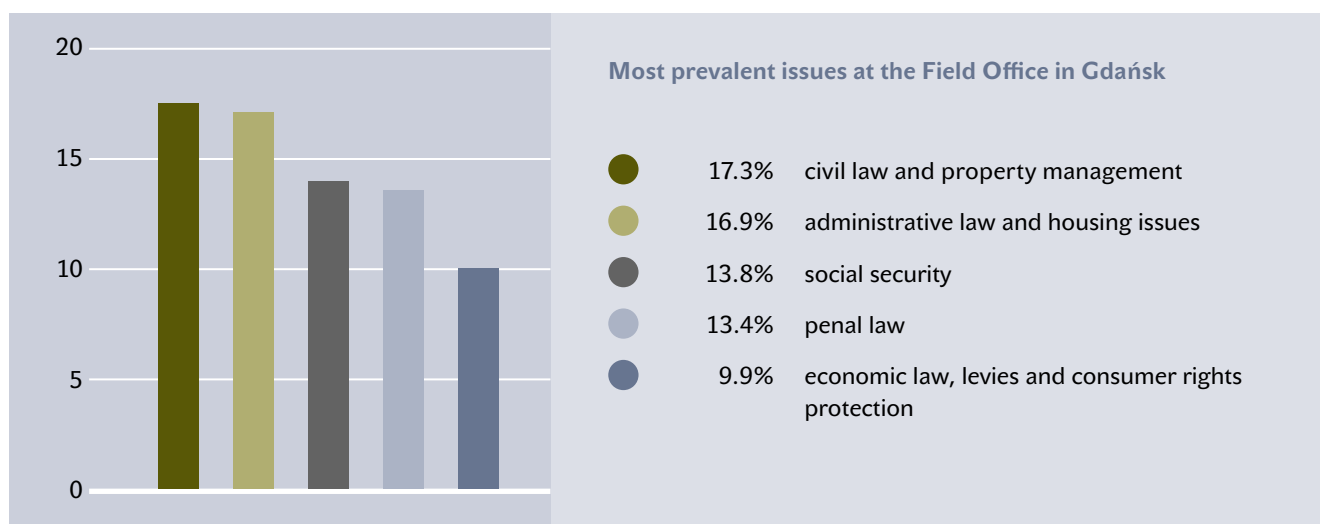
Największy wpływ w Zespole Terenowym w Gdańsku dotyczył spraw z zakresu:	
prawa cywilnego i gospodarki nieruchomościami	129 spraw
prawa administracyjnego i spraw mieszkaniowych	126 spraw
zabezpieczenia społecznego	103 sprawy
prawa karnego	100 spraw
prawa gospodarczego, danin publicznych i ochrony praw konsumenta	74 sprawy

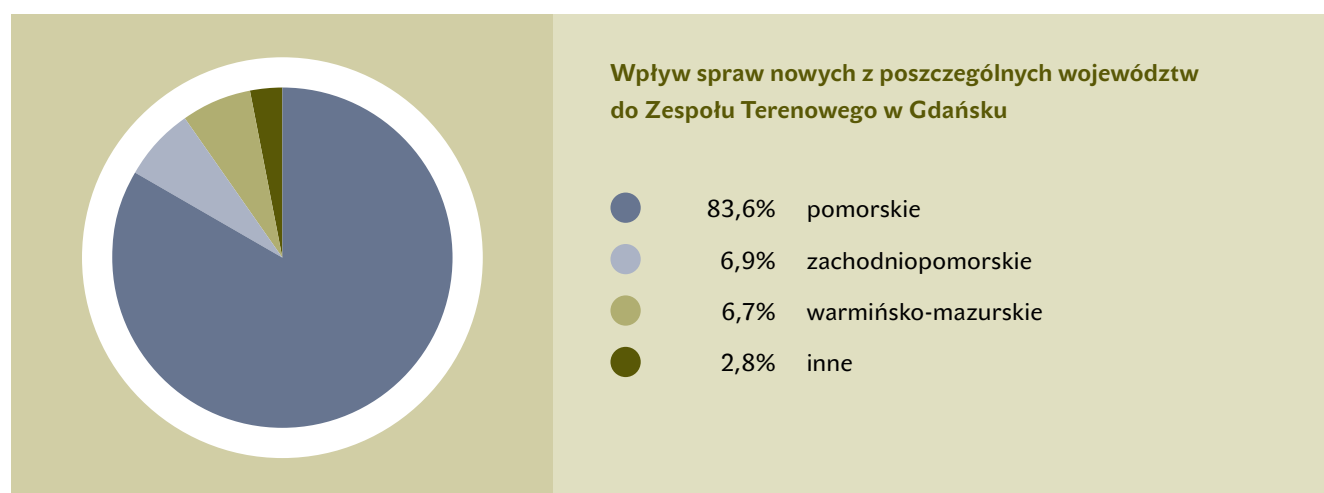
A Field Team in Gdańsk has been operating since 16 May 2005. It is headed by the Field Plenipotentiary of the Commissioner for Civil Rights Protection for giving advice and providing explanations.

In 2006, the Field Team received a total of 1869 cases of which 744 were new. 181 of them were referred to the Warsaw Office. Out of the total number of 6081 clients, 1372 were seen in the Field Team’s Office. 810 cases were reviewed.

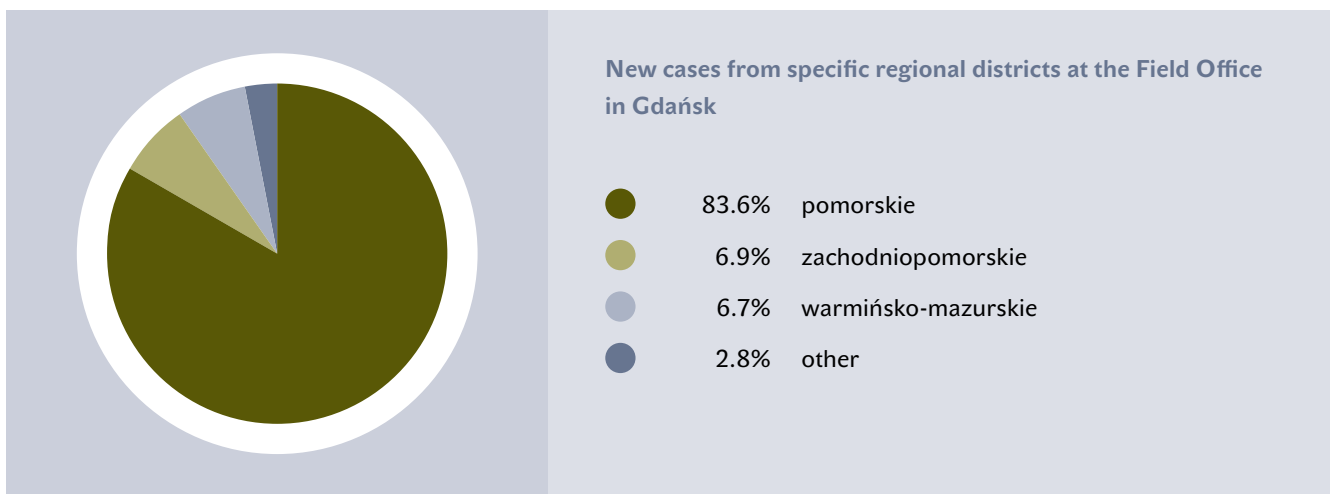
Most prevalent issues at the Field Office in Gdańsk:	
civil law and property management	129 cases
administrative law and housing issues	126 cases
social security	103 cases
penal law	100 cases
economic law, public levies, protection of consumer rights	74 cases

Wpływ spraw nowych z poszczególnych województw w Zespole Terenowym w Gdańsku przedstawiał się następująco:	
pomorskie	622 sprawy
zachodniopomorskie	51 spraw
warmińsko-mazurskie	50 spraw
inne	21 spraw

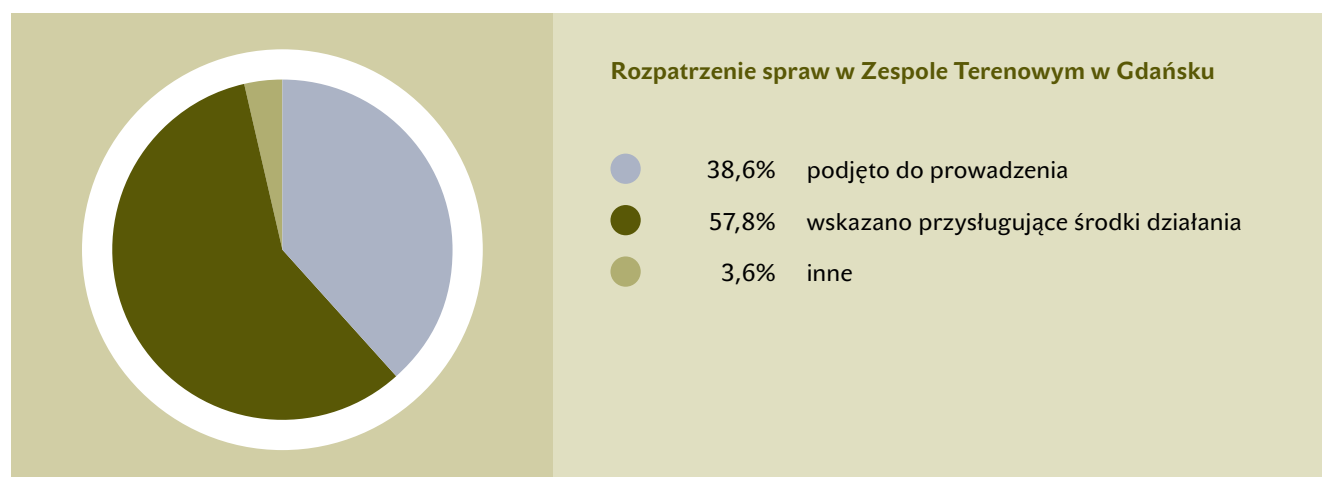

The number of new cases from specific regional districts submitted to the Field Team's Office in Gdańsk breaks down as follows:	
pomorskie	622 cases
zachodniopomorskie	51 cases
warmińsko-mazurskie	50 cases
inne	21 cases

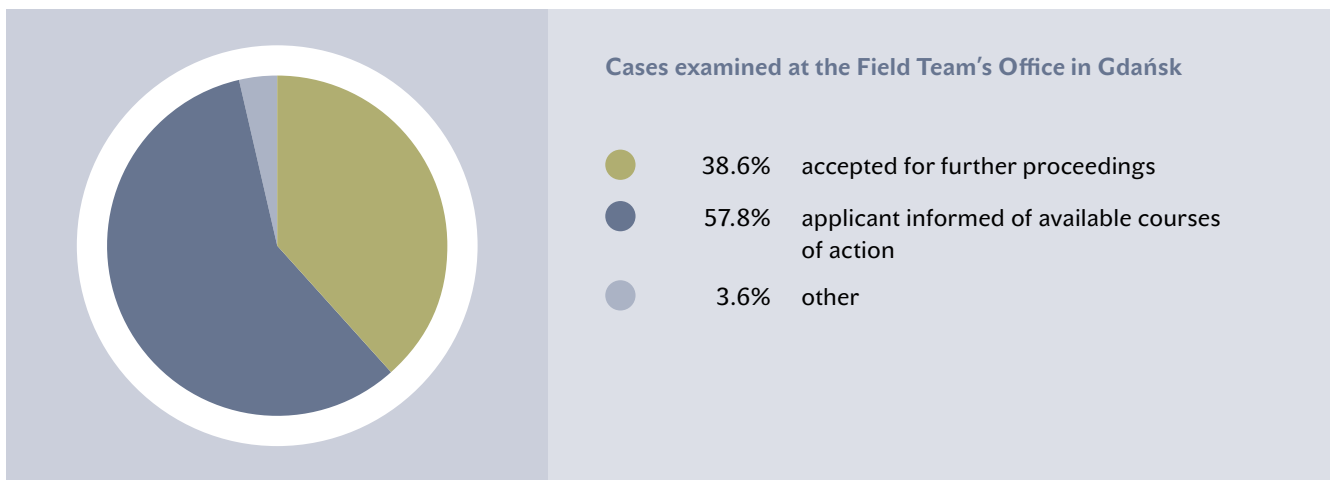
W 2006 r. w Zespole Terenowym w Gdańsku rozpatrzono 810 spraw, w tym:	
podjęto do prowadzenia	313 spraw
podjęto sprawę w ramach wystąpienia o charakterze generalnym	2 sprawy
poprzestano na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania	468 spraw
przekazano wniosek wg właściwości	3 sprawy
zwrócono się do wnioskodawcy o uzupełnienie wniosku	17 spraw
nie podjęto	7 spraw

W 2006 r. w Zespole Terenowym w Gdańsku zakończono postępowanie w 331 sprawach podjętych.

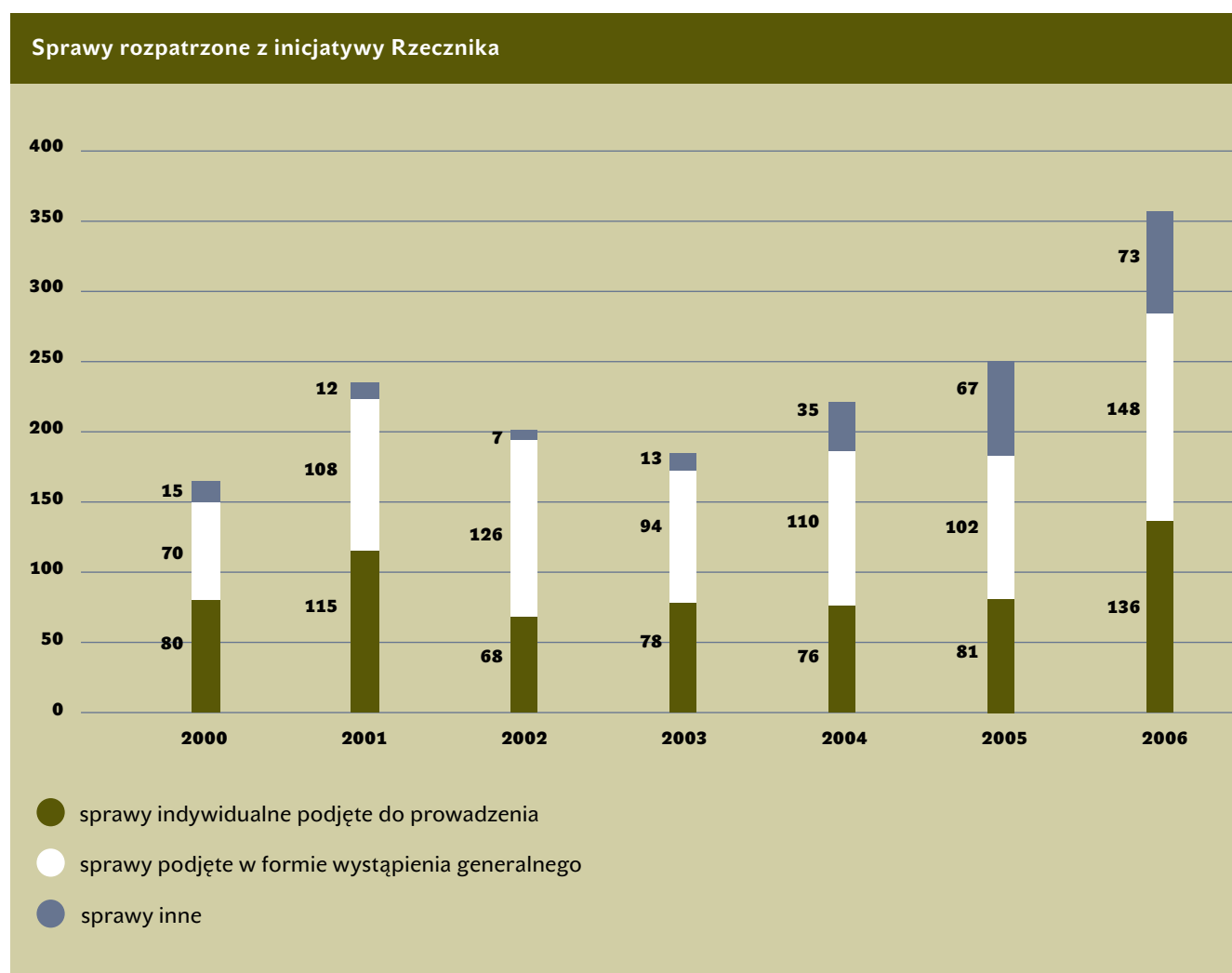
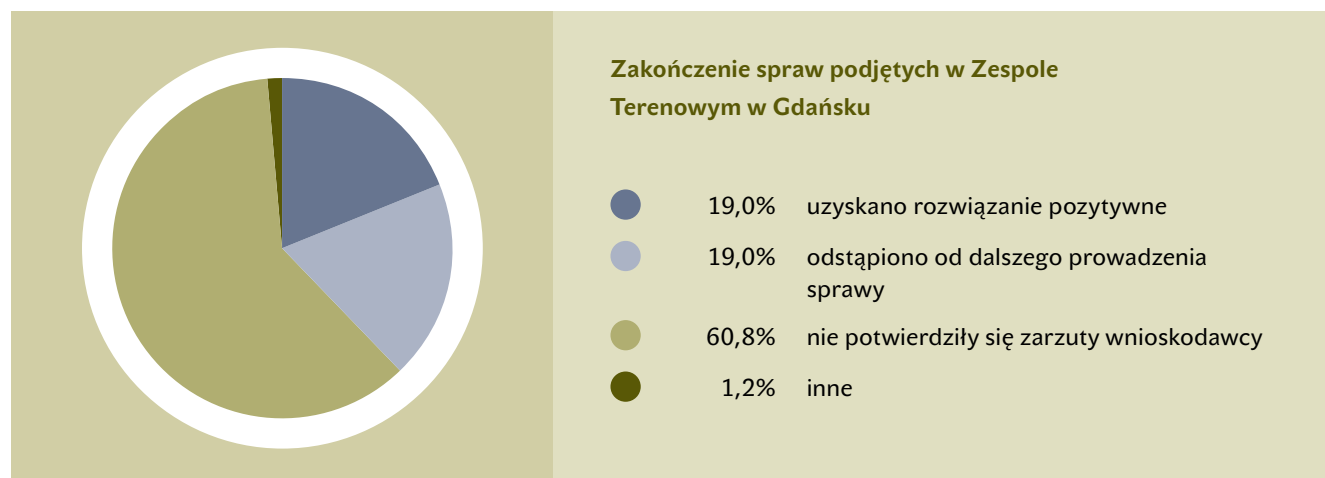
Spośród 331 spraw zakończonych:	
uzyskano rozwiązanie pozytywne	63 sprawy
odstąpiono od dalszego prowadzenia sprawy	63 sprawy
nie potwierdziły się zarzuty wnioskodawcy	201 spraw
inne	4 sprawy

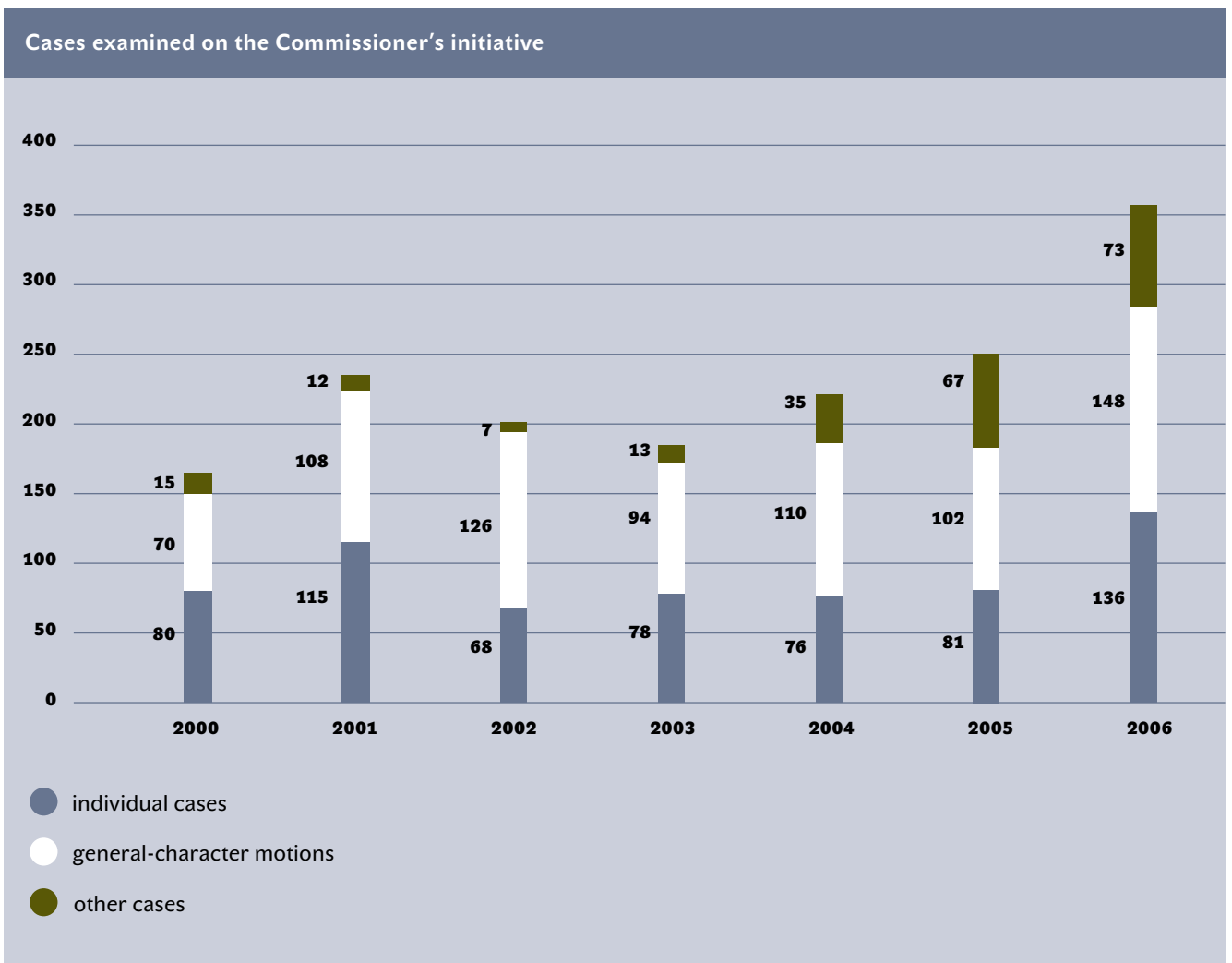
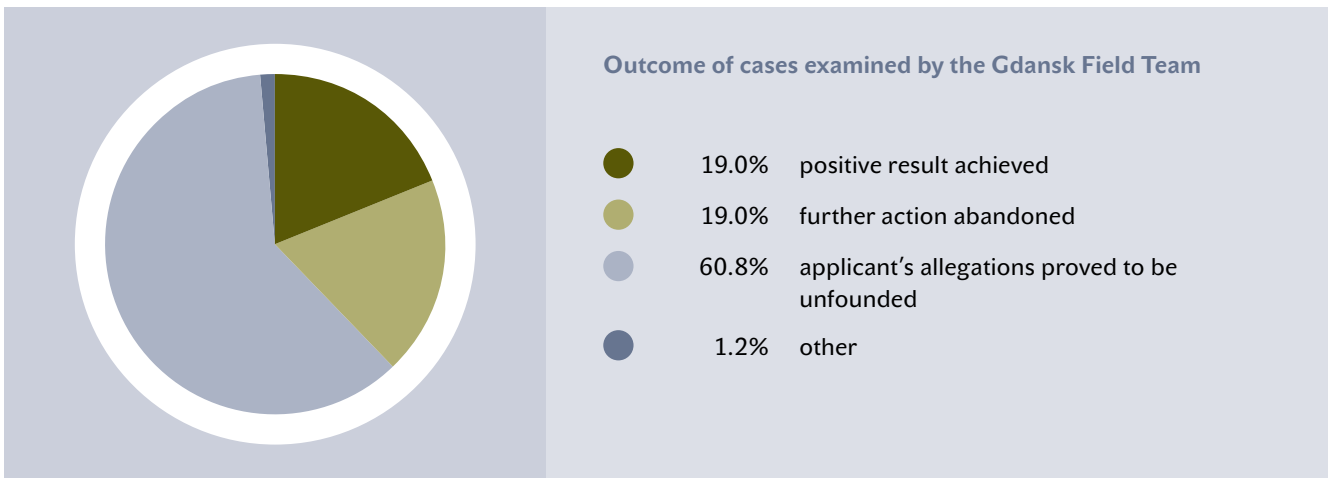
In 2006, 810 cases were reviewed in the Field Team's Office in Gdańsk, including:	
accepted for further proceedings	313 cases
included in general-character motions	2 cases
applicant informed of available courses of action	468 cases
application passed on to the relevant party	3 cases
application returned to be supplemented	17 cases
not accepted	7 cases

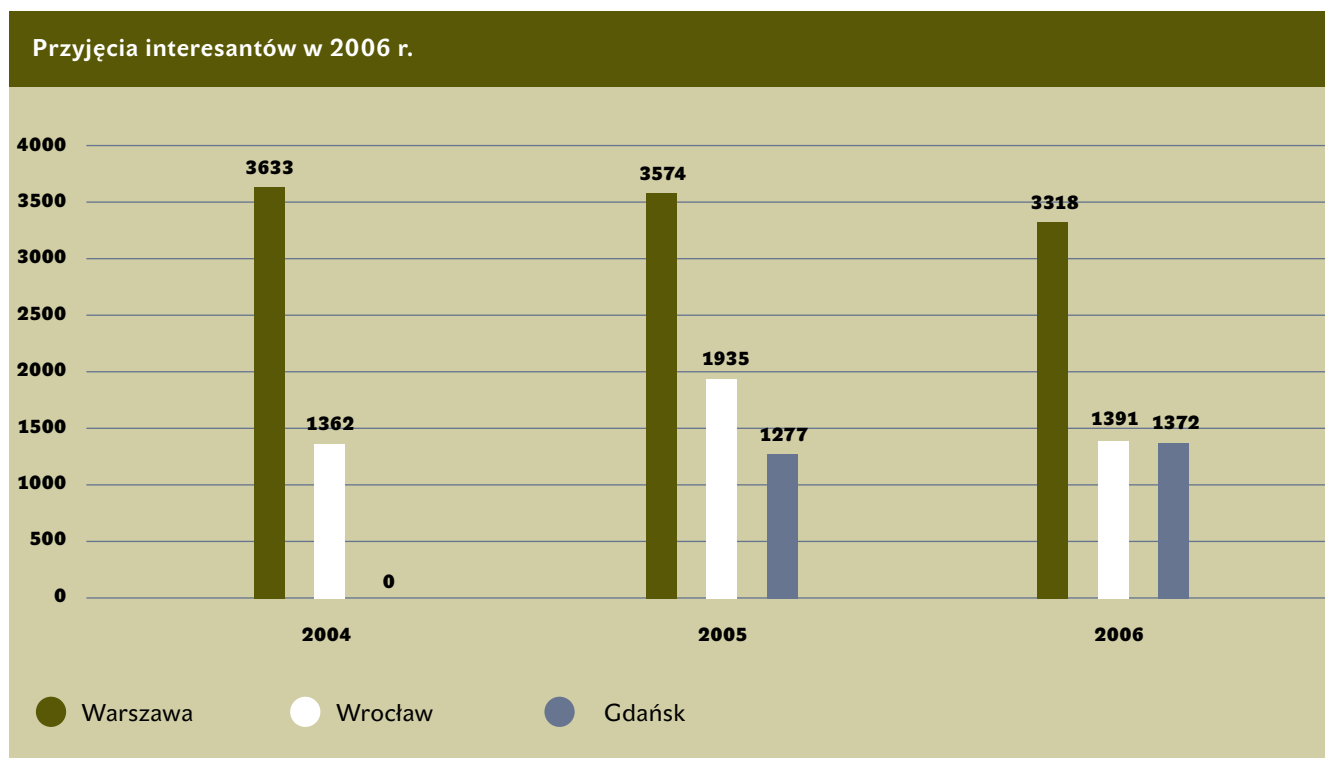

In 2006, proceedings in 331 cases undertaken were completed at the Field Team's Office in Gdańsk.

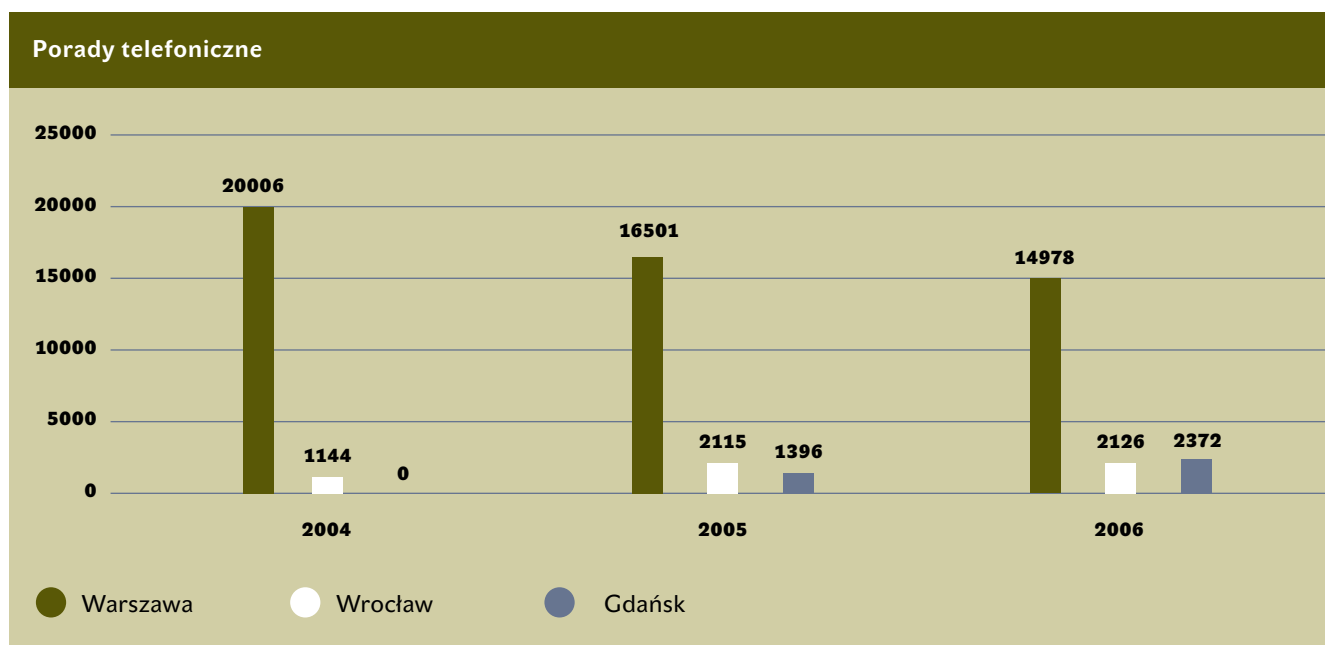
Out of 331 cases completed:	
positive result achieved	63 cases
further action abandoned	63 cases
appeal not upheld	201 cases
other	4 cases

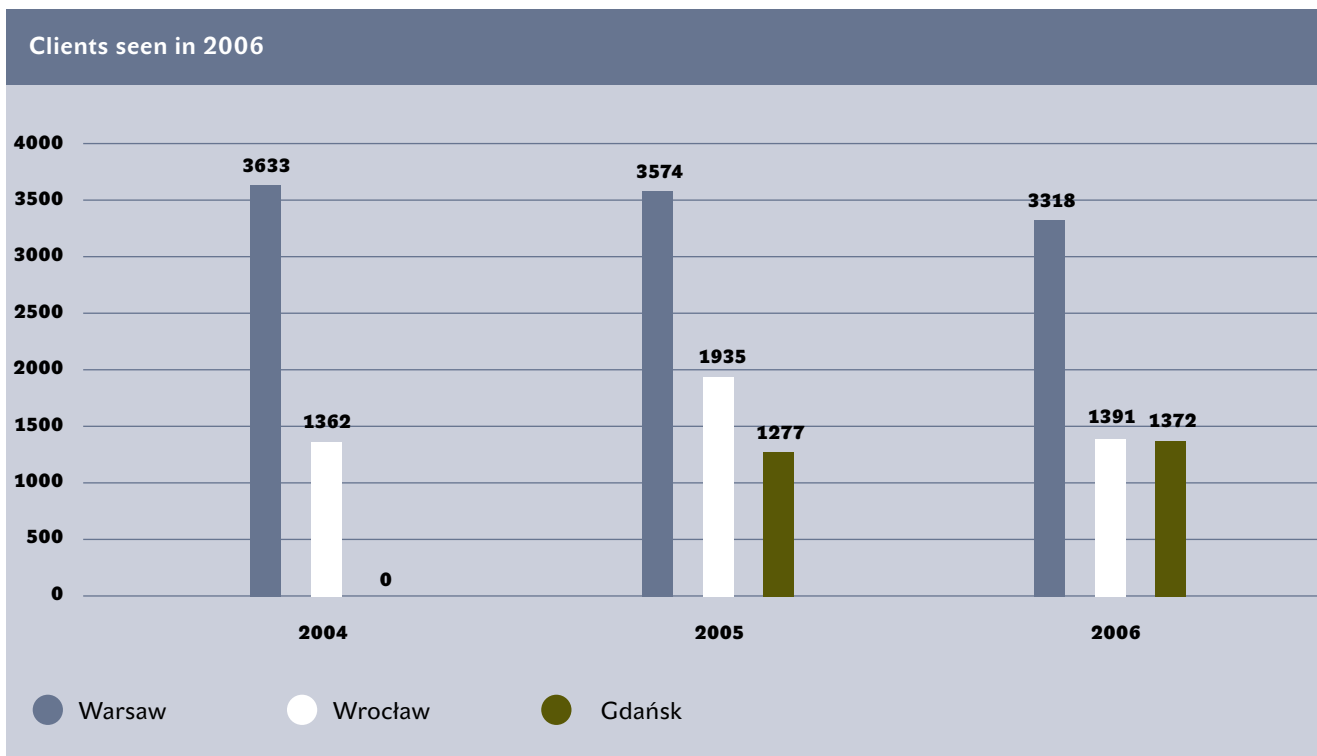

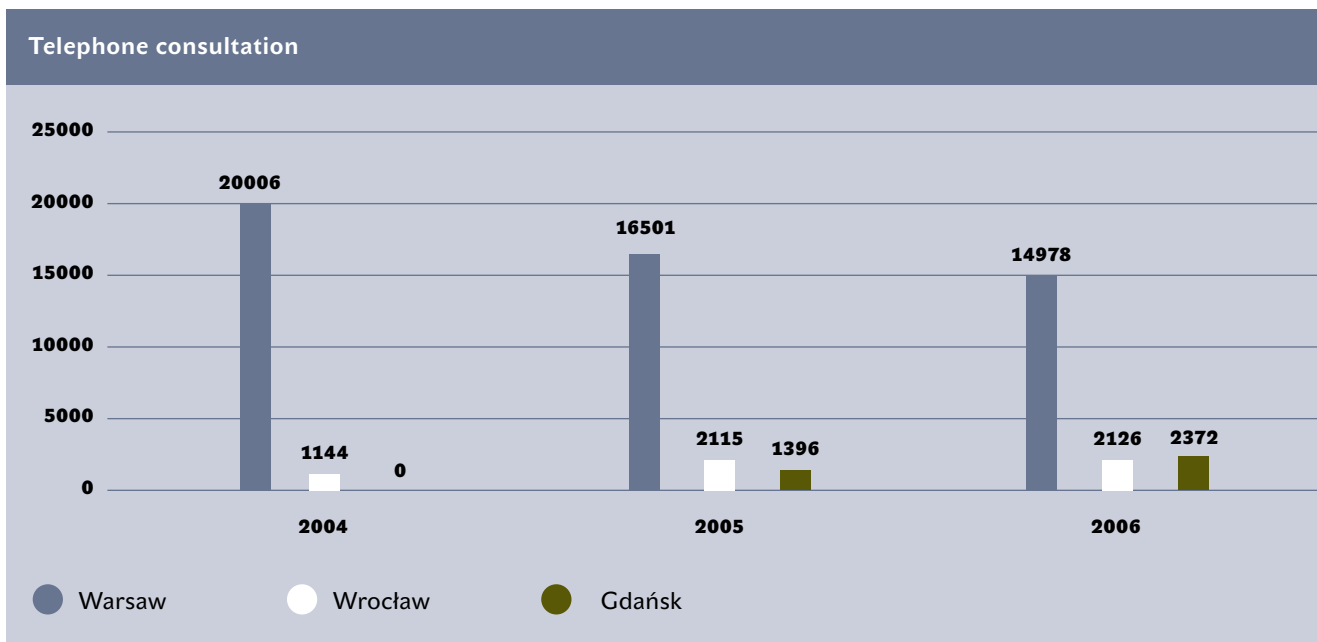

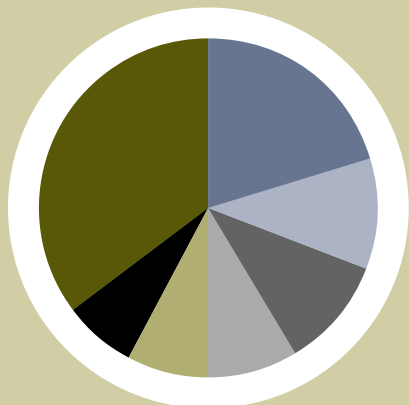
Zespół Terenowy we Wrocławiu powołano 2 sierpnia 2004 r., a Zespół Terenowy w Gdańsku – 16 maja 2005 r.

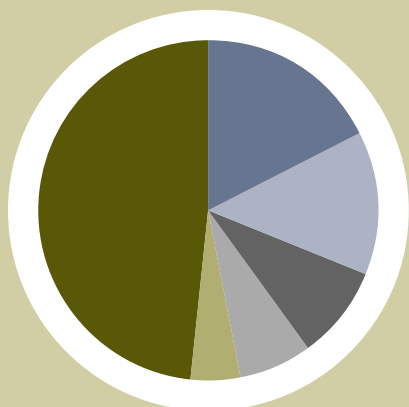
The Field Team in Wrocław was established on 2 August 2004. The Field Team in Gdańsk was established on 16 May 2005.

Największy wpływ spraw nowych z poszczególnych województw

19,3%	mazowieckie
10,0%	śląskie
9,8%	dolnośląskie
8,1%	małopolskie
7,3%	pomorskie
6,7%	wielkopolskie
33,0%	inne

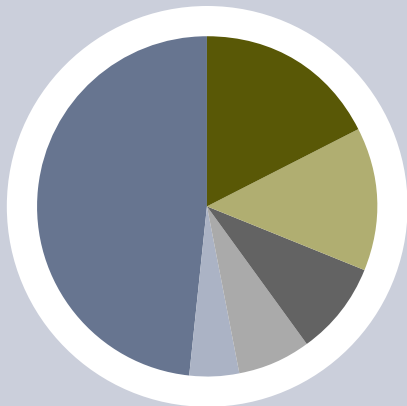
Wiodący adresaci wystąpień Rzecznika

16,7%	Sąd Najwyższy
12,8%	Minister Sprawiedliwości
8,2%	Trybunał Konstytucyjny
6,6%	Minister Pracy i Polityki Społecznej
4,5%	Minister Zdrowia
45,4%	Inne

New cases submitted from specific regional districts

- 19.3% mazowieckie
- 10.0% śląskie
- 9.8% dolnośląskie
- 8.1% małopolskie
- 7.3% pomorskie
- 6.7% wielkopolskie
- 33.0% other

Principal addressees of the Commissioner's motions

- 16.7% The Supreme Court
- 12.8% Minister of Justice
- 8.2% Constitutional Tribunal
- 6.6% Minister of Labour and Social Affairs
- 4.5% Minister of Health
- 45.4% Other

Koordinacja: PRS/Andrzej Multanowski
Projekt: Joanna Górska/Homework
Skład: Tomasz Kuc/Foxrabbit
Druk: Agencja Reklamowo-Wydawnicza Arkadiusz Grzegorzcyk,
www.grzeg.com.pl
Zdjęcia: Andrzej Świetlik (str. 4), Maciej Jeziorek/Forum (str. 8),
Piotr Małecki/Forum (str. 16), Piotr Męcik/Forum (str. 24),
Piotr Waniorek/Forum (str. 30), Łukasz Głowala/Forum (str. 38),
Forum (str. 46), Maciej Rozwadowski/Forum (str. 52),
Radosław Bugajski/Agencja Gazeta (str. 60), Jerzy Dudek/
Fotorzepa (str. 66), Piotr Hawalej/Forum (str. 72),
Maciej Piasecki/Forum (str. 80), Grzegorz Hawalej/Fotorzepa
(str. 86), Maxppp/Forum (str. 90)

Co-ordination: PRS/Andrzej Multanowski
Design: Joanna Górska/Homework
Layout: Tomasz Kuc/Foxrabbit
Print: Agencja Reklamowo-Wydawnicza Arkadiusz Grzegorzcyk,
www.grzeg.com.pl
Photos: Andrzej Świetlik (p. 4), Maciej Jeziorek/Forum (p. 8),
Piotr Małecki/Forum (p. 16), Piotr Męcik/Forum (p. 24),
Piotr Waniorek/Forum (p. 30), Łukasz Głowala/Forum (p. 38),
Forum (p. 46), Maciej Rozwadowski/Forum (p. 52), Radosław
Bugajski/Agencja Gazeta (p. 60), Jerzy Dudek/Fotorzepa (p. 66),
Piotr Hawalej/Forum (p. 72), Maciej Piasecki/Forum (p. 80),
Grzegorz Hawalej/Fotorzepa (p. 86), Maxppp/Forum (p. 90)

Biuletyn RPO – Materiały nr 57
Bulletin – Materials № 57

Opracowanie redakcyjne i wydawca
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa
Edited by and published by
Bureau of the Commissioner for Civil Rights Protection
al. Solidarności 77, 00-090 Warsaw

© Copyright by Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Warszawa 2007

Skrót do cytowania
Quote Abbr.

RPO-MAT. Nr 57

ISSN 0860-8334
PL ISSN 0860-8334